AGATOS KRISTI kolekcija

AGATHA CHRISTIE

SUSITIKIMAS SU MIRTIMI

AGATA KRISTI

SUSITIKIMAS SU MIRTIMI

LEIDYKLA

VILNIUS

AGATHA CHRISTIE

APPOINTMENT WITH DEATH

Iš anglų kalbos vertė
Rasa KIRVAITYTĖ

ISBN 9986-833-20-5

Ričardui ir Mirai Molkok,
norėdama priminti kelionę į Petrą

TOS PAČIOS AUTORĖS

ABC žudikai
Bertramo viešbutyje
Blogis po saule
Didysis ketvertas
Drambliai gali prisiminti
Dilema Polensos kurorte
Drevė
Erkiulio Puaro darbai
Erkiulio Puaro Kalėdos
Helouvyno vakarėlis
Hikori Dikori Dok
Ir tada ten nieko nebuvo
Įdūrimas į nykštį
Jie atvyko į Bagdadą
Jie daro tai su veidrodžiais
Judantis pirštas
Kalėdų pudingas
Kaminų paslaptis
Karibų paslaptis
Katė tarp balandžių
Keleivis į Frankfurtą
4.50 iš Pedingtono
Kibirkščiuojantis cianidas
Kodėl jie nepaklausė
Evans
Kol dar šviesu
Kortos ant stalo
Kreivasis namas
Kvailasis liudininkas
Laikrodžiai
Lavonas bibliotekoje
Likimo vartai
Link nulio
Listerdeilo paslaptis
Miegantis žudikas
Miršta lordas Edžveras
Mirtį nešantis šuo
Mirtis debesyse
Mirtis ant Nilo
N ar M?
Nekaltojo kankinimas
Nemezidė
Nesibaigianti naktis
Nežinomas tikslas
Numirėlio pokštas
Nusikaltimo bendrininkai
Palšas žirgas
Paskelbta žmogžudystė
Paskui ateina mirtis
Paskutinės ponios Marpl bylos
Paslaptinga afera Stailse
Paslaptingasis misteris Kvinas
Pavojus Endhauze
Penki maži paršiukai
Perskilęs veidrodis
Pilna kišenė rugių
Pirmosios Puaro bylos
Po laidotuvių
Ponios Maginti mirtis
Potvynio nunešti
Rodžerio Ekroido nužudymas
Septynių diskų paslaptis
Sitafordo paslaptis
Slaptasis priešininkas
Susitikimas su mirtimi
Tamsusis kiparisas
Tiria Parkeris Painas
Tiria Erkiulis Puaro
Trečioji mergina
Trijų veiksmų tragedija
Trylika uždavinių
Užuolaidos: paskutinė Puaro byla
Viens, du, užsek man batus
Vyras rudu kostiumu
Žydrojo traukinio paslaptis
Žmogžudysčių grandis
Žmogžudystė golfo lauke
Žmogžudystė klebonijoje
Žmogžudystė Mesopotamijoje
Žmogžudystė Miūjyje
Žmogžudystė Rytų ekspresė
Žudyti lengva

Mary Westmacott slapyvardžiu:
Dukters duktė
Nebuvęs pavasarį
Našta
Milžino duona
Rožė ir medis
Nebaigtas portretas

Agatha Christie Mallowan:
Ateik, pasakyk man, kaip tu gyveni
Betliejaus žvaigždė

Autobiografija
Agata Kristi: autobiografija

I DALIS

1 skyrius

– *Tu supranti, ar ne, kad ji turi būti nužudyta?*

Balsas nuskambėjo ramios nakties fone, kurį laiką dar aidėjo, o paskui nuplaukė į tamsą, Negyvosios jūros link.

Erkiulis Puaro stabtelėjo, vis dar laikydamas ranką ant lango sklendės. Paskui ryžtingai jį uždarė. Dar vaikystėje jam buvo įkalta, kad oras iš lauko, ypač naktį, kenksmingas sveikatai.

Užtraukęs užuolaidas, jis santūriai šyptelėjo ir nuėjo prie lovos.

– *Tu supranti, ar ne, kad ji turi būti nužudyta?*

Keistus žodžius seklys Erkiulis Puaro nugirdo pirmąją savo naktį Jeruzalėje.

– Kur tik benuvykčiau, kas nors vis primena nusikaltimus! – sumurmėjo jis.

Puaro vėl nusišypsojo, prisiminęs kadaise išgirstą pasakojimą apie rašytoją Antonijų Trolopą. Šis plaukė per Atlantą ir nugirdo, kaip du bendrakeleiviai diskutuoja apie vieną iš paskutiniųjų jo romanų.

– Labai gera knyga, – pareiškė vienas vyriškis. – Bet jis turėjo nužudyti tą bjaurią senę.

Rašytojas, plačiai šypsodamasis, kreipėsi į juos:

– Džentelmenai, esu labai dėkingas. Eisiu ir tuoj pat ją nužudysiu!

Erkiulis Puaro svarstė, ką galėtų reikšti ką tik girdėti žodžiai. Gal buvo kalbama apie kokią pjesę ar knygą.

Vis dar šypsodamasis jis galvojo: „Gal vieną dieną prisiminsiu šiuos žodžius ir jau jie nebeskambės taip nekaltai".

Vyro, o gal berniuko balsas buvo keistai nervingas... Drebulį kėlė ypatinga emocinė įtampa.

Išjungęs naktinę lempelę, Erkiulis Puaro pagalvojo: *„Jei vėl išgirsiu tą balsą, tikrai jį atpažinsiu..."*

Suglaudę galvas, Raimondas ir Karolina Bointonai stovėjo prie lango ir žvelgė į gilią nakties mėlynę. Vaikinas nervingai vis kartojo:

– Tu supranti, ar ne, kad ji turi būti nužudyta?

Mergina neramiai pasipurtė ir prabilo užkimusiu balsu:

– Tai baisu...

– Nieko nėra baisiau už *tai*!

– Manau, kad ne...

– Daugiau taip nebegaliu... – karštai kalbėjo Raimondas. – *Turime* ką nors daryti... Daugiau nieko kito ir nelieka...

Karolina jautė, kad tai, ką dabar pasakys, visai nėra išeitis:

– O gal galime kaip nors pasprukti?..

– Negalime, – liūdnas jo balsas skambėjo beviltiškai. – Karolina, tu juk žinai, kad negalime...

Merginą krėtė drebulys.

– Žinau, Rėjau... Žinau.

Staiga jis nusijuokė.

– Žmonės sakytų, kad mes bepročiai. Negalime tiesiog išeiti...

Karolina lėtai pasakė:

– Galbūt mes... ir esame bepročiai!

–Taip, mes tokie ir esame. Arba greitai būsime... Kai kurie žmonės net sakytų, kad mes jau... Juk ramiai, šaltakraujiškai planuojame nužudyti savo motiną!

– Ji nėra mūsų motina! – šiurkščiai atrėžė Karolina.

– Taip, tai tiesa.

Stojo tyla. Paskui Raimondas pasakė jau visai ramiai:

– Tu sutinki, Karolina?

– Ji turi mirti... taip... – tvirtai atsakė Karolina.

Paskui staiga prapliupo:

– Ji beprotė... esu tikra, kad ji beprotė... Juk negalėtų mūsų taip kankinti, jei būtų sveika. Daugelį metų sakėme: „*Tai negali ilgiau tęstis!*", bet tai *tęsėsi*! Mes kalbėjome: „*Kada nors ji mirs*", – bet ji *nemirė*! Manau, kad ji taip niekada ir nenumirs, nebent...

– *Nebent mes ją nužudysime,* – išdrožė Raimondas.

– Taip.

Mergina atsirėmė į palangę. Jos brolis kalbėjo šaltu, ramiu balsu tik šioks toks virpėjimas rodė jo sielos gelmėse tvyrantį susijaudinimą.

– Ar supranti, kodėl tai turi padaryti vienas iš mudviejų? Jei įsipainios Lenoksas, turėsime reikalų ir su

Nadina. O apie Džinę nė kalbos negali būti!

Karolina sudrebėjo.

– Vargšė Džinė... Aš taip bijau...

– Žinau. Juk jai dar blogiau... Štai kodėl reikia skubiai veikti... kol tai dar neperžengė ribos.

Karolina staiga atsitiesė ir nusibraukė susivėlusius kaštoninius plaukus nuo kaktos.

– Rėjau, – pasakė ji, – ar tu nemanai, kad tai iš tiesų *nedora?*

Jis atsakė tuo pačiu beaistriu balsu.

– Ne. Manau, kad tai tas pats, kaip nudėti pasiutusį šunį, sunaikinti blogį, kuris daro žalą pasauliui. Tai vienintelis būdas ją sustabdyti.

Karolina tyliai sušnabždėjo:

– Bet... mus tuoj pasodins į elektros kėdę... ir negalėsime paaiškinti, kodėl tai padarėme, negalėsime pasiteisinti. Nėra jokių įkalčių, nėra nieko, išskyrus mūsų kančias!

– Niekas niekada nesužinos, – užtikrino ją Raimondas. – Turiu planą. Aš viską jau apgalvojau. Mes būsime visai saugūs.

Karolina staiga atsisuko į jį.

– Rėjau... tu taip pasikeitei. Kas tau *nutiko...* Kaip visa tai šovė į galvą?

– Kodėl tu įsitikinusi, kad man kas nutiko?

Jis nusigręžė ir įbedė žvilgsnį į tamsą.

– Nes taip yra... Rėjau, ar tai dėl tos merginos iš traukinio?

– Ne, žinoma, ne. Karolina, nekalbėk nesąmonių. Nesuprantu, kodėl prabilai apie ją? Geriau grįžkime prie...

– Prie tavo plano? Ar tu įsitikinęs, kad tai geras planas?

– Žinoma, tik turime palaukti geresnės progos. Ir tada, jei pasiseks... mes visi tapsime laisvi.

– Laisvi? – Karolina atsiduso ir pakėlė akis į žvaigždes. Ją ėmė krėsti keistas drebulys.

– Karolina, kas atsitiko?

Jos skruostais riedėjo ašaros.

– Viskas taip nuostabu... naktis, dangaus mėlynė ir žvaigždės. Ir mes galėtume būti viso to dalis... tokie, kaip ir kiti žmonės. Nebenoriu ilgiau būti tokia, kokia dabar esu.

– Bet, kai ji mirs, viskas bus gerai!

– Ar tu *įsitikinęs?* Gal jau per vėlu? Gal mes jau niekada nebepasikeisime?

– Ne, jokiu būdu.

– Aš manau, kad...

– Karolina, jei tu ne...

Ji atstūmė brolio ranką.

– Ne, aš tikrai su tavimi! Dėl kitų... ypač dėl Džinės. *Turime* ją išgelbėti!

Raimondas kurį laiką tylėjo.

– Mes tai padarysime?

– Taip!

– Gerai. Išdėstysiu tau savo planą...

Vaikinas palinko prie jos.

2 skyrius

Mis Sara King, medicinos mokslų bakalaurė, stovėjo Jeruzalės viešbučio „Saliamonas" skaitykloje ir tingiai vartė laikraščius bei žurnalus.

Į skaityklą įėjo aukštas vidutinio amžiaus prancūzas ir kurį laiką stebėjo merginą, stovinčią prie stalo. Kai jų žvilgsniai susitiko, Sara jį atpažinusi nusišypsojo. Ji prisiminė, kad šis vyriškis, keliaujant iš Kairo, panešė vieną jos lagaminą, nes nebuvo nė vieno laisvo nešiko.

– Jums patinka Jeruzalė? – pasisveikinęs paklausė daktaras Žeraras.

– Kartais ji siaubinga, – atsakė Sara ir pridūrė. – Čia religija labai keista!

Prancūzas pralinksmėjo.

– Žinau, ką turite galvoje, – visos tos sektų peštynės!

– Be to, jų šventyklos siaubingos! – tęsė Sara.

– Taip, iš tiesų.

– Šiandien mane išmetė iš vienos tokios šventyklos, nes vilkėjau berankovę suknelę, – pasakė ji liūdnai. – Tik-

riausiai Visagaliui nepatinka mano rankos, nors pats jas ir sutvėrė.

Daktaras Žeraras nusijuokė ir tarė:

– Norėjau užsisakyti kavos. Gal jūs taip pat išgertumėte, mis?...

– Mano pavardė King. Sara King.

– O mano... – jis išsitraukė vizitinę kortelę.

Perskaičiusi ją, Sara nudžiugo.

– Daktaras Teodoras Žeraras? Negali būti?! Skaičiau visus jūsų darbus. Jūsų požiūris į šizofreniją labai įdomus.

– *Tikrai?* – Žeraras klausiamai į ją pasižiūrėjo.

Sara bandė pasiaiškinti:

– Matote, aš pati beveik gydytoja. Ką tik gavau medicinos bakalaurės laipsnį.

– Štai kaip!

Daktaras Žeraras užsakė kavos, ir jie atsisėdo skaityklos kampe. Prancūzas mažai domėjosi Saros medicininiais laimėjimais. Jį traukė juodi plaukai ir gražios raudonos lūpos, patiko jaunos merginos susižavėjimas jo darbais.

– Jūs čia ilgam? – paklausė jis, tęsdamas pokalbį.

– Užtruksiu tik keletą dienų. Paskui noriu vykti į Petrą*.

– Aš irgi ketinu ten vykti, jei kelionė neužtruks per ilgai. Matote, keturioliktą dieną turiu grįžti į Paryžių. Ryte nueisiu į kelionių biurą ir pažiūrėsiu, ką galima užsakyti.

Staiga į skaityklą įėjo grupelė žmonių. Sara susidomėjusi juos stebėjo ir ėmė kalbėti tyliau.

– Ar aną naktį traukinyje pastebėjote šiuos žmones?

---

* buvęs miestas ir tvirtovė P. Jordanijoje, tarp kalnų, Siko upės slėnyje. *(vert. past.)*

Jie iš Kairo išvyko kartu su mumis.

Daktaras Žeraras pro monoklį pažiūrėjo į juos.

– Amerikiečiai?

Sara linktelėjo.

– Taip. Amerikiečių šeima. Bet gana neįprasta.

– Neįprasta? Kodėl?

– Tik pažiūrėkite į juos. Ypač į senutę.

Įdėmus profesionalo žvilgsnis lėtai klaidžiojo nuo vieno veido prie kito.

Pirmiausia jis pamatė gana aukštą trisdešimtmetį vyriškį. Jis atrodė malonus, bet ne ryžtingas, o keistai apatiškas. Ten pat stovėjo dar du gražūs jaunuoliai. Jis atkreipė dėmesį į beveik klasikinius vaikino veido bruožus. „Jis irgi keistas, – pagalvojo daktaras Žeraras. – Taip... nervinės įtampos būsena." Mergaitė panaši į brolį ir taip pat labai susijaudinusi. Čia pat stovėjo ir auksaplaukė mergina. Jos rankos neramiai judėjo, draskė ir tampė nosinaitę, gniaužė ją kumštyje. Šalia jis pastebėjo dar vieną tamsiaplaukę ir išblyškusią moterį. Ji atrodė visai rami ir labai priminė Luinio „Madoną". Tačiau grupės centre... „O dangau! – su pasibjaurėjimu pagalvojo daktaras Žeraras. – Kokia siaubinga moteris!" Sena, išpurtusi, išpampusi, sėdi nejudėdama ratelio viduryje tarsi ištinęs senas Buda... ar didžiulis voras voratinklio centre!

– *La maman** nelabai graži, tiesa? – tarė jis Sarai ir gūžtelėjo pečiais.

– Ji atrodo tokia... grėsminga. – pasakė Sara.

Daktaras Žeraras vėl pažvelgė į ją. Šį kartą kaip profesionalas, o ne estetas.

* mamytė (pranc.)

– Serga vandenlige, be to, širdininkė... – jis pridūrė keletą vingrių medicinos frazių.

– Ar nemanote, kad jų elgesys keistas? – Sara mąstė kaip paprasta stebėtoja, o ne medikė.

– Kas jie tokie?

– Jų pavardė Bointonai. Motina, vedęs sūnus, jo žmona, vienas jaunesnysis sūnus ir dvi jaunesniosios dukterys.

– *La familie Boynton** klajoja po pasaulį, – sušnibždėjo daktaras Žeraras.

– Taip, bet jie gana keistai klajoja. Niekada nekalba su svetimais, nė vienas iš jų negali paprieštarauti senajai motinai!

– Čia tikras matriarchatas, – susimąstęs pastebėjo Žeraras.

– Manau, kad ji siaubinga tironė, – pareiškė Sara.

Daktaras Žeraras gūžtelėjo pečiais ir priminė, kad amerikietės valdo pasaulį... Tai jau seniai žinoma.

– Taip, bet, atrodo, čia ne tik matriarchatas, – neatlyžo Sara. – Ji visus taip įbaugino ir laiko po savo padu... Juk tai negerai!

– Moterims nereikia duoti per daug valdžios, – netikėtai surimtėjęs, linguodamas galva sutiko Žeraras. – Joms sunku tuo nesinaudoti.

Jis slapčia žvilgtelėjo į Sarą. Ši stebėjo Bointonų šeimą, o tiksliau vieną jos narį. Daktaro Žeraro veide pasirodė supratinga šypsenėlė. Štai kaip!

– Ar jūs kalbėjotės su jais? – paklausė jis nedrąsiai.

– Taip. Su vienu iš jų.

– Su jaunuoliu... jaunesniuoju sūnumi?

---

* Bointonų šeimynėlė (pranc.)

– Taip. Traukinyje, vykstančiame į čia iš Kantaros. Jis stovėjo koridoriuje, ir aš jį užkalbinau.

Mergina kalbėjo ramiai, nei kiek nesijaudindama. Ji domėjosi žmonėmis ir buvo gana draugiška.

– Kodėl jį užkalbinote? – pasiteiravo Žeraras.

Sara gūžtelėjo pečiais.

– Kodėl gi ne? Dažnai kalbuosi su keleiviais. Domiuosi žmonėmis, tuo, ką jie daro, galvoja ir jaučia.

– Tai yra tyrinėjate juos po mikroskopu.

– Galima sakyti ir taip, – pripažino mergina.

– Ir kokį įspūdį jums padarė šis vaikinas?

– Na... – ji dvejojo. – Jis buvo gana keistas. Iš pradžių išraudo kaip burokas.

– Ar tai tikrai labai keista? – rimtai paklausė Žeraras.

Sara nusijuokė.

– Jūsų manymu, jis pagalvojo, jog esu begėdė, pasileidėlė ir noriu užsikarti jam ant kaklo? Tikrai nemanau. Juk vyrai tai jaučia, ar ne?

Ji klausiamai pažvelgė daktarui tiesiai į akis, ir šis linktelėjo.

– Susidariau įspūdį, – lėtai kalbėjo Sara, – kad jis buvo susijaudinęs ir įbaugintas. Labai susijaudinęs ir susirūpinęs. Keista, ar ne? Aš visada žinojau, kad amerikiečiai neįprastai pasitiki savimi. Dvidešimtmetis amerikietis daug daugiau žino apie pasaulį ir daug labiau *savoir-faire** nei to paties amžiaus anglas. O šiam vaikinui, matyt, daugiau nei dvidešimt.

– Dvidešimt treji ar ketveri.

– Tiek daug?

---

* pasitiki savimi (pranc.)

– Taip manau.

– Taip... gal jūs ir teisus... Tik kažkodėl jis atrodo labai jaunas...

– Tai infantiliškumas.

– Vadinasi, aš teisi? Jis nėra visai normalus?

Daktaras Žeraras gūžtelėjo pečiais. Jį kiek glumino merginos susidomėjimas.

– Mano mieloji ledi, ar kuris nors iš mūsų yra visai normalus? Bet galiu jus užtikrinti, kad šis vaikinas serga neuroze.

– Esu tikra, kad jo liga susijusi su ta baisia moterimi.

– Rodos, labai jos nekenčiate, – daktaras Žeraras susidomėjęs pažvelgė į ją.

– Taip. Jos žvilgsnis toks piktdžiugiškas!

– Taip elgiasi dauguma motinų, kai sūnūs susižavi jaunomis merginomis! – sumurmėjo Žeraras.

Sara nekantriai gūžtelėjo pečiais. Ji susimąstė, kad visi prancūzai tik ir galvoja apie seksą! Nors kaip psichologė ir turėjo pripažinti, kad daugelį keistų psichikos reiškinių sukelia seksualiniai potraukiai.

Netikėtai Raimondas Bointonas priėjo prie salės viduryje stovėjusio stalo ir išsirinko žurnalą. Kai vaikinas grįždamas ėjo pro jos kėdę, Sara pažiūrėjo į jį ir paklausė:

– Ar šiandien buvote ekskursijoje?

Ji pasakė tai, kas pirmiausia šovė į galvą. Iš tiesų Sarą domino ne atsakymas, o jaunuolio reakcija.

Raimondas stabtelėjo, išraudo, krūptelėjo lyg pasibaidęs arklys, karštligiškai žvilgtelėjo į šeimynykščių grupės centrą, ir suvebleno:

– O... o... Taip... Na, taip, žinoma... Aš...

Tada, lyg gavęs botagu, jis pastvėrė žurnalą ir nuskubėjo prie savo šeimos.

Motina lyg groteskiška Budos statula ištiesė savo storą ranką paimti žurnalo, bet akis įbedė į berniuko veidą. Ji kažką suburbėjo, bet aiškiai ne padėkos žodžius. Paskui lėtai pasuko galvą. Daktaras matė, kad dabar ji rūsčiai žiūri į Sarą. Senosios veidas buvo beaistris, be jokios išraiškos. Neįmanoma buvo įspėti, ką galvoja ta moteris.

Sara žvilgtelėjo į laikrodį ir sušuko:

– Jau daug vėliau, nei aš maniau, – ji atsikėlė. – Dėkoju, daktare Žerarai, už kavą. Turiu parašyti keletą laiškų.

Jis atsistojo ir padavė merginai ranką.

– Tikiuosi, mes vėl pasimatysime, – tarė jis.

– Būtų labai malonu! Ar jūs vyksite į Petrą?

– Pasistengsiu.

Sara nusišypsojo jam ir nuėjo link durų. Ji turėjo praeiti pro Bointonų šeimą.

Daktaras Žeraras pastebėjo, kaip misis Bointon skubiai pažvelgė į sūnų. Matė, kaip judviejų akys susitiko. Sarai einant pro šalį, Raimondas Bointonas pasuko galvą... ne į ją, bet nuo jos... Tai buvo lėtas, nevalingas judesys, kuris piršo mintį, kad senoji misis Bointon truktelėjo nematomą virvelę.

Sara King tai pastebėjo. Ji buvo dar gana jauna ir jautri, todėl toks elgesys ją suerzino. Juk jie taip draugiškai šnekėjosi besisupančiame vagone, dalijosi įspūdžiais apie Egiptą, juokėsi iš asilų varovų ir prekybos agentų, gatvės pardavėjų kalbos. Sara pasakojo, kaip kupranugario savininkas su viltimi akiplėšiškai paklausė: „Jūs anglė ar amerikietė?", o ji atsakė: „Ne, kinė". Į ją įsispoksojęs

vyriškis visiškai suglumo, ir tai Sarai suteikė didžiulį pasitenkinimą. Ji manė, kad vaikinas panašus į mielą smalsų mokinuką, ir šis smalsumas taip jaudino. O dabar, be jokios priežasties, jis susidrovėjo, elgėsi labai grubiai.

„Daugiau apie jį net negalvosiu!"– prisiekė sau Sara.

Sara nebuvo kvaila pasipūtėlė, bet apie save manė labai gerai. Ji žinojo, kad traukia priešingos lyties atstovus, ir nesiruošė kęsti tokio nepagarbaus elgesio! Ji tikriausiai pernelyg draugiškai elgėsi su tuo berniūkščiu, nes dėl nesuprantamų priežasčių jo buvo gaila. Bet dabar Sara aiškiai suprato, kad jis – tik grubus, pasipūtęs amerikietis! Ji nerašė laiškų, kaip buvo ketinusi, o atsisėdo prie tualetinio staliuko, susišukavo plaukus, pažvelgė į savo susirūpinusias rudas akis veidrodyje ir susimąstė apie savo gyvenimą.

Neseniai ji patyrė emocinę krizę. Prieš mėnesį Sara nutraukė sužadėtuves su jaunu gydytoju, vyresniu už ją ketveriais metais. Jie labai patiko vienas kitam, tačiau buvo pernelyg panašaus temperamento, dėl to kas dieną kivirčijosi ir barėsi. Sara pati buvo pernelyg valdingo charakterio, kad ramiai galėtų pakęsti tokį despotišką elgesį. Kaip ir dauguma tvirto charakterio moterų, Sara tikėjo, kad ją gali sužavėti kitų žmonių valios jėga, manė, kad svajoja būti valdoma. O kai ji sutiko vyriškį, galintį valdyti, pajuto, kad jai tai visai nepatinka! Tai širdyje paliko gilias žaizdas. Tačiau dabar ji mąstė blaiviai ir suvokė, kad tik abipusio potraukio neužtenka, norint laimingai gyventi drauge. Todėl prieš pradėdama sunkiai dirbti, ji nutarė leistis į įdomią kelionę užsienin, tikėdamasi viską pamiršti.

Nejučia Sara liovėsi galvojusi apie praeitį ir grįžo prie dabarties problemų.

– Įdomu, – tyliai sušnibždėjo ji, – ar daktaras Žeraras kalbėsis su manimi apie savo darbą. Jo knyga tokia nuostabi. Jei tik jis į mane žiūrėtų rimtai... Gal... atvyks į Petrą...

Ji vėl prisiminė keistą nemandagųjį amerikietį. Sara neabejojo, kad būtent dėl savo šeimos jis taip elgėsi, tačiau vis dėlto buvo kiek suirzusi. Kaip galima būti po šeimos padu... Tai labai juokinga... Ypač, kai po padu *vyras*! Ir vis dėlto... Ją apėmė keistas jausmas. Juk iš tiesų čia vyksta kažkas *keisto*!

Ji staiga garsiai pasakė:

– Tam berniukui reikia pagalbos! Aš jam padėsiu!

3 skyrius

Sarai išėjus iš skaityklos, daktaras Žeraras dar kurį laiką sėdėjo prie stalo. Paskui paėmė paskutinį „Le Matin" žurnalo numerį ir prisėdo netoli Bointonų. Jį apėmė smalsumas.

Iš pradžių jį tik linksmino jaunosios anglės susidomėjimas šia amerikiečių šeima. Daktaras aiškiai suvokė, kas traukė jos dėmesį. Bet dabar šiais nepaprastais žmonėmis jis susidomėjo giliau, nešališkai, kaip mokslininkas. Jautė, kad čia esama jo dar nepastebėtų psichologijos subtilybių.

Labai atsargiai, prisidengęs žurnalu, jis ėmė stebėti keistąją šeimą. Pirmiausia jis atkreipė dėmesį į vaikiną, kuriuo taip domėjosi jo jaunoji pažįstama. Taip, pamanė Žeraras, būtent tokio temperamento žmogus turėtų patraukti jos dėmesį. Sara King yra valdinga, stiprios valios bei nervų, o šis jaunuolis jausmingas, nuovokus, drovus ir lengvai pasiduodantis įtaigai. Pro įgudusias gydytojo akis nepraslydo tai, kad dabar vaikinas labai įsitempęs ir ner-

vingas. Daktaras Žeraras susimąstė, kodėl taip gali būti, bet niekaip negalėjo suprasti. Kodėl jaunas, sveikas keliautojas yra beveik pakrikusių nervų?

Paskui daktaras atkreipė dėmesį ir į kitus šeimos narius. Mergina, kurios galvą puošė kaštoniniai plaukai, atrodo, buvo Raimondo sesuo. Abu to paties rasinio tipo, grakščios figūros ir atrodė kaip tikri aristokratai. Panašios liaunos gražios formos rankos, tarsi nubrėžta skruostikaulių linija ir panašios galvos ant ilgų, liesų kaklų. Mergina taip pat atrodė nervinga... Jos rankos nevalingai judėjo, o paakiai buvo pajuodę. Kai prabildavo, kalbėdavo pernelyg greitai ir tarsi dusdama. Ji atrodė budri ir gyvybinga, bet niekaip negalėjo atsipalaiduoti.

„O, ji irgi bijo, – nutarė daktaras Žeraras. – Taip, ji bijo!"

Jis nugirdo pokalbio nuotrupas. Tai buvo įprastas ir banalus pašnekesys...

– Mes galime vykti į Saliamono arklides. – Ar mama nepavargs? – Ryte eikime prie Raudų sienos. – Na, žinoma, šventykla... Ji vadinama Omaro mečete... Įdomu, kodėl? – Nes ji tapo musulmonų mečetė, štai kodėl, Lenoksai.

Daktaras Žeraras kažkodėl pajuto, kad šios nugirstos dialogo nuotrupos buvo visai nenuoširdžios. Jos gilumoje, kažką slėpė... to negali išreikšti žodžiais... Jis vėl dirstelėjo iš už „Le Matin".

Lenoksas? Jis buvo vyriausiasis brolis. Daktaras įžvelgė jame ir šeimos panašumų, ir skirtumų. Lenoksas nebuvo taip įsitempęs ir neatrodė toks nervingas. Bet ir jis

buvo keistas. Lenoksas sėdėjo atsipalaidavęs, net suglebęs. Žeraras pamėgino prisiminti pacientus, kuriuos matė sėdinčius taip pat ligoninės palatose, ir pagalvojo: „Jis *išsekęs* ir greičiausiai nuo kančios. O žvilgsnis... taip žvelgia sužeistas šuo ar sergantis arklys... bukas gyvuliškas ištvermingumas... Tai keista, nes fiziškai jis atrodo visai sveikas... Tačiau be abejonių, jis neseniai kentė didžiules protines kančias... Dabar tik bukai tvardosi... ir, atrodo, laukia smūgio... Kokio smūgio? Ar aš visa tai tik įsivaizduoju? Ne, tas vyriškis kažko laukia, galbūt pabaigos. Taip pat guli ir laukia pacientai vėžininkai, džiaugdamiesi, kad vaistai kiek apmalšina skausmą..."

Lenoksas Bointonas atsikėlė ir paėmė vilnonių siūlų kamuoliuką, kurį numetė senoji dama.

– Prašom, mama.

– Ačiū.

Ką gi mezgė, ta nepaprasta beaistrė senutė? Kažkokį storą ir grubų mezginį. „Pirštines pataisos namų gyventojams!"– pagalvojo Žeraras ir nusišypsojo.

Jis atkreipė dėmesį į jauniausią šeimos narę – rusvaplaukę mergaitę. Panašu, kad jai buvo ne daugiau nei devyniolika metų. Oda atrodė ypatingai skaisti, kaip ir daugumos rusvaplaukių. Veidukas buvo pernelyg liesas, tačiau gražus. Ji sėdėjo ir šypsojosi pati sau, žvelgdama kažkur į tolį, o šypsena buvo labai keista. Ji atrodė esanti taip toli nuo „Saliamono" viešbučio, nuo Jeruzalės... ir kažką labai priminė daktarui Žerarui... Staiga tarsi blyksnis nušvietė jam atmintį. Taip keistai nežemiškai šypsosi Akro-

polio Atėnuose mergelių statulos... Jos šypsena buvo tokia žavi, tokia rami, kad jam bežiūrint suspaudė širdį.

Tada daktaras Žeraras atkreipė dėmesį į jos rankas ir išsigando. Nuo šeimos, sėdinčios aplinkui, ji rankas slėpė po stalu, tačiau iš savo vietos Žeraras puikiai jas matė. Jos pirštai nervingai glamžė ir draskė į skutelius gražią nosinaitę.

Jis buvo šokiruotas. Nežemiška šypsena, rami laikysena ir šie nerimstantys draskantys pirštai...

4 skyrius

Senoji dama, sunkiai švokšdama nusikosėjo, o paskui tarė:

– Džinevra, tu pavargai. Eik miegoti.

Mergina krūptelėjo, o rankos apmirė.

– Aš nepavargau, mama.

Žeraras pastebėjo jos balso melodingumą. Daininga intonacija suteikė žavesio net paprasčiausiai frazei.

– Tu, pavargai. Aš geriau žinau. Manau, kad rytoj negalėsi vykti į ekskursiją.

– Bet aš noriu vykti. Aš jaučiuosi gerai.

– Ne, nevyksi. Tu sergi, – atšovė motina šiurkščiu, gergždžiančiu, ausį rėžiančiu balsu.

– Aš nesergu! – sušuko mergina visa drebėdama.

– Aš eisiu su tavimi, Džine, – pasigirdo ramus, švelnus balsas.

Rami jauna moteris didelėmis, pilkomis ir mąsliomis akimis bei tvarkingai sušukuotais tamsiais plaukais, atsikėlė

nuo kėdės.

Senoji misis Bointon paliepė:

– Ne. Leisk jai eiti vienai.

Mergina suriko:

– Noriu, kad su manimi eitų Nadina!

– Aš ir eisiu, – jaunoji moteris žengė į priekį.

– Vaikelis nori eiti vienas, ar ne, Džine? – susniaukrojo senutė.

Kurį laiką tvyrojo tyla, paskui Džinevra Bointon prabilo lediniu balsu:

– Taip. Geriau eisiu viena. Dėkui, Nadina.

Ir ji nuėjo. Žeraras stebėjosi, kokia nuostabiai grakšti šios aukštos ir liesos mergaitės eisena.

Jis nuleido žurnalą ir smalsiai nužvelgė senąją misis Bointon. Ši žiūrėjo į dukterį ir riebiame veide nušvito ypatinga šypsena. Ji atrodė kaip mielos, nežemiškos šypsenos, kuri ką tik spindėjo merginos veide, karikatūra.

Paskui senutė nukreipė žvilgsnį į Nadiną, kuri ką tik vėl atsisėdo. Ši pakėlė akis ir drąsiai sutiko grėsmingą anytos žvilgsnį.

„Koks absurdiškas despotizmas!"– pagalvojo Žeraras.

Ir staiga senutė pažiūrėjo į jį. Žeraras pritrūko kvapo. Jos akutės buvo mažos, juodos ir žvilgančios, bet iš jų sklido jėga, stipri valdžia. Atrodė, kad jos tiesiog spinduliuoja blogiu. Daktaras Žeraras šį tą išmanė apie asmens jėgą. Jis suvokė, kad tai nėra išpaikinta tironė invalidė, kuri naudojasi kitais, siekdama savo menkučių tikslų... Ši senutė

turėjo tikrų galių. Jos piktos akys priminė kobros žvilgsnį. Gal misis Bointon ir sena, iškankinta ligų, tačiau ne bejėgė! Ji – moteris, kuri žinojo savo galios poveikį, visą gyvenimą mokėsi ją valdyti ir niekada neabejojo savo jėga. Daktaras Žeraras kartą buvo sutikęs moterį, kuri dresiravo tigrus. Jos pasirodymai buvo ypač pavojingi. Didžiuliai grakštūs žvėrys nuolankiai šliaužė į savo vietas ir atlikdavo žeminančius triukus. Akys ir prislopintas urzgimas reiškė karčią neapykantą, tačiau jie paklusdavo ir gūždavosi. Moteris buvo jauna, arogantiška, tamsiaplaukė ir graži, bet žvilgsnis... Žvilgsnis buvo toks pats.

– *Une dompteuse**, – sušnibždėjo daktaras Žeraras.

Tik dabar jis suvokė, ką gi slėpė paprasti šeimos pašnekesiai. Neapykantą... Tamsią kunkuliuojančią neapykantą.

Daktaras susimąstė. „Dauguma žmonių sakytų, kad aš tik išsigalvoju! Palestinoje poilsiauja paprasčiausia amerikiečių šeima, o aš apie ją susikūriau juodosios magijos istoriją!"

Jis susidomėjęs nužvelgė ramiąją Nadiną. Ant kairiosios rankos piršto ji mūvėjo vestuvių žiedą. Stebėdamas ją, Žeraras atkreipė dėmesį, kaip ji slapčia pažvelgė į šviesiaplaukį, gležną Lenoksą...

Tada jis viską suprato. Šiedu yra vyras ir žmona. Bet moters žvilgsnis labiau priminė motinos, nei žmonos... Tikros motinos žvilgsnis – globojantis, susirūpinęs. Ir jis

---

* tramdytoja *(pranc.)*

dar kai ką suprato. Vienintelės Nadinos Bointon toje šeimoje neveikia anytos kerai. Ji nemėgo senutės, bet jos nebijojo. Nadina buvo nelaiminga, labai susirūpinusi dėl savo vyro, bet laisva.

„Visa tai labai įdomu", – pagalvojo daktaras Žeraras.

5 skyrius

Šias tamsias Žeraro mintis nutraukė beveik absurdiškas kasdieninis įvykis.

Į skaityklą įėjo vyriškis, pamatė Bointonus ir nuskubėjo prie jų. Tai buvo malonus vidutinio amžiaus amerikietis, niekuo neišsiskiriantis iš kitų. Tvarkingai apsirengęs, švariai nusiskutęs pailgą savo veidą, kalbėjo lėtu, maloniu ir monotonišku balsu.

– Ieškojau jūsų, – tarė jis.

Jis paspaudė rankas visiems šeimos nariams.

– Na, kaip jaučiatės, misis Bointon? Ar kelionė neišvargino?

Senoji ledi beveik mandagiai sušvokštė:

– Ne, ačiū. Juk jūs žinote, kad mano sveikata niekada nebuvo gera...

– Blogai... labai blogai.

– Bet, aišku, man nepasidarė blogiau. Nadina labai manimi rūpinasi. Tiesa, Nadina? – pridūrė ji ir nemaloniai nusišypsojo. Tą akimirką ji buvo labai panaši į gyvatę.

– Darau, ką galiu, – tarė moteris beaistriu balsu.

– Nei kiek tuo neabejoju, – nuoširdžiai pritarė jai nepažįstamasis. – Na, Lenoksai, ką tu manai apie karaliaus Dovydo miestą?

– Aš nežinau.

Lenoksas kalbėjo apatiškai, be jokio susidomėjimo.

– Jautiesi truputį nusivylęs, ar ne? Prisipažinsiu, kad iš pradžių ir aš taip pasijutau. Bet tikriausiai dar nedaug ką matei?

– Mes negalime daug vaikščioti dėl savo motinos, – įsiterpė Karolina Bointon.

– Kiekvieną dieną aš galiu skirti tik porą valandų ekskursijoms, – paaiškino misis Bointon.

– Nuostabu, kad dar galite tiek daug nuveikti, misis Bointon, – susijaudinęs tarė nepažįstamasis.

Misis Bointon švokšdama beveik piktdžiugiškai sukikeno.

– Tai ne mano kūno, o proto nuopelnas! Taip, tai *protas*...

Jos balsas, rodos, ištirpo tyloje. Žeraras pamatė, kaip Raimondas Bointonas nervingai krūptelėjo.

– Ar jau buvote prie Raudų sienos, misteri Koupai? – paklausė jis.

– Na, žinoma, iš pat pradžių. Tikiuosi dar per porą dienų apžiūrėti visą Jeruzalę, o paskui turistinėje „Kuko" agentūroje užsirašysiu į ekskursiją po Šventąją žemę – po Betliejų, Nazaretą, Tiberį, Galilėjaus jūrą. Bus labai įdomu. O Džeraše turėčiau pamatyti įdomius romėniškus griuvėsius. Be to, labai norėčiau pažvelgti į Raudonosios Rožės miestą Petroje. Manau, kad tai nuostabiausias gamtos

stebuklas. Jis yra kiek nuošaliau už pramintus takus. Norint viską gerai apžiūrėti, reikia visos savaitės nuvykti ten ir atgal.

– Norėčiau ten nuvykti, – atsiduso Karolina. – Būtų taip nuostabu.

– Tai tikrai verta pamatyti...

Misteris Koupas patylėjo, su nerimu pažvelgė į misis Bointon, paskui tęsė neužtikrintu balsu:

– Gal kai kurie iš jūsų norėtų vykti su manimi. Suprantu, kad *jūs* to daryti negalėtumėte, misis Bointon, ir, žinoma, kai kurie norės likti su jumis. Bet, jei norėtumėte paskirstyti jėgas...

Jis nutilo. Žeraras girdėjo, kaip kliksi misis Bointon virbalai. Paskui ji tarė:

– Nemanau, kad norėtume pasiskirstyti. Esame labai darni šeima, – ji pakėlė akis. – Na, vaikai, ką jūs pasakysite?

Jos balsas atrodė keistai skambus. Vaikų atsakymai nuaidėjo tuoj pat:

– Ne, mama.

– O, ne.

– Ne, žinoma, ne.

– Matote – jie manęs nepaliks, – misis Bointon labai keistai šypsojosi. – O tu, Nadina? Tu nieko neatsakei.

– Ne, ačiū jums, mama. Nebent Lenoksui tai rūpėtų.

Misis Bointon lėtai atsigręžė į sūnų.

– Na, Lenoksai, ar nevyksti su Nadina? Rodos, ji to norėtų.

Jis krūptelėjo ir pažiūrėjo į motiną.

– Aš... na, ne... Aš... aš manau, kad geriau visiems likti drauge.

– Jūs *labai* darni šeima, – linksmai pasakė misteris Koupas. Tačiau jo linksmumas atrodė nenuoširdus ir priverstinis.

– Mes laikomės vieni kitų, – pareiškė misis Bointon. Ji ėmė vynioti siūlus į kamuoliuką. – Beje, Raimondai, kas buvo ta jauna moteris, kuri ką tik su tavimi kalbėjosi?

Raimondas nervingai krūptelėjo, išraudo, o paskui išblyško.

– Aš... aš nežinau jos vardo. Ji... ji aną naktį kartu su mumis važiavo traukiniu.

Misis Bointon lėtai ėmė keltis iš fotelio.

– Nemanau, kad su ja turėsime daug reikalų, – tarė ji.

Nadina pašoko ir padėjo senutei išsiropšti iš fotelio.

– Laikas miegoti, – tarė misis Bointon. – Labos nakties, misteri Koupai.

– Labos nakties, misis Bointon. Labos nakties, misis Lenoks.

Bointonų šeima išėjo iš skaityklos. Jaunieji net nemanė pasilikti.

Misteris Koupas žvelgė jiems pavymui. Išraiška jo veide buvo labai keista.

Kiek iš patirties žinojo daktaras Žeraras, amerikiečiai būna gana draugiški. Jie nėra tokie įtarūs, kaip keliaujantys britai. Tokiam vyrui, kaip daktaras Žeraras, susipažinti su misteriu Koupu nebuvo labai sunku. Amerikietis keliavo vienas ir, kaip daugelis jo tautiečių, mėgo užmegzti naujas pažintis. Žeraras padavė jam savo vizitinę kortelę.

Tai padarė didelį įspūdį misteriui Džefersonui Koupui.

– Daktare, juk jūs neseniai lankėtės Valstijose?

– Pernai rudenį. Skaičiau paskaitas Harvarde.

– Esate ryškus šviesulys tarp jūsų profesijos žmonių. Paryžiuje pirmaujate tarp besidominčių šia tema.

– Brangusis sere, jūs sakote man komplimentus! Aš protestuoju.

– Ne, ne, su jumis susipažinti yra didelė garbė. Tiesą pasakius, čia, Jeruzalėje, šiuo metu yra keletas labai garsių žmonių. Tai jūs, lordas Veldonas, finansininkas seras Gabrielis Stainbaumas, senas anglų archeologas seras Mendersas Stounas. Dar yra anglų politikė ledi Vestholm ir žymusis belgų seklys Erkiulis Puaro.

– Mažasis Erkiulis Puaro? Ar jis čia?

– Laikraštyje tarp neseniai atvykusių radau ir jo pavardę. Panašu, kad „Saliamono" viešbutyje susirinko tikra visuomenės grietinėlė. Tai visai nenuostabu, nes šis viešbutis puikus ir labai skoningai papuoštas.

Misteris Džefersonas Koupas aiškiai mėgavosi šia pažintimi. Daktaras Žeraras tik panorėjęs galėdavo bet ką sužavėti. Netrukus abu vyriškiai nuėjo prie baro.

Po poros taurelių viskio su soda ir ledu Žeraras prabilo:

– Sakykite, ar ta amerikiečių šeima, su kuria kalbėjotės, jums neatrodo ypatinga?

Džefersonas Koupas susimąstęs gurkšnojo viskį, o paskui tarė:

– Nemanau, kad ji visiškai įprasta.

– Atrodo, tai labai darni šeima.

– Turite galvoje, kad jie visi taip susibūrę aplink senąją damą? – lėtai ištarė misteris Koupas. – Tai tiesa. Žinote, ji ypatinga moteris.

– Iš tiesų?

Misteriui Koupui užteko tokio padrąsinimo.

– Galiu jums pasakyti, daktare Žerarai, kad pastaruoju metu daug galvojau apie šią šeimą. Labai norėčiau su jumis apie tai pasišnekėti. Ar jums nenuobodu?

Daktarui Žerarui atsakius, kad ne, misteris Džefersonas lėtai kalbėjo toliau, ir atrodė labai suglumęs.

– Pasakysiu jums tiesiai, aš truputį nerimauju. Matote, misis Bointon yra sena mano draugė. Ne senoji misis Bointon, o jaunoji, misis Lenoks Bointon.

– O taip, labai žavi tamsiaplaukė ledi.

– Teisingai. Tai Nadina. Daktare Žerarai, Nadina Bointon yra labai miela. Pažinojau ją dar prieš vedybas. Tada ji dirbo ligoninėje slauge. Paskui išvyko atostogauti su Bointonais ir ištekėjo už Lenokso.

– Tikrai?

Misteris Džefersonas Koupas vėl gurkštelėjo viskio ir tęsė:

– Norėčiau jums papasakoti, daktare Žerarai, šį tą apie Bointonų šeimą.

– Man bus labai malonu tai išgirsti.

– Velionis Elmeris Bointonas buvo gerai žinomas ir mielas žmogus. Jis vedė du kartus. Pirmoji žmona mirė, kai Karolina ir Raimondas dar tik žengė pirmuosius žingsnius. Man pasakojo, kad antroji misis Bointon buvo graži moteris, nors ir nelabai jauna. Pažiūrėjus į ją dabar, atrodo keista, kad kažkada ji buvusi graži, tačiau man tai sakė žmogus, kuriuo pasitikiu. Šiaip ar taip, vyras labai ja žavėjosi ir beveik visada paklusdavo. Prieš mirtį kurį laiką jis buvo neįgalus, todėl žmona vadovavo visai šeimai. Tai

labai gabi ir protinga moteris, sugebanti puikiai tvarkyti verslo reikalus. Be to, ji labai protinga. Kai Elmeris mirė, ji visiškai atsidavė šiems vaikams. Džinevra, gražutė, rusvaplaukė, kiek gležnoka mergytė yra ir jos duktė. Kaip jau sakiau, misis Bointon visiškai atsidavė savo šeimai. Ji tiesiog atsiribojo nuo išorinio pasaulio. Nežinau, ką apie tai manote, daktare Žerarai, bet mano nuomone, tai nėra labai gerai.

– Sutinku. Toks atsiskyrimas ypač kenkia bręstantiems protams.

– Ir aš taip manau. Misis Bointon visiškai izoliavo vaikus nuo išorinio pasaulio ir neleidžia jiems užmegzti jokių pažinčių. Dėl to jie išaugo... gana nervingi. Jie nuolat krūpčioja, negali bendrauti su nepažįstamais. Tai labai blogai.

– Taip. Tai labai blogai.

– Be jokios abejonės, misis Bointon norėjo tik gero. Ji tiesiog pernelyg atsidavė šeimai.

– Ar jie visi gyvena vienuose namuose? – pasiteiravo daktaras.

– Taip.

– Ar nė vienas sūnus nedirba?

– Ne. Elmeris Bointonas buvo turtingas ir visus savo pinigus paliko misis Bointon, kol ji gyva. Šeimai nieko netrūksta.

– Vadinasi, vaikai finansiškai priklauso nuo motinos?

– Deja! Ji pati skatina gyventi juos šeimos namuose, neieškoti darbo. Na, gal tai ir nėra labai blogai – yra krūva pinigų, nereikia dirbti, bet man atrodo, kad vyriškąją lytį darbas puikiai tonizuoja. Beje, nė vienas iš jų neturi

mėgiamo užsiėmimo. Jie nežaidžia golfo, nepriklauso jokiam klubui, neina į šokius ir nebendrauja su kitais jaunuoliais. Visi gyvena didžiuliame name, panašiame į kareivines, už daugelio mylių nuo kaimo. Daktare Žerarai, man atrodo, kad tai negerai.

– Visiškai sutinku su jumis, – tarė daktaras Žeraras.

– Nė vienas iš jų neturi nė menkiausio potraukio bendrauti. Jie gali būti labai darni šeima, bet per daug gilinasi į save.

– Ir nė vienas iš jų nepamėgino gyventi savarankiškai?

– Bent jau negirdėjau. Jie tiesiog dykinėja.

– Dėl to kaltinate juos ar misis Bointon?

Džefersonas Koupas nejaukiai pasimuistė.

– Jaučiu, kad ji daugiau ar mažiau už tai atsakinga, nes blogai vaikus išauklėjo. Kiekvienas jaunas subrendęs vyriškis privalo mokėti pats tvarkyti savo gyvenimą, neturi šokti pagal motinos dūdelę. Jis turi būti nepriklausomas.

– Tai gali būti jau nebeįmanoma, – susimąstęs pratarė daktaras Žeraras.

– Kodėl neįmanoma?

– Misteri Koupai, yra būdų, kaip sustabdyti medžio augimą.

Koupas spoksojo į jį.

– Bet jų sveikata puiki.

– Galima sužaloti kūną, bet galima ir protą.

– Jie visiškai normalūs. – tęsė Džefersonas Koupas, – Aš manau, kad vyriškis turi pats valdyti savo gyvenimą, būti savo likimo kalvis, kovoti už savo laimę ir kai ką nuveikti gyvenime. Jis neturi dykinėti ir užsiimti niekniekiais. Jokia moteris negerbs tokio vyro.

Žeraras kurį laiką smalsiai žiūrėjo į jį. Paskui paklausė:

– Jūs tikriausiai kalbate apie misterį Lenoksą Bointoną?

– Taip, būtent apie Lenoksą. Raimondas dar berniukas. Bet Lenoksui tuoj trisdešimt. Jau reikėtų kuo nors užsiimti.

– Jo žmonai tikriausiai nelengva?

– Aišku, kad jai sunku! Nadina puiki mergina, labai ja žaviuosi. Ji nė karto nesudejavo, nė karto nepasiskundė. *Bet Nadina nelaiminga,* daktare Žerarai. Ji be galo nelaiminga.

Žeraras linktelėjo galvą.

– Gali būti ir taip.

– Nežinau, ką *jūs* galvojate apie tai, daktare Žerarai, bet *aš* manau, kad viskam yra ribos. Ilgiau taip gyventi nebeįmanoma! Nadinos vietoje aš iškelčiau Lenoksui ultimatumą. Arba jis įrodo, kad yra tikras vyras, arba...

– Manote, kad ji turėtų palikti vyrą?

– Daktare Žerarai, jai reikia gyventi pilnakraujį gyvenimą. Jei Lenoksas nevertina jos taip, kaip turėtų... yra ir kitų vyrų, kurie tai padarys.

– Pavyzdžiui, jūs?

Amerikietis išraudo. Paskui išdidžiai pažvelgė pašnekovui tiesiai į akis.

– Taip, – prisipažino jis. – Neketinu slėpti savo jausmų šiai moteriai. Gerbiu ją ir man rūpi jos gyvenimas. Aš tik noriu, kad ji būtų laiminga. Jei ji būtų laiminga su Lenoksu, aš atsitraukčiau ir netrukdyčiau.

– Bet šiuo atveju...

– Bet dabar aš šalia jos! Jei manęs reikia, *aš čia*!

– Jūs tikras riteris „be baimės ir priekaišto", – sušnibždėjo Žeraras.

– Atsiprašau, ką tuo norite pasakyti?

– Brangusis sere, šiais laikais riterystė, rodos, išliko tik Amerikoje! Jūs džiaugsitės, galėdamas tarnauti savo širdies damai, tik vildamasis apdovanojimo! Tai labai žavu! Ką tikitės dėl jos nuveikti?

– Noriu būti šalia jos, jei manęs prireiktų.

– Ar galiu paklausti, kaip su jumis elgiasi senoji misis Bointon?

– Nė nežinau, ką galvoti apie senąją ledi, – lėtai prabilo Džefersonas Koupas. – Kaip jau jums sakiau, jai nepatinka nauji pažįstami. Bet su manimi ji elgiasi labai mandagiai, tarsi su šeimos nariu.

– Tai yra, ji pritaria jūsų ir misis Lenoks draugystei?

– Taip.

Daktaras Žeraras gūžtelėjo pečiais.

– Argi tai ne keista?

– Leiskite jus užtikrinti, daktare Žerarai, kad ši draugystė yra visiškai platoniška, – šaltai pareiškė Džefersonas Koupas.

– Brangusis sere, aš tai suprantu. Tik keista, jog misis Bointon tai skatina. Žinote, misis Bointon labai mane domina.

– Ji tikrai ypatinga moteris. Labai stipraus charakterio. Tokios nelieka nepastebėtos. Kaip jau sakiau, Elmeris Bointonas visiškai pasikliovė jos sprendimais.

– Tiek, kad paliko vaikus visiškai finansiškai priklausomus nuo jos gailestingumo. Mano šalyje, misteri

Koupai, įstatymai tokius dalykus draudžia.

Misteris Koupas atsistojo.

– Amerikoje, – tarė jis, – mes tikime visiška laisve.

Daktaras Žeraras irgi pakilo. Jo nenustebino ši pastaba. Jau ir anksčiau tai tekdavo girdėti iš įvairių tautybių žmonių. Dauguma tautų tiki iliuzija, kad tik jų šalyje yra visiška laisvė. Tačiau daktaras Žeraras žinojo, kad nė viena tauta, nė viena šalis ir nė vienas asmuo negali būti vadinamas laisvu. Tik priklausomybė gali būti didesnė ar mažesnė.

Žeraras susimąstęs pasuko į savo kambarį.

6 skyrius

Sara King sustojo prie Aramešo-Šarifo šventyklos. Už jos nugaros stūksojo Kupolo Uolos, girdėjosi fontanų čiurlenimas. Nedidelės turistų grupelės, praeinančios pro šalį, netrikdė rytietiškos ramybės.

Keista, pagalvojo Sara, kad kadaise Džebuzitas pavertė šią uolėtą viršūnę grendymu, o Dovydas nusipirko ją už šešius šimtus šekelių aukso ir paskelbė Šventąja Žeme. Dabar čia gali išgirsti turistus šnekant visomis pasaulio kalbomis.

Ji atsisuko ir pažiūrėjo į mečetę, galvodama, ar Saliamono šventykla bent perpus tokia graži.

Pasigirdo žingsniai ir iš mečetės išėjo maža grupelė. Tai buvo Bointonai, lydimi plepaus gido. Misis Bointon rėmėsi į Lenoksą ir Raimondą. Už jų ėjo Nadina ir misteris Koupas, o paskutinė žengė Karolina. Ji pastebėjo Sarą, sudvejojo, paskui staiga apsisprendė, apsisuko ir tylutėliai per kiemą nubėgo prie jos.

– Atleiskite, – sušnibždėjo ji. – Turiu... aš... jaučiu, kad turiu su jumis pasikalbėti.

– Klausau. – paragino ją Sara.

Karolina virpėjo, o jos veidas buvo labai išblyškęs.

– Tai dėl... mano brolio. Kai jūs... aną vakarą jį užkalbinote, tikriausiai pagalvojote, kad jis labai nemandagus. Bet jis toks nėra... jis... negalėjo kitaip elgtis. Patikėkite manimi.

Sara pajuto, kad visa tai labai kvaila. Tas vaikinas užgavo jos išdidumą. Ji negalėjo suprasti, kodėl gi ši nepažįstama mergaitė pribėgo, ėmė atsiprašinėti už savo nemandagų brolį, ir dar taip kvailai?

Sara jau norėjo išdidžiai ką nors atšauti, tačiau susilaikė.

Sara jautė, kad čia kažkas ne taip. Ši mergina kalbėjo taip nuoširdžiai tarsi maldaudama pagalbos. Tos savybės, kurios atvedė Sarą į medicinos studijas neleido likti abejinga.

– Papasakokite man viską, – padrąsino ją Sara.

– Raimondas kalbėjosi su jumis traukinyje, tiesa? – pradėjo Karolina.

Sara linktelėjo.

– Taip. Bent jau aš jį užkalbinau.

– Matote, vakar Rėjus bijojo...

Ji užsikirto.

– Bijojo?

Išbalęs Karolinos veidas paraudo.

– Žinau, kad... atrodau kaip beprotė. Matote, mano motinai... nepatinka, kai bendraujame su pašaliniais. Bet... Bet aš žinau, kad Rėjus norėtų... būti jūsų draugas.

Sarą sudomino šis pasakojimas. Karolina kalbėjo toliau:

– Aš... aš žinau, kad tai, ką sakau, skamba labai kvailai, bet mes esame... gana keista šeima, – ji apsižvalgė, iš baimės išplėstomis akimis.

– Aš... aš negaliu pasilikti, – sumurmėjo ji. – Manęs pasiges.

Sara pagaliau apsisprendė ir prabilo:

– Kodėl negalite pasilikti, jei norite? Galėtume drauge grįžti atgal.

– O, ne, – Karolina atšlijo. – Negaliu to daryti.

– Kodėl ne? – paklausė Sara.

– Tikrai negaliu. Mano motina... ji...

– Kartais tėvams labai sunku suvokti, kad vaikai jau išaugo, – aiškiai ir ramiai tarė Sara. – Todėl stengiasi valdyti jų gyvenimus. Bet žinote, negalima pasiduoti! Reikia kovoti už savo teises.

– Jūs nesuprantate... – sumurmėjo Karolina. – Jūs visiškai nieko nesuprantate.

Sara tęsė:

– Kai kurie žmonės pasiduoda, nes bijo barnių. Jiems tai labai nemalonu, bet aš manau, kad dėl laisvės visada verta kovoti.

– Laisvės? – Karolina įbedė į ją akis. – Niekas iš mūsų niekada nebus laisvas. Niekada.

– Nesąmonė! – pareiškė Sara.

Karolina pasilenkė ir paėmė ją už rankos.

– Klausykit. *Turiu* pasistengti, kad jūs suprastumėt. Prieš vedybas mano motina... tiksliau pamotė... dirbo kalėjimo prižiūrėtoja. Tėvas buvo gubernatorius, kai ją vedė. *Nuo tada viskas taip ir klostosi.* Ji vis dar yra prižiūrėtoja – tik šįkart *mūsų*. Štai kodėl mūsų gyvenimas – tarsi... buvimas

kalėjime!

Ji vėl apsižvalgė.

– Jie manęs pasiges. Aš turiu eiti.

Sara pačiupo merginą už rankos, kai ši ruošėsi sprukti.

– Luktelkit. Mes turime vėl susitikti ir pasikalbėti.

– Aš negalėsiu.

– Galėsite, – ji kalbėjo valdingai. – Kai visi nueis miegoti, ateikite į mano kambarį. Jo numeris 319. Nepamirškite, 319.

Ji paleido merginos ranką. Karolina nubėgo savo šeimai iš paskos.

Sara žvelgė jai pavymui ir atsitokėjo tik tada, kai prie jos priėjo daktaras Žeraras.

– Labas rytas, mis King. Kalbėjotės su Karolina Bointon?

– Taip. Tai buvo labai neįprastas pokalbis.

Ji viską papasakojo. Žeraras atkreipė dėmesį į vieną detalę.

– Ta senė buvo kalėjimo prižiūrėtoja? Tai gali būti svarbu.

– Manote, kad dėl to ji tokia tironė? – pasiteiravo Sara. – Tai buvusios profesijos išugdyti įpročiai.

Žeraras papurtė galvą.

– Ne, turime žiūrėti į tai iš kitos pusės. Misis Bointon yra tironė ne *dėl to, kad buvo kalėjimo prižiūrėtoja. Ji tapo kalėjimo prižiūrėtoja dėl to, kad yra tironė.* Pagal mano teoriją, ji slapta troško valdyti kitus žmones ir dėl to pasirinko tokią profesiją.

Jis atrodė susimąstęs.

– Pasąmonėje glūdi daug tokių keistų dalykų. Jėgos,

laukiniškumo, žiauraus troškimo erzinti ir draskyti širdį geismai – visi jie yra mūsų pirmykščių prisiminimų palikimas... Jie visi čia, mis King, visas žiaurumas, laukiniškumas ir geismas... Mes slopiname juos ir neigiame sąmoningame savo gyvenime, bet kartais... jie būna per stiprūs.

Sara krūptelėjo.

– Aš žinau.

Žeraras tęsė:

– Šiandien viso to pilna aplink mus politikoje, tautų valdyme. Tolstame nuo humanizmo, gailestingumo, broliško geraširdiškumo. Politiniai šūkiai kartais atrodo labai patrauklūs – išmintingas režimas, teisinga vyriausybė... Bet, jei jie primesti jėga, paremti žiaurumu ir baime, išsiveržia prievarta, pirmykštis laukiniškumas, žiaurumas! Žmogus yra labai subtilios psichikos gyvūnas. Jis turi vieną pirminį poreikį – išgyventi. Gal būt ir reikia kai ką išsaugoti iš laukinio žmogaus, bet negalima jam *lankstytis*!

Stojo tyla. Po minutėlės Sara paklausė:

– Manote, kad senoji misis Bointon yra sadistė?

– Esu tuo įsitikinęs. Manau, kad ji mėgaujasi, sukeldama kitiems skausmą, bet ne kūno, o sielos skausmą. Tai daug retesnis atvejis, ir daug sunkiau padėti kenčiantiems. Jai patinka valdyti kitus žmones, kankinti juos savo veiksmais.

– Tai žvėriška, – pasipiktinusi tarė Sara.

Žeraras papasakojo jai apie pokalbį su Džefersonu Koupu.

– Ar jis nesuvokia, kas dedasi? – susimąsčiusi paklausė ji.

– Juk jis ne psichologas.

– Teisybė. Jis nesusimąsto, kaip visa tai bjauru!

– Koupas mąsto sentimentaliai ir įprastai, kaip ir dera tikram amerikiečiui. Jis labiau tiki gėriu nei blogiu. Suvokia, kad Bointonų šeima nėra normali, bet tiki, kad misis Bointon tiesiog klaidingai supranta rūpinimąsi vaikais. Jis nemano, kad motina sąmoningai kenkia.

– Jai turbūt tai labai patinka, – tarė Sara.

– Dar ir kaip!

– Bet kodėl vaikai neišeina? – nekantriai paklausė Sara. – Juk galėtų tai padaryti.

Žeraras papurtė galvą.

– Ne, čia jūs klystate. *Jie negali.* Ar kada nors matėte seną bandymą su gaidžiu? Jūs ant grindų nubrėžiate liniją ir prispaudžiate prie jos gaidžio snapą. Šis tiki, kad yra pririštas ir negali pakelti galvos. Taip ir su šiais nelaimingaisiais. Prisiminkite, ji veikė juos nuo vaikystės, valdė jų psichiką. Ji vaikus užhipnotizavo, įtikindama, kad *jie negali nepaklusti.* Dauguma žmonių sakytų, jog tai nesąmonė, bet juk mes žinome geriau. Senoji privertė vaikus patikėti, kad paaukoti jai savo nepriklausomybę gyvybiškai svarbu. Jie taip ilgai buvo kalėjime, kad, net jei kalėjimo vartai atsivertų, Bointonai to nepastebėtų! Jie nebenori būti laisvi, tiesiog *bijo* laisvės.

– Kas bus, kai ji mirs? – praktiškai pasidomėjo Sara.

Žeraras gūžtelėjo pečiais.

– Viskas priklauso nuo aplinkybių, to, kaip greitai tai nutiks. Jei ji mirtų *dabar,* gal ir nebūtų per vėlu. Berniukas ir mergaitė dar jauni, atviri įspūdžiams. Manau, jie galėtų tapti normaliais žmonėmis. Tačiau Lenoksui būtų blogiau.

Jis man panašus į žmogų, kuris niekuo nebetiki, gyvena ir kenčia kaip laukinis žvėris.

– Žmona turėjo ką nors daryti! – nekantriai įsiterpė Sara. – Reikėjo ištraukti jį iš ten.

– Gal ji ir bandė, bet nepavyko.

– Ar manote, kad ji irgi apkerėta?

Žeraras papurtė galvą.

– Ne. Nemanau, kad senoji ledi ją kaip nors valdo, ir dėl to jos labai nekenčia. Atkreipkite dėmesį į jos akis.

Sara suraukė kaktą.

– Ar jaunesnioji Bointon supranta, kas vyksta?

– Manau, kad kuo puikiausiai tai suvokia.

– Hm, – sumurmėjo Sara. – Ta senutė turi būti nužudyta! Siūlyčiau įberti arseno į rytinę arbatą.

Ji patylėjo, paskui staiga paklausė:

– O kaip ta jauniausia rusvaplaukė mergaitė. Jos šypsena tokia beprasmė, bet labai žavi.

Žeraras susimąstė.

– Net nežinau. Tai labai keista. Džinevra Bointon yra senės dukra.

– Taip. Todėl turėtų su ja elgtis kitaip, ar ne?

– Netikiu, kad jėgos manijos bei žiaurumo užvaldytas žmogus, *kam nors* darytų išimtį – net pačiam artimiausiam ir brangiausiam žmogui, – atsakė Žeraras.

Jis kurį laiką tylėjo, o paskui paklausė:

– Ar jūs krikščionė, madmuazele?

– Nežinau. Visada maniau, kad netikiu, – lėtai kalbėjo Sara. – Bet dabar... jaučiu... kad, jei galėčiau nušluoti visa tai, – ji mostelėjo ranka, – visus pastatus, sektas ir nuožmiai besiriejančias bažnyčias, tada... pamatyčiau ramų Kristų,

jojantį į Jeruzalę ant asilo ir patikėčiau Juo.

– Aš tikiu viena pagrindinių krikščioniškojo tikėjimo dogmų – *nusižeminimu*, – rimtai pasakė daktaras Žeraras. – Esu gydytojas ir pažįstu tas ambicijas – siekį laimėti, jėgos troškimą. Jos veda prie daugumos sielos ligų. Jei troškimas realizuojamas, žmogus tampa arogantiškas, įpranta naudoti smurtą. O jei nepasiekiamas... tegu visų beprotnamių pacientai tai paliudija! Šie žmonės negalėjo pripažinti, kad yra tipiški, nereikšmingi ir neveiklūs, dėl to susigalvojo, kaip pabėgti nuo tikrovės, tai yra amžiams užsidarė nuo paties gyvenimo.

– Gaila, kad senoji Bointon ne beprotnamyje, – užsikirsdama pasakė Sara.

Žeraras papurtė galvą.

– Ne... Jos vieta ne tarp palūžusiųjų. Tai daug blogiau. Matote, jai pavyko įgyvendinti savo svajonę.

Sara susigūžė, o paskui jausmingai sušuko:

– To neturėtų būti!

7 skyrius

Sara svarstė, ar Karolina Bointon vakare ateis pas ją.

Ji labai tuo abejojo. Atrodė, kad po rytinio pašnekesio Karolina nesiryš tęsti pažinties.

Tačiau vis dėlto ji apsivilko žydro aksomo chalatą, išsitraukė mažutę spiritinę lempelę ir užkaitė vandenį.

Jau buvo po pirmos valandos ir Sara, nebesitikėdama sulaukti Karolinos, ruošėsi eiti miegoti. Staiga į duris pasibeldė ir ji įsileido Karoliną.

Mergina tarė:

– Aš taip bijojau, kad būsite nuėjusi miegoti...

Sara kalbėjo labai atsargiai.

– O ne, aš jūsų laukiau. Ar gersite kiniškos arbatos?

Ji padavė puoduką. Karolina nervingai krūpčiojo ir visi jos veiksmai bylojo apie didelį nepasitikėjimą savimi. Tik paėmusi puodelį ir sausainį ji ėmė elgtis ramiau.

– Labai smagu, kad atėjote, – nusišypsojo Sara.

Karolina atrodė nustebusi.

– Gal ir taip, – tarė ji.

– Visai kaip vidurnakčio šventės mokykloje, – tęsė Sara. – Man atrodo, jūs nelankėte mokyklos?

Karolina papurtė galvą.

– Ne, niekada nebuvome palikę namų. Turėjome įvairių guvernančių... Jos niekada neužsibūdavo pas mus.

– Niekada nebuvote išvažiavusi iš namų?

– Ne. Visada gyvenome tame pačiame name. Į užsienį išvykau pirmą kartą.

– Tai turėtų būti didelis nuotykis, – atsargiai tarė Sara.

– Taip ir yra. Atrodo, kad sapnuoju...

– Kodėl jūsų... jūsų pamotė nutarė išvykti į užsienį?

Paminėjus misis Bointon, Karolina krūptelėjo. Sara skubiai tęsė:

– Žinote, aš esu gydytoja. Ką tik baigiau bakalauro studijas. Jūsų motina... tiksliau pamotė mane labai domina medicininiu požiūriu. Ji serga ypatinga liga.

Karolina įbedė į ją akis. Tai jai buvo netikėta. Sara tyčia taip pasakė, suvokdama, kad savo šeimai misis Bointon yra tarsi baisi valdinga deivė. Sara norėjo išsklaidyti šią siaubo aureolę.

– Taip, – kalbėjo ji. – Tai tokia liga – didybės manija, kuri užvaldo žmones. Jie tampa labai despotiški ir reikalauja, kad viskas būtų daroma tik taip, kaip jie nori. Su jais labai sunku bendrauti.

Karolina padėjo puoduką.

– Taip džiaugiuosi, galėdama su jumis pasikalbėti. Mes su Rėjumi jaučiame, kad daromės gana... keisti ir tai mus labai neramina.

– Pasikalbėti su pašaliniu žmogumi visada ne pro šalį, – paaiškino Sara. – Šeimoje gali būti per daug įsitempęs.

Beje, jei jūs nelaiminga, ar neketinate palikti namų?

Karolina išsigando.

– O ne! Kaip mes galėtume? Aš... noriu pasakyti, kad mama niekada to neleistų.

– Bet ji negalėtų jūsų sustabdyti, – švelniai pasakė Sara. – Jūs pilnametė.

– Man dvidešimt treji.

– Taigi.

– Bet aš vis tiek nežinau kaip... nežinau, kur eiti ir ką daryti. – Ji atrodė labai sumišusi. – Matote, mes neturime pinigų.

– Ar nėra kokių draugų, pas kuriuos galėtumėte apsistoti?

– Draugų? – Karolina papurtė galvą. – O ne, mes nieko nepažįstame!

– Ar nė vienas iš jūsų negalvojo išvykti iš namų?

– Ne... Mes negalėtume to padaryti.

Sara pakeitė temą. Jai buvo gaila sutrikusios mergaitės.

– Ar jums patinka pamotė? – paklausė ji.

Karolina tyliai sušnabždėjo baimingu balsu:

– Aš jos nekenčiu. Nekenčia ir Rėjus... Mes... mes dažnai trokštame, kad ji mirtų.

Sara suprato, kad apie tai geriau nekalbėti.

– Papasakokite apie savo vyriausią brolį.

– Lenoksą? Nežinau, kas jam darosi. Retai kalba, ir vaikšto tarsi sapnuodamas. Nadina labai dėl jo nerimauja.

– Jums patinka jūsų svainė?

– Taip, Nadina kitokia. Ji visada tokia maloni. Bet ji labai nelaiminga.

– Dėl jūsų brolio?

– Taip.

– Kada jie susituokė?

– Prieš ketverius metus.

– Ir jie visą laiką gyveno namuose?

– Taip.

– Ar jūsų svainei tai patinka? – klausinėjo Sara.

– Ne.

Stojo tyla. Po kurio laiko Karolina prabilo:

– Kaip tik prieš ketverius metus kilo siaubinga maišatis. Kaip jau sakiau, nei vienas iš mūsų neišeina iš namų. Į parką išeiname, bet daugiau niekur. Tačiau Lenoksas naktį išspruko į Fauntin Springsą – ten vyko kažkokie šokiai. Motina baisiausiai supyko, kai tai sužinojo. O paskui paprašė Nadinos, kad ji atvyktų ir apsigyventų pas mus. Nadina yra labai tolima tėvo pusseserė. Ji gyveno labai vargingai, mokėsi ligoninės slaugės amato. Atvyko pas mus mėnesiui. Net negaliu apsakyti, kaip smagu buvo sulaukti viešnios! Jiedu su Lenoksu pamilo vienas kitą. O mama pasakė, kad tegu jie greičiau susituokia ir gyvena su mumis.

– Ar Nadina to norėjo?

Karolina dvejojo.

– Nemanau, kad labai norėjo, bet tikrai *neprieštaravo.* Paskui ji norėjo išvykti... Žinoma, su Lenoksu.

– Bet jie neišvyko? – paklausė Sara.

– Ne, motina nenorėjo nieko net girdėti.

Karolina patylėjo, paskui kalbėjo toliau:

– Nemanau, kad jai vis dar patinka Nadina. Ji... keista. Niekada nežinau, ką ji galvoja. Bando padėti Džinei, o motinai tai nepatinka.

– Džinė – jauniausia tavo sesuo?

– Taip. Jos pilnas vardas – Džinevra.

– Ar ji irgi nelaiminga?

Karolina abejodama papurtė galvą.

– Pastaruoju metu Džinė labai keista. Aš jos nesuprantu. Matote, ji visada buvo ne kokios sveikatos... ir... motina perdėtai ja rūpinasi, o nuo to tik blogiau. Dabar Džinė tikrai labai keista. Kartais... ji mane baugina. Ji... ne visada suvokia savo veiksmus.

– Ar lankėtės pas gydytoją?

– Ne. Nadina norėjo ją nuvesti, bet motina uždraudė... Tada Džinė puolė į isteriją, šaukė, kad pas gydytoją nenori. Bet aš dėl jos labai nerimauju.

Karolina staiga atsistojo.

– Nenoriu jums įgristi. Labai... malonu, kad leidote ateiti ir su jumis pasišnekėti. Tikriausiai mus laikote labai keista šeima.

– Visi mes esame keisti. – švelniai paprieštaravo Sara. – Ar ateisite vėl? Jei norite, galite atsivesti savo brolį.

– Ar tikrai galėčiau?

– Taip. Mes slapta kiek paplepėsime. Be to, norėčiau jus supažindinti su savo draugu, daktaru Žeraru, labai maloniu prancūzu.

Karolinos skruostai išraudo.

– Oi, kaip būtų smagu! Kad tik nesužinotų mama!

Sara nurijo pašaipų atsakymą ir pasakė:

– Kodėl turėtų? Labos nakties. Susitikime rytoj tuo pačiu metu.

– O, taip. Matote, poryt mes išvažiuojame.

– Pasimatysime rytoj. Labanakt.

– Labanakt. Dėkoju jums.

Karolina išėjo iš kambario ir tylutėliai nusėlino koridoriumi. Jos kambarys buvo viršutiniame aukšte. Mergina užlipo laiptais, atsidarė duris ir... kaip įkasta sustojo ant slenksčio. Misis Bointon, apsivilkusi raudonos vilnos chalatu, sėdėjo fotelyje prie židinio.

– O! – išsprūdo Karolinai.

Pora juodų akių pervėrė ją.

– Kur tu buvai, Karolina?

– Aš... aš...

– Kur tu buvai?

Tylus, kimus balsas ir keista, grėsminga gaidelė. Tai dėl jos Karolinos širdis imdavo daužytis nuo nepaaiškinamo siaubo.

– Pas mis King... Sarą King.

– Pas tą merginą, kuri aną vakarą kalbino Raimondą?

– Taip, mama.

– Ar susitarei vėl su ja susitikti?

Karolinos lūpos judėjo be garso. Ji linktelėjo. Jautė, kaip užlieja didžiulės šleikščios baimės bangos...

– Kada?

– Rytoj vakare.

– Tu neisi. Supratai?

– Taip, mama.

– Pažadi?

– Taip... taip.

Misis Bointon pamėgino atsikelti. Karolina net nesusimąstydama žengė į priekį ir padėjo jai. Misis Bointon, pasiramsčiuodama lazdele, lėtai perėjo per kambarį, ir, sustojusi ant slenksčio, atsigręžė į įbaugintą merginą.

– Tu daugiau neturėsi jokių reikalų su mis King. Supratai?

– Taip, mama.

– Pakartok.

– Aš daugiau neturėsiu jokių reikalų su ja.

– Gerai.

Misis Bointon išėjo ir uždarė duris.

Karolina kaip apmirusi perėjo per kambarį. Jai pasidarė bloga, visas kūnas buvo tarsi sukaustytas. Mergina parkrito ant lovos ir virpėdama ėmė graudžiai raudoti.

Dar ką tik priešais ją buvo atsivėręs šviesus tolimesnio gyvenimo peizažas... Dabar ji jautė, kad juodos sienos vėl užgriuvo.

8 skyrius

– Ar galiu su jumis pasikalbėti?

Nadina Bointon nustebusi atsisuko ir pamatė tamsų nuoširdų visiškai nepažįstamos jaunos moters veidą.

– Žinoma.

Tačiau tai pasakiusi, ji beveik nesąmoningai atsisuko ir nervingai pažiūrėjo, ar kas jos neseka.

– Esu Sara King, – tęsė pirmoji.

– Malonu.

– Misis Bointon, užvakar vakare gana ilgai kalbėjausi su jūsų svaine.

Atšiaurus Nadinos Bointon veidas kiek sušvelnėjo.

– Kalbėjotės su Džinevra?

– Ne. Su Karolina.

Nadina Bointon atrodė patenkinta, tačiau labai nustebusi.

– Kaip jums tai pavyko?

– Ji vėlai vakare atėjo į mano kambarį, – paaiškino Sara.

Sara pamatė, kaip padažyti antakiai kilstelėjo baltame moters veide ir ji kiek sutrikusi tarė:

– Esu tikra, kad tai jums atrodo labai keista.

– Ne, – paprieštaravo Nadina Bointon. – Tikrai labai tuo džiaugiuosi. Puiku, kad Karolina turėjo galimybę su jumis pabendrauti.

– Mes... mes puikiai pasišnekėjome, – Sara atsargiai rinkosi žodžius. – Tiesą sakant, vakar sutarėme vėl susitikti, bet Karolina neatėjo.

– Ne?

Nadinos balsas buvo šaltas. Jos veido išraiška, tokia rami ir švelni, Sarai nieko nesakė.

– Ne. Vakar ji ėjo koridoriumi. Bandžiau ją užkalbinti, bet ji tylėjo. Tiesiog pažiūrėjo į mane, nusisuko ir nubėgo.

– Aišku.

Stojo tyla. Sara pajuto, kad jai sunku kalbėti. Nadina Bointon tarė:

– Aš... labai atsiprašau. Karolina gana nervinga mergaitė...

Vėl tyla. Sara sukaupė visą drąsą.

– Žinote, misis Bointon, aš esu gydytoja. Manau... kad jūsų svainei geriau būtų taip neatsiriboti nuo žmonių.

Nadina Bointon susimąsčiusi pažiūrėjo į Sarą ir pasakė:

– Aišku. Jei jūs gydytoja, tai visai kas kita.

– Jūs suprantate, apie ką aš kalbu? – neatlyžo Sara.

Nadina vis dar sėdėjo susimąsčiusi ir panarinusi galvą.

– Žinoma, jūs teisi, – tarė ji po valandėlės. – Bet yra tam tikrų kliūčių. Mano anyta prastos sveikatos, ir tiesiog

mirtinai nekenčia pašalinių, kurie skverbiasi į mūsų šeimą.

– Bet Karolina suaugusi moteris, – maištingai įsiterpė Sara.

Nadina Bointon papurtė galvą.

– O, ne. Kūnu taip, bet ne protu. Jei su ja kalbėjotės, turėjote tai pastebėti. Ištikus pavojui, ji elgiasi kaip išgąsdintas vaikas.

– Ar manote, kad taip ir buvo? Ji... išsigando?

– Manau, mis King, kad mano anyta pareikalavo, jog Karolina neturėtų jokių reikalų su jumis.

– Ir Karolina pasidavė?

– O ką ji dar galėjo daryti? – ramiai paklausė Nadina Bointon.

Dviejų moterų akys susitiko. Sara pajuto, kad abi puikiai supranta situaciją. Tačiau Nadina apie tai dar nebuvo pasiruošusi kalbėti.

Saros drąsa pranyko. Aną vakarą jai atrodė, kad pusė mūšio jau laimėta. Slaptais susitikimais ji įpūs Karolinai ir Raimondui daugiau pasitikėjimo... Juk tik apie jį Sara visą laiką ir galvoja. O dabar, dar tik prasidėjus mūšiui, ją gėdingai nugalėjo tas beformis mėsos kalnas blogiu žvilgančiomis akutėmis. Karolina pasidavė be kovos.

– Tai *negerai*! – suriko Sara.

Nadina neatsakė. Sara pajuto, kad širdį tarsi suspaudžia nematoma šalta ranka ir pagalvojo: „Ši moteris apie neviltį supranta kur kas geriau nei aš, nes *gyvena* su ja!"

Atsivėrė lifto durys, ir į skaityklą įsliūkino senoji misis Bointon. Ji rėmėsi į lazdą, o iš kitos pusės ją prilaikė Raimondas.

Sara juto, kaip senės akys klaidžioja nuo jos prie Nadinos. Ji buvo pasiruošusi atremti antipatijos, gal net neapykantos kupiną žvilgsnį, tačiau senė mėgavosi tuo, ką matė. Sara apsisukusi nuėjo. Nadina prisijungė prie Raimondo ir misis Bointon.

– Štai kur tu, Nadina, – pasakė misis Bointon. – Aš čia kiek pailsėsiu, prieš išeidama į lauką.

Senutė buvo pasodinta į kėdę aukštu atlošu, o Nadina atsisėdo šalia.

– Su kuo kalbėjaisi, Nadina?

– Su mis King.

– Štai kaip. Toji mergina aną vakarą užkalbino Rėjų. Na, Rėjau, kodėl nenueini ir nepasikalbi su ja? Ji štai ten, prie rašomojo stalo.

Senės veidą iškreipė pikta šypsena. Ji pažiūrėjo į Raimondą. Šis išraudo, nusuko galvą į šalį ir kažką neaiškiai sumurmėjo.

– Ką tu sakei, sūnau?

– Nenoriu su ja kalbėtis.

– Aš manau. Tu su ja nesikalbėsi. Negalėtum, net jei ir labai norėtum.

Ji staiga kimiai sukosėjo.

– Man patinka ši kelionė, Nadina, – pasakė ji. – Nė už ką nebūčiau jos atsisakiusi.

– Tikrai? – bejausmiu balsu paklausė Nadina.

– Rėjau. Paduok man lapą popieriaus nuo stalo.

Raimondas paklusniai nuėjo. Nadina pakėlė galvą. Ji stebėjo, bet ne vaikiną, o senę. Misis Bointon sėdėjo pasilenkusi į priekį, o jos šnervės buvo net išsipūtusios iš malonumo. Rėjus praėjo pro Sarą. Ši pakėlė galvą, jos veidas

viltingai nušvito ir tuoj pat vėl apsiniaukė. Vaikinas praslinko pro ją, paėmė keletą lapų iš dėžutės ir grįžo atgal.

Ant jo kaktos žvilgėjo keli prakaito lašai, veidas buvo mirtinai išblyškęs.

Misis Bointon stebėjo jo veidą ir net tyliai suinkštė iš nenusakomo malonumo. Paskui pamatė į save įbestą Nadinos žvilgsnį ir senutės akyse sužibo pyktis.

– Kur šį rytą pasidėjo misteris Koupas? – paklausė ji.

Nadina vėl nuleido akis, ir atsakė švelniu, tačiau bejausmiu balsu:

– Nežinau. Aš jo nemačiau.

– Man jis patinka, – tarė misis Bointon. – Labai patinka. Turime dažniau su juo matytis. Juk tau tai patiktų, ar ne?

– Taip, – atsakė Nadina. – Man jis irgi labai patinka.

– Kas pastaruoju metu darosi Lenoksui? Jis atrodo toks prislėgtas ir abejingas. Ar jūs nesusipykote?

– Kodėl turėtume?

– Na, aš taip sau svarstau. Vedę žmonės kartais pykstasi. Gal būtum laimingesnė, jei gyventumėte atskirai?

Nadina neatsakė.

– Ar tau tai patiktų?

Nadina papurtė galvą ir šypsodamasi pasakė:

– Manau, kad *jums*, mama, tai nepatiktų.

– Tu visada buvai prieš mane, Nadina, – pasakė ji piktai ir tulžingai.

– Be reikalo taip manote, – ramiai atsiliepė jaunoji moteris.

Senė raukšlėta ranka suspaudė savo lazdą, o jos veidas

net pamėlynavo iš pagiežos. Tačiau pakeitusi toną, ji tarė:

– Pamiršau savo lašus. Atnešk juos, Nadina.

– Tuojau.

Nadina atsistojo ir per skaityklą nuėjo prie lifto. Misis Bointon nusekė ją žvilgsniu, o Raimondas suglebęs sėdėjo kėdėje, apatiškai žiūrėdamas į tolį.

Kai Nadina įėjo į svetainę, Lenoksas sėdėjo prie lango. Rankoje jis laikė knygą, bet neskaitė.

– Sveika, Nadina.

– Atėjau motinos lašų.

Ji įėjo į misis Bointon miegamąjį. Nuo lentynėlės paėmė buteliuką, reikiamą dozę išvarvino į mažą medicininę taurelę, paskui pripylė vandens. Vėl eidama per svetainę, ji stabtelėjo.

– Lenoksai.

Jis atsakė tik po valandėlės, tarsi žmonos žodžiai būtų pasiekę jį iš už mylių.

– Atsiprašau. Kas atsitiko?

Nadina Bointon atsargiai pastatė taurelę ant stalo ir priėjo prie jo.

– Lenoksai, pažvelk pro langą. Pažvelk į saulę, į gyvenimą. Jis toks nuostabus. Ir mes galėtume ten būti, o ne sėdėti ir žiūrėti pro langą.

Vėl stojo tyla. Po kurio laiko Lenoksas prabilo:

– Ar tu nori išeiti laukan?

Ji skubiai atsakė:

– Taip, noriu išeiti... *su tavimi*... į saulės šviesą, į gyvenimą... ir gyventi... drauge.

Jis vėl susmuko kėdėje, o akys neramiai lakstė lyg medžiojamo žvėrelio.

– Brangioji Nadina, ar reikia vėl apie tai kalbėti?

– Taip, reikia. Išvykime kur nors ir gyvenkime savo gyvenimą.

– Kaip tai padaryti? Mes neturime pinigų.

– Galime užsidirbti.

– Kaip? Ką galėtume dirbti? Aš neišsilavinęs. Tūkstančiai kvalifikuotų, išsilavinusių vyrų neranda darbo. Mūsų laukia vienos nesėkmės.

– Aš uždirbsiu pinigų mums abiems.

– Brangioji, tu net nebaigei mokslų. Tai beviltiška... Neįmanoma.

– Ne, tai dabartinis mūsų gyvenimas yra beviltiškas ir neįmanomas.

– Tu nesuprani, ką kalbi. Mama mums labai gera. Šalia jos galime gyventi nieko nestokodami.

– Bet nelaisvėje. Lenoksai, išvykime drauge dabar... šiandien...

– Nadina, tu išprotėjai.

– Aš ne beprotė. Tik noriu gyventi kartu su tavimi, saulės šviesoje, o ne senos tironės šešėlyje, kuri smaginasi, kankindama mus.

– Mama kartais gali elgtis despotiškai...

– Tavo motina beprotė!

– Tai netiesa, – romiai atsakė Lenoksas. – Ji labai gerai išmano verslą.

– Gal ir taip.

– Turi suprasti, Nadina, kad amžinai mama negyvens. Ji sensta, sveikata labai blogėja. Po jos mirties tėvo pinigai mums bus padalinti po lygiai. Tu prisimeni, kaip ji skaitė testamentą?

– Kai ji mirs, – pasakė Nadina, – gali būti per vėlu.

– Per vėlu?

– Per vėlu būti laimingais.

Lenoksas pakartojo:

– Per vėlu būti laimingais.

Staiga jis krūptelėjo. Nadina priėjo arčiau ir padėjo ranką jam ant peties.

– Lenoksai, aš tave myliu. Tarp manęs ir tavo motinos vyksta kova. Kurios pusėje tu?

– Žinoma, tavo!

– Tada padaryk, ko aš prašau.

– Tai neįmanoma!

– Ne, tai nėra neįmanoma. Tik pagalvok, Lenoksai, mes galėtume turėti vaikų...

– Motina nori, kad turėtume vaikų. Ji sakė.

– Aš žinau. Bet negaliu leisti, kad mano vaikai augtų jos šešėlyje. Motina gali valdyti jus, bet ne mane.

– Nadina, kartais tavo elgesys ją supykdo, – sumurmėjo Lenoksas. – Tai neprotinga.

– Ji pyksta tik dėl to, kad negali manęs paveikti ar valdyti mano minčių!

– Žinau, kad tu su ja visada mandagi ir švelni. Tu tokia nuostabi, per gera man. Kai sutikai tekėti už manęs, atrodė, kad sapnuoju.

– Aš klydau, už tavęs tekėdama, – ramiai pasakė Nadina.

– Taip, tu klydai, – beviltiškai pritarė Lenoksas.

– Tu nesupratai. Jei tada būčiau išvykusi ir paprašiusi tave sekti man iš paskos, tu būtum sekęs. Taip, tikrai tikiu, kad būtum... Bet nebuvau tokia protinga, kad galėčiau

suprasti tavo motinos siekius.

Ji kiek patylėjo ir tęsė:

– Tu atsisakai vykti drauge. Ką gi, negaliu tavęs priversti. Bet *aš* laisva išeiti! Ir aš... *išeisiu*...

Lenoksas netikėdamas savo ausimis žiūrėjo į žmoną. Jis pirmą kartą atsakė paskubomis, tarsi pagaliau būtų išjudinta lėta jo minčių tėkmė:

– Bet... bet tu negali taip pasielgti. Mama... mama nenorės apie tai nė girdėti.

– Ji negali manęs sustabdyti.

– Tu neturi pinigų.

– Aš galiu užsidirbti, pasiskolinti, paprašyti ar pavogti jų. Suprask, Lenoksai, tavo motina prieš mane bejėgė! Galiu eiti ar likti, jei tik panorėsiu. Taip gyvenau jau pernelyg ilgai.

– Nadina... nepalik manęs...

Moteris susimąsčiusi žiūrėjo į Lenoksą... Jos veidas buvo visai ramus ir negalėjai suprasti, ką ji galvoja.

– Nepalik manęs.

Jis prašė kaip vaikas. Nadina nusigręžė, kad vyras nematytų skausmo jos akyse. Paskui atsiklaupė priešais jį.

– *Tada eik su manimi.* Eik su manimi! Tu gali. Tu tikrai gali, jei tik nori!

Lenoksas atšlijo nuo jos.

– Negaliu. Aš tikrai negaliu... *Aš neišdrįsiu...*

9 skyrius

Daktaras Žeraras, įėjęs į turistinę agentūrą, užtiko ten Sarą King.

Ši pakėlė galvą.

– Labas rytas. Tariuosi dėl kelionės į Petrą. Ką tik išgirdau, kad drauge vykstate ir jūs.

– Taip, sužinojau, kad nėra jokių kliūčių iškeliauti.

– Kaip malonu.

– Įdomu, ar mūsų grupė didelė?

– Agentūroje sakė, kad bus dvi moterys, jūs ir aš. Keliausime vienu automobiliu.

– Tai puiku. – Žeraras linktelėjo ir ėmėsi savo reikalų.

Pagaliau, laikydamas laiškus rankose, jis pasivijo jau išėjusią iš įstaigos Sarą. Diena buvo graži, saulėta, pūtė lengvas, vėsus vėjelis.

– Kas girdėti apie mūsų draugus Bointonus? – paklausė daktaras Žeraras. – Buvau trijų dienų kelionėje į Betliejų, Nazaretą ir kitur, todėl nieko apie juos nežinau.

Sara nenorom papasakojo apie bevaises pastangas užmegzti ryšį su jais.

– Šiaip ar taip, aš pralaimėjau, – užbaigė ji. – Šiandien jie išvyksta.

– Kur jie važiuoja?

– Neįsivaizduoju. Žinote, jaučiuosi taip kvailai! – suirzusi pridūrė ji.

– Kodėl?

– Kad kišausi į kitų žmonių reikalus.

Žeraras gūžtelėjo pečiais.

– Apie tai galima visaip galvoti.

– Ar jūs taip elgtumėtės?

Prancūzas pralinksmėjo.

– Klausiate, ar turiu įprotį lįsti į kitų žmonių reikalus? Nuoširdžiai jums pasakysiu: ne.

– Manote, kad klydau, bandydama jiems padėti?

– Ne, ne, jūs ne taip supratote, – Žeraras berte bėrė žodžius. – Tai sunkus klausimas. Ar žmogus, matydamas blogai besielgiančius, turėtų bandyti juos sustabdyti? Tai gali padėti, bet gali ir labai pakenkti! Čia neįmanoma vadovautis jokiomis taisyklėmis. Kai kurie žmonės moka kitiems padėti, o kai kurie tik viską sugadina. Be to, dar yra *amžiaus* problema. Jauni paprastai būna idealistai, o jų vertybės daugiau teorinės nei praktinės. Jie kol kas dar labai nepatyrę, o tikrovė dažnai paneigia teorijas! Jei tikite savimi ir tuo, ką darote, dažnai galite labai daug nuveikti, bet galite ir pakenkti. Pagyvenę žmonės labiau patyrę. Jie žino, kad nuo to bus tik blogiau ir lieka nuošaly! Todėl nuoširdūs

jaunuoliai ir kenkia, ir gelbsti, o vyresnieji nieko nedaro!

– Jūsų žodžiai nelabai paguodžia, – papriekaištavo Sara.

– Ar vienas žmogus gali padėti kitam? Tai *jūsų* problema, ne mano.

– Norite pasakyti, kad *jūs* nieko nesiimsite?

– Ne. Nemanau, kad man pasisektų.

– Man tikriausiai taip pat?

– Jums gali pasisekti.

– Kodėl?

– Nes jūs esate jauna ir žavi moteris.

– Moteris? Dabar jau suprantu.

– Juk lyčių potraukis visada buvo labai svarbus, ar ne? Jums nepavyko įtikinti merginos. Tai nereiškia, kad nepavyks ir jos brolio. Tai, ką jums papasakojo Karolina, labai aiškiai parodo, kokia grėsminga misis Bointon vienvaldystė. Vyriausias sūnus jaunystėje jai nepakluso. Jis slapta paspruko iš namų ir nuėjo į šokius. Vyro troškimas bendrauti su moterimis buvo stipresnis už hipnotizuojančius motinos kerus. Tačiau senutė gerai žinojo apie šią lyčių trauką. Galbūt ji tai suprato, dirbdama kalėjime. Todėl labai protingai susitvarkė – į namus parsivežė gražią, tačiau neturtingą merginą ir pasirūpino, kad sūnus ją vestų. Taip įsigyjo dar vieną vergę.

Sara papurtė galvą.

– Nemanau, kad jaunoji misis Bointon yra vergė.

– Tikriausiai ne, – sutiko Žeraras. – Greičiausiai ji buvo rami mergina, todėl senoji misis Bointon nenumatė

jos valios ir charakterio stiprybės. Nadina Bointon tuo metu buvo per jauna ir nepatyrusi, kad įvertintų tikrąją padėtį. Dabar ji tai supranta, bet per vėlu.

– Kaip manote, ar ji prarado viltį?

Daktaras Žeraras abejodamas palingavo galva.

– Jei ji ir turi planų, niekas apie juos nežino. Juk dar yra Koupas. Žmonės yra pavydūs gyvūnai, o pavydas – stipri jėga. Ji galėtų ištraukti Lenoksą Bointoną iš to inercijos liūno, kuriame jis skęsta.

– O jūs manote, – Sara tyčia ėmė kalbėti labai dalykiškai, – kad aš galėčiau padėti Raimondui?

– Taip, manau.

Sara atsiduso.

– Gal ir galėjau pabandyti, bet dabar jau per vėlu. Be to, man tai visai nepatinka.

Žeraras nusijuokė.

– Tai tik dėl to, kad jūs anglė! O anglai mano, kad tai „nepadoru".

Sara pyktelėjo, bet tai jo nenutildė.

– O, taip! Žinau, kad jūs labai šiuolaikiška, viešai vartojate necenzūrinius žodžius ir esate visiškai nevaržoma! *Tout de meme**, nors ir neraustate, kaip jūsų motina ar senelė, jūs tipiška anglų mis, įsikūnijęs drovumas!

– Dar niekada nesu girdėjusi tokių nesąmonių!

Daktaras Žeraras mirktelėjo jai ir visai nesutrikęs pridūrė:

– Štai dėl ko jūs tokia žavi.

---

* Ir vis dėlto *(pranc.)*

Šį kartą Sara neteko žado. Daktaras Žeraras skubiai kilstelėjo skrybėlę.

– Aš išeinu, – tarė jis, – kol jūs dar nepradėjote kalbėti tai, ką galvojate apie mane.

Jis įsmuko į viešbutį. Sara lėtai nusekė jam iš paskos.

Vestibiulyje kilo sumaištis. Keletas mašinų su lagaminais ruošėsi išvykti. Lenoksas, Nadina ir misteris Koupas stovėjo šalia didelės mašinos, stebėdami kaip vyksta pasiruošimas. Storas, vos angliškai prašnekantis, gidas kalbėjosi su Karolina.

Sara pro juos įėjo į viešbutį.

Misis Bointon, įsisupusi į storą paltą, sėdėjo mašinoje ir laukė kelionės. Sara su pasišlykštėjimu, pažiūrėjo į ją, kaip į piktųjų galių įsikūnijimą.

Tačiau staiga ji priešais save išvydo nelaimingą, pasigailėjimo vertą žmogystą. Ji gyveno taip trokšdama kitus valdyti, o buvo tik paprasčiausia šeimos tironė! Jei tik jos vaikai galėtų pamatyti savo motiną tokią, kokią tą akimirką pamatė Sara. Ji tebuvo kvaila, pagiežinga, smulkmeniška ir apgailėtina senutė. Nematomos jėgos pastūmėta, Sara priėjo prie jos.

– Sudie, misis Bointon, – tarė ji. – Tikiuosi, kad smagiai pakeliausite.

Senoji dama įrėmė į ją pagiežos ir pasipiktinimo kupiną žvilgsnį.

– Nebuvote man labai draugiška, – tęsė Sara.

Kas gi, po galais, ją verčia taip kalbėti. Gal ji beprotė?

– Bandėte trukdyti savo sūnui ir dukrai susidraugauti

su manimi. Ar nemanote, kad tai labai kvaila ir vaikiška? Apsimetinėjate pabaisa, tačiau iš tiesų elgiatės tiesiog absurdiškai, niekingai. Jūsų vietoje liaučiausi taip kvailai vaidinusi. Gal imsite manęs nekęsti už šiuos žodžius, bet aš jus tikrai užjaučiu. Žinote, šiame gyvenime jūs dar galite būti laiminga. Jei tik norėtumėte, galėtumėte tapti draugiška ir maloni.

Stojo tyla.

Misis Bointon sustingo ir tik po kurio laiko pravėrė sukepusias lūpas... Tačiau žodžių nebuvo.

– Nagi, – drąsino ją Sara. – Kalbėkit! Nesvarbu, ką pasakysite. Tačiau pagalvokite apie tai, ką jums sakiau.

Pagaliau ji prabilo tyliu, kimiu, bet skvarbiu balsu. Misis Bointon žiūrėjo bazilisko žvilgsniu ne į Sarą, bet į kažką už jos nugaros, todėl atrodė, kad ji kreipiasi į nematomą vaiduoklį.

– *Aš niekada nepamirštu,* – *pasakė ji.* – *Prisiminkite tai. Niekada nieko nepamirštu – nei veiksmo, nei pavardės, nei veido...*

Patys žodžiai visai nebuvo baisūs, bet jie buvo pasakyti su tokia pagieža, kad Sara nejučiom atšlijo. Tada misis Bointon nusijuokė siaubingu juoku.

Sara gūžtelėjo pečiais.

– Jūs – vargšė senutė, – tarė ji ir nuėjo.

Priėjusi prie lifto, ji vos nesusidūrė su Raimondu Bointonu. Pagauta impulso, ji skubiai sutarškėjo:

– Sudie. Tikiuosi, kad jums čia buvo smagu. Gal kurią dieną vėl susitiksime, – ji nusišypsojo jam šilta, drau-

giška šypsena ir skubiai nuėjo.

Raimondas tarsi suakmenėjo. Jis buvo taip įsigilinęs į savo mintis, kad neaukštas žmogelis su dideliais ūsais, norintis išlipti iš lifto, turėjo kelis kartus pakartoti:

– *Pardon.* *

Pagaliau Raimondas, jį išgirdęs, žengtelėjo į šalį.

– Labai atsiprašau, – tarė jis. – Aš... aš užsigalvojau.

Prie jo priėjo Karolina.

– Rėjau, atvesk Džinę, gerai? Ji grįžo į savo kambarį. Mes jau važiuojame.

– Gerai. Pasakysiu jai, kad tuoj pat ateitų.

Raimondas įlipo į liftą.

Erkiulis Puaro valandėlę nustebęs spoksojo į jį. Eidamas per skaityklą, jis atidžiai pažiūrėjo į Karoliną, einančią pas motiną, ir šūktelėjo praeinančiam padavėjui:

– *Pardon*! Gal galėtumėte pasakyti, kas šie žmonės?

– Jų pavardė Bointonai, mesjė. Amerikiečiai.

– Ačiū, – padėkojo Erkiulis Puaro.

Trečiame aukšte daktaras Žeraras, eidamas į savo kambarį, pamatė Raimondą Bointoną ir Džinevrą, kurie žingsniavo lifto link. Prieš pat jiems įlipant, Džinevra tarė:

– Rėjau, aš tuoj. Palauk manęs lifte.

Ji nubėgo atgal, pasuko už kampo ir sustabdė koridoriumi tolstantį žmogų.

– Prašau... Turiu su jumis pasikalbėti.

Daktaras Žeraras nustebęs žvelgė į ją.

---

* atsiprašau *(pranc.)*

Mergaitė priėjo arčiau ir pagriebė jį už rankos.

– Jie išsiveža mane! Jie tikriausiai mane nužudys... Iš tiesų tai ne mano šeima. Mano pavardė – ne Bointon...

Ji kalbėjo skubiai, žodžiai byrėte byrėjo.

– Išduosiu jums paslaptį. Aš... iš karališkos šeimos! Esu karūnos paveldėtoja. Štai kodėl... aplink tiek priešų. Jie bando mane nunuodyti... Gal galėtumėte padėti man... pabėgti...

Ji nutilo. Žingsniai.

– Džine...

Staiga gražioji mergaitė išsigandusi pridėjo pirštą prie lūpų, dar kartą maldaujančiai pasižiūrėjo į Žerarą ir nubėgo atgal.

– Ateinu, Rėjau!

Daktaras Žeraras į savo kambarį grįžo nustebęs ir suglumęs.

10 skyrius

Šį rytą Sara turėjo išvykti į Petrą.

Prie mašinos, greta pagrindinio įėjimo, Sara rado stambią valdingą moterį erelio nosimi, kurią jau buvo mačiusi viešbutyje. Ši labai piktinosi mašinos dydžiu.

– Ji per maža! Keturi keleiviai? *Ir* gidas? Tada salonas turi būti didesnis. Prašom parūpinti tinkamo dydžio automobilį.

„Mesiro Pilies" agentūros atstovas tuščiai kėlė balsą, aiškindamas, kad tokios mašinos tikrai pačios patogiausios. Didesnės netinka kelionėms dykumoje. Stambioji moteris į miltus sutrynė visus jo argumentus.

Paskui ji atkreipė dėmesį į Sarą.

– Mis King? Aš – ledi Vestholm. Esu tikra, kad ir jums ši mašina atrodo per maža?

– Na, – atsargiai pasakė Sara, – sutinku, kad didesnėje *būtų* patogiau!

Jaunuolis iš agentūros sumurmėjo, kad už didesnę mašiną reikėtų primokėti.

– Mašinos kaina įtraukta į aptarnavimo sąskaitą, –

griežtai pareiškė ledi Vestholm, – ir aš, žinoma, prieštarausiu, kad ji būtų pakelta. Jūsų lankstinuke aiškiai rašoma: „patogioje uždaroje mašinoje". Turite laikytis savo pažadų.

Pripažinęs pralaimėjimą, jaunuolis iš agentūros sumurmėjo, kad pažiūrės, ką galima padaryti, ir suglumęs nuėjo.

Ledi Vestholm, pergalingai šypsodamasi, atsisuko į Sarą, o jos plačios, įdegusios šnervės triumfuojančiai išsiplėtė.

Ledi Vestholm Anglijos politiniame pasaulyje buvo gerai žinoma moteris. Lordas Vestholmas buvo vidutinio amžiaus kvailokas peras, besidomintis vien tik medžiokle, šaudymu ir žvejyba. Kai jis grįžo iš kelionės po Jungtines valstijas, tarp jo bendrakeleivių buvo ir misis Vensitat. Netrukus misis Vensitat tapo ledi Vestholm. Šios vedybos dažnai buvo rodomos kaip pavojinga kelionių per vandenyną pasekmė. Naujoji ledi Vestholm puošėsi tvido kostiumais ir raštuotos odos batais, augino šunis, baugino kaimiečius ir ragino vyrą dalyvauti visuomeniniame gyvenime. Tačiau galų gale ji suvokė, kad politika nėra lordo Vestholmo pašaukimas ir niekada juo nebuvo. Todėl leido jam grįžti prie savo senųjų pomėgių, o pati atsidūrė Parlamente. Ją išrinko balsų dauguma ir greitai ledi Vestholm aktyviai įsiliejo į politinį gyvenimą. Netrukus pasirodė jos karikatūros – pirmieji sėkmės požymiai. Ji stojo už senamadiškas šeimos gyvenimo vertybes, moterų gerovę ir aršiai rėmė Tautų sąjungą, sprendė žemdirbystės, gyvenamųjų namų statybos ir viešųjų namų likvidavimo klausimus. Visi ledi Vestholm labai gerbė, bet kartu ir labai

nekentė! Galima buvo tikėtis, kad ši moteris taps ministre, kai jos partija grįš valdžion.

Ledi Vestholm patenkinta žiūrėjo į tolstančią mašiną.

– Vyrai visada mano, kad gali vadovauti moterims, – pasakė ji.

Sara pagalvojo, kad tik labai narsus vyras galėtų pamėginti jai vadovauti! Ji pristatė daktarą Žerarą, ką tik išėjusį iš viešbučio.

– Be abejonės, jūsų pavardė man žinoma, – tarė ledi Vestholm, spausdama jam ranką. – Neseniai Paryžiuje kalbėjausi su profesoriumi Šantero apie beturčių psichikos ligonių gydymą. Ši problema tikrai labai aktuali. Gal įeikime vidun, kol atvyks geresnė mašina?

Prie jų priėjo liesutė vidutinio amžiaus ledi žilais plaukais. Tai pasirodė besanti mis Amabelė Pirs, ketvirtoji grupės narė. Ledi Vestholm ją irgi įstūmė į poilsio kambarį.

– Ar jūsų išsilavinimas aukštasis, mis King?

– Ką tik tapau medicinos bakalaure.

– Gerai, – teikėsi ją pamaloninti pagyrimu ledi Vestholm. – Įsidėmėkite mano žodžius: pasaulį valdys moterys.

Sara pirmą kartą pasijuto nejaukiai, kad yra moteris. Ji romiai nusekė paskui ledi Vestholm ir atsisėdo. Kol jie laukė, ledi Vestholm pranešė, jog atsisakė pakvietimo apsistoti su vyriausiuoju komisaru Jeruzalėje.

– Nenoriu, kad man kliudytų biurokratai. Ketinu pati įsigilinti į problemas.

– Kokias problemas? – pasidomėjo Sara.

Ledi Vestholm ėmė aiškinti, kad ji apsistojo „Saliamono" viešbutyje, nenorėdama, kad jai kliudytų. Dar pridū-

rė, kad viešbučio valdytojui porą kartų papriekaištavo dėl tvarkos.

– Dalykiškumas yra mano lozungas, – paskelbė ledi Vestholm.

Taip išties ir atrodė! Už ketvirčio valandos atvyko didelė, labai patogi mašina ir netrukus, ledi Vestholm nurodžius, kaip reikėtų sukrauti bagažą, grupė išvyko.

Pirmiausia jie sustojo prie Negyvosios jūros ir Jerichone papietavo. Ledi Vestholm, pasiėmusi „Bedekerį"*, išėjo su mis Pirs, daktaru ir storu gidu pasivaikščioti po senąjį Jerichoną, o Sara liko viešbučio sode.

Jai truputį skaudėjo galvą, todėl troško pabūti viena. Dėl nesuprantamos priežasties staiga labai sugedo nuotaika. Ji jautėsi vangiai ir nesmagiai, nenorėjo eiti į ekskursiją, negalėjo pakęsti bendrakeleivių. Šią akimirką Sara galvojo, kad geriau niekada nebūtų vykusi į Petrą. Kelionė labai brangi ir ji jautė, kad visai ne tokia, kokios tikėjosi! Griausmingas ledi Vestholm balsas, nesiliaujantis mis Pirs tarškėjimas ir antisionisto gido burblenimas jai visai ištampė nervus. O labiausiai ją erzino linksma daktaro Žeraro veido išraiška, kuris gerai žinojo, ką ji jaučia.

Sara svarstė, kur dabar galėtų būti Bointonai... Gal Sirijoje, gal Balbeke, o gal Damaske. Raimondas... Ji svarstė, ką veikia Raimondas. Keista, kaip aiškiai ji mato vaikino veidą... jo nekantrią, drovią veido išraišką... ir nervų įtampą...

Po velnių! Kam galvoti apie žmones, kurių ji tikriausiai daugiau niekada nebepamatys? Ta scena su senute... Kodėl ji priėjo prie senosios ledi ir prišnekėjo tokių nesąmonių? Juk aplinkiniai galėjo ką nors nugirsti. Ji

---

* turistinis vadovas *(vert. past.)*

svarstė, ar tuo metu netoliese buvo ledi Vestholm. Sara mėgino tiksliai prisiminti savo žodžius. Jie tikriausiai skambėjo absurdiškai ir isteriškai. Dėl Dievo meilės, kokia ji kvailė! Bet tai ne jos kaltė. Čia galima kaltinti tik senąją misis Bointon. Jau vien į ją pažvelgęs, galėjai prarasti pusiausvyrą.

Įėjo daktaras Žeraras ir sunkiai sudribo ant kėdės, braukdamas prakaitą nuo kaktos.

– Fu! Tą moterį reikėtų nunuodyti! – tarė jis.

Sara pašoko.

– Misis Bointon?

– Misis Bointon! Ne, aš kalbu apie tą ledi Vestholm! Neįtikėtina, kad ji jau taip seniai turi vyrą, o šis dar to nepadarė. Koks jis vyras?

Sara nusijuokė.

– O, jis aistringas medžiotojas, žvejys ir šaulys, – paaiškino ji.

– Psichologiškai tai labai svarbu! Jis patenkina savo geismą žudyti, naikindamas vadinamuosius žemesniuosius padarus.

– Tikiu, kad jis labai didžiuojasi žmonos veikla.

– Nes jos darbas neleidžia ilgai užsibūti namie? – spėjo prancūzas. – Tai visai suprantama. Na, o ką jūs dar minėjote? – tęsė jis. – Misis Bointon? Be abejonės, mintis ją nunuodyti irgi labai gera. Tai tikrai paprasčiausias būdas išspręsti šeimos problemas! Tiesą sakant, reikėtų nunuodyti visas senas ir bjaurias moteris.

Jis šyptelėjo, o Sara garsiai nusijuokė:

– Ach, jūs, prancūzai! Jums reikia tik jaunų ir patrauklių moterų.

Žeraras gūžtelėjo pečiais.

– Gal mes tiesiog neslepiame to, ką galvojame. Bet ir anglai metro bei traukiniuose neužleidžia vietos bjaurioms moterims...

– Koks neteisingas gyvenimas, – atsiduso Sara.

– *Jums* nėra ko dūsauti, madmuazele.

– Šiandien jaučiuosi lyg ne ta koja iš lovos išlipusi.

– Visai suprantama.

– Kodėl visai suprantama? – supurkštė Sara.

– Jei gerai pagalvosite, labai lengvai rasite priežastį.

– Mane erzina tos bendrakeleivės, – pareiškė Sara. – Tai siaubinga, bet aš nekenčiu moterų! Negaliu pakęsti tokių nedalykiškų idiočių kaip mis Pirs. O tokios dalykiškos kaip ledi Vestholm siutina mane dar labiau.

– Nieko keisto, kad šios dvi būtybės jus taip erzina. Ledi Vestholm gyvena tokį gyvenimą, kuris jai patinka ir sekasi. Ji laiminga. Mis Pirs daugelį metų dirbo slauge bei guvernante, netikėtai gavo nediduką palikimą, ir dabar išsipildė jos svajonė pakeliauti. O jūs visai neseniai patyrėte pralaimėjimą. Dėl to ir nekenčiate žmonių, kuriems gyvenime sekasi labiau nei jums.

– Tikriausiai jūs teisus, – niūriai pasakė Sara. – Jums labai gerai sekasi skaityti mintis. Bandau save apgauti, bet jūs man neleidžiate.

Kaip tik tada grįžo likusieji. Gidas buvo labiausiai pavargęs. Jis atrodė sugniuždytas ir pakeliui į Amaną kalbėjo nenoriai. Net nepaminėjo žydų ir už tai visi jam buvo tik dėkingi. Visą kelionę iš Jeruzalės gidas karštai kalbėjo apie žydų daromą žalą ir ištampė visų nervus.

Kelias ėjo palei Jordano upę, sukosi ir vingiavo, o

oleandrų krūmeliai buvo apsipylę rožiniais žiedais.

Jie pasiekė Amaną vėlai po pietų ir po trumpo apsilankymo graikų-romėnų teatre anksti nuėjo miegoti. Kitą rytą norėjo anksti išvykti, nes kiaurą dieną reikės važiuoti per Meno dykumą.

Jie išvažiavo aštuntą valandą. Visi keleiviai tylėjo. Buvo karšta nevėjuota diena, ir iki pusiaudienio tvyrojo nepakeliamas karštis. Kaitra ir šalimais sėdintys trys žmonės tąsė kitų nervus.

Ledi Vestholm ir daktaras Žeraras susiginčijo dėl Tautų sąjungos. Ji buvo aistringa sąjungos rėmėja, o prancūzas sąmojingai komentavo šios organizcijos išlaidas. Nuo sąjungos reikalų, susijusių su Abisinija ir Ispanija, jų ginčas nukrypo prie Lietuvos sienų, apie kurias Sara nieko nebuvo girdėjusi. Vėliau vėl grįžo prie sąjungos rūpesčių, kovojant su narkotikų prekeivių gaujomis.

– Turite pripažinti, kad jie puikiai susitvarkė, – atžariai kalbėjo ledi Vestholm. – Tiesiog puikiai!

Daktaras Žeraras gūžtelėjo pečiais.

– Galbūt. Bet išleido nemažai!

– Šis reikalas labai svarbus. Pagal Pavojingų narkotikų aktą... – ir ginčas tęsėsi toliau.

Mis Pirs sutarškėjo Sarai:

– Su ledi Vestholm *nepaprastai* įdomu keliauti.

– Nejaugi? – šiurkščiai atšovė Sara, bet mis Pirs to nepastebėjo ir laiminga tarškėjo toliau.

– Laikraščiuose taip *dažnai* matydavau jos pavardę. Kaip *puiku,* kai moterys įsilieja į visuomeninį gyvenimą ir ten darbuojasi. Aš visada taip *džiaugiuosi,* kai *moteris* ką nors pasiekia!

– Kodėl? – piktai paklausė Sara.

Mis Pirs prasižiojo ir ėmė mikčioti:

– Noriu pasakyti... tiesiog todėl, kad taip malonu, kai moterys *sugeba* ką nors nuveikti!

– Nesutinku, – atšovė Sara. – Gerai, kai *bet kokia* žmogiška būtybė gali nuveikti ką nors vertinga! Visai nesvarbu, vyras tai, ar moteris. Kodėl turėtų būti svarbu?

– Na, žinoma... – nutęsė mis Pirs. – Na, taip, žiūrint iš kitos pusės...

Tačiau ji atrodė nusiminusi. Sara prabilo kiek švelniau:

– Atsiprašau, bet nekenčiu lyčių diferenciacijos. *Šiuolaikinės merginos dažniausiai labai dalykiškai žiūri į gyvenimą.* Kai kurios yra dalykiškos, o kai kurios – ne. Kai kurie vyrai būna jausmingi bukagalviai, o kiti labai protingi ir logiški. Tiesiog žmonės yra skirtingi. Lytis svarbi tik tada, kai kalbam apie seksą.

Mis Pirs išraudo, išgirdusi pastarąjį žodį, ir mitriai pakeitė temą.

– Kartais taip norisi atsidurti šešėlyje, – sumurmėjo ji. – Bet ir ši dykumos tuštuma nuostabi. Kaip jums atrodo?

Sara linktelėjo.

Taip, pagalvojo ji, ši tuštuma – pasakiška, gydanti, rami... Jokių pašalinių žmonių... Jokių asmeninių problemų! Tik dabar Sara pajuto, kad išsilaisvino nuo Bointonų. Dingo keistas noras kištis į svetimų žmonių gyvenimą. Ji jautė palengvėjimą ir ramybę. Tik čia – vienatvė, tuštuma, erdvė, ramybė.

Tik jei ji būtų viena, tai suteiktų daug daugiau džiaugsmo. Ledi Vestholm ir daktaras Žeraras baigė

jaunų merginų, kurios buvo išsiųstos į Argentinos kabaretus. Daktaras Žeraras kalbėjo taip lengvabūdiškai ir sąmojingai, kad rimtuolė ledi Vestholm negalėjo atsistebėti begėdišku jo elgesiu.

– Važiuosime toliau, tiesa? – paklausė gidas, ant galvos užsimaukšlinęs fesą*, ir vėl ėmė koneveikti žydus.

Maždaug valandą prieš saulėlydį jie pagaliau pasiekė Meną. Keisti laukiniai vyrai apsupo mašiną. Po trumpos pertraukos jie keliavo toliau.

Žvalgydamasi po plokščią dykumų šalį, Sara niekaip negalėjo suprasti, kur galėtų būti uolų tvirtovė Petra. Juk čia gali matyti mylių mylias į priekį. Bet niekur nebuvo nei kalnų, nei kalvų. Nejaugi iki jų kelionės pabaigos dar liko begalė mylių?

Jie pasiekė Ain Muso kaimą, kuriame paliko mašiną. Čia jų laukė arkliai – pasigailėjimo verti liesi gyvulėliai. Mis Pirs nusigando, nes buvo apsivilkusi visai netinkamą joti dryžuotą suknelę. Ledi Vestholm apsimovė jojimo kelnes, kurios visai netiko prie jos figūros, bet buvo patogios.

Jie iš kaimo iškeliavo slidžiu keliu, nuo kurio žemyn byrėjo akmenys ir žemės. Arkliai dažnai klupdavo ir suko vingius. Saulė jau leidosi.

Sarą labai išvargino ilga, troškinanti kelionė mašina, sukosi galva, o jojimas atrodė kaip sapnas. Paskui rodėsi, kad po kojomis veriasi Pragaro nasrai. Kelias leidosi žemyn. Aplinkui kilo uolos, o jie leidosi žemyn į žemės gelmes, pro raudonų viršūnių labirintą. Dabar jos kyšojo iš abiejų

---

* vyriška arabiška kepurė *(vert. past.)*

pusių. Sara jautė, kad trūksta oro... Ją baugino vis siaurėjantis tarpeklis. Ji sumišusi galvojo: „Žemyn į mirties slėnį... žemyn į mirties slėnį..." Jojo ir jojo. Sutemo... Ryškus sienų raudonis nublanko... O jie vis jojo, uždusę, įkalinti uolų, pasiklydę žemės viduriuose. Ji pagalvojo: „Tai fantastiška, neįtikėtina... Miręs miestas". Ir vėl tarsi priedainis atklydo žodžiai: *„Mirties slėnis"*...

Įsižiebė žibintai. Arkliai sunkiai brovėsi siaurais takeliais. Staiga jie išjojo į platų lauką ir uolos liko nuošaly. Priešais mirgėjo šviesos.

– Tai stovykla! – paskelbė gidas.

Arkliai, nors ir labai išvarginti kelionės, ėmė žengti kiek sparčiau. Dabar kelias ėjo upės senvage. Šviesos vis artėjo. Matėsi palapinių eilės, uolos, o jose daugybė olų. Uolos buvo išvagotos urvų.

Pagaliau jie atvyko. Sara įsispoksojo į vieną urvą. Jame juodavo sėdinčio žmogaus figūra. Kas tai? Stabas ar gigantiškas atvaizdas? Gal dėl žybčiojančių šviesų jis atrodo toks didelis. Bet kas gi tas sustingęs stabas. Staiga Saros širdis ėmė daužytis. Pranyko ramybės jausmas, kuris ją buvo apėmęs dykumoje. Sara jautėsi vėl patekusi į nelaisvę. Ji daugybę mylių jojo į šį tamsų vėjuotą slėnį, o čia, lyg kokio pamiršto kulto statula, sėdėjo misis Bointon...

11 skyrius

Misis Bointon yra čia, Petroje! Sara mechaniškai atsakinėjo į klausimus. Kada vakarieniausime? Kur miegosime, palapinėje, ar urve? Sara skubiai atsakė, kad palapinėje. Ji susigūžė, vien pagalvojusi, kad gali atsidurti šalia tos siaubingos figūros. Kodėl ji atrodo taip baisiai?

Pagaliau ji nusekė paskui tarną. Jis vilkėjo siauras chaki spalvos kelnes, getrus ir nunešiotą švarką. Galvą puošė tautinis apdangalas, kurio ilgos palos dengė kaklą ir juoda šilkine virvele buvo pritvirtintos prie viršugalvio. Sara žavėjosi lengva jo eisena ir išdidžia laikysena. Tik europietiškoji jo aprangos dalis atrodė neskoninga. Mergina pagalvojo: „Iš civilizacijos kyla visos negerovės! Jei ne ji, nebūtų misis Bointon! Laukiniai jau seniai būtų ją suvalgę!"

Sara buvo labai pavargusi ir tik nusipraususi duše vėl geriau pasijuto. Mergina nusiramino ir susigėdo savo išgąsčio. Ji susišukavo savo tankius juodus plaukus, vis žvilgčiodama į mažutį veidrodį siūbuojančios aliejinės

lempelės šviesoje.

Paskui ji išėjo į naktį, pasiruošusi nusileisti į didžiąją palapinę apačioje.

– Jūs... čia?! – kažkas tyliai šūktelėjo tamsoje.

Tada ji pamatė nustebusį Raimondo Bointono žvigsnį. Sarai užėmė žadą. Raimondo akys spinduliavo tokiu neįtikėtinu džiaugsmu, tarsi jis būtų pamatęs nuostabią Rojaus viziją! Sara visą gyvenimą nepamirš šio žvilgsnio.

Jis vėl tarė žemu, virpančiu balsu:

– *Jūs...*

Mergina staiga pajuto, kad širdis ėmė daužytis, o sielą užplūdo džiaugsmas ir išgąstis, drovumas ir pasitikėjimas. Ji ramiai atsakė:

– Taip.

Vaikinas priėjo arčiau, vis dar apstulbęs, vis dar netikėdamas savo akimis ir paėmė jos ranką.

– Tai *jūs*... Jūs tikra. Iš pradžių pamaniau, kad tik pasivaideno, nes tiek daug apie jus galvojau, – jis kiek patylėjo. – Aš jus myliu... nuo tos akimirkos, kai pamačiau traukinyje. Dabar tai žinau. Noriu, kad ir jūs tai žinotumėte. Tai ne aš, ne tikrasis aš... taip šlykščiai elgėsi. Matote, aš net dabar negaliu savęs kontroliuoti. Galėčiau... bet ką padaryti! Galiu praeiti pro jus ar įžeisti, tačiau noriu, kad žinotumėte, jog tai ne aš... ne tikrasis aš. Tai mano nervai. Nieko negaliu sau padaryti. Kai Ji man ką nors paliepia, aš tai ir darau! Supraskite, nervai priverčia! Niekinkite mane, jei norite...

Sara pertraukė jį tyliu ir švelniu balsu.

– Aš jūsų neniekinsiu.

– Vis tiek aš vertas paniekos! Turėčiau... elgtis kaip vyras.

Sara, kalbėdama su juo, naudojosi Žeraro patarimais, savo patirtimi ir tikėjimu... Jos balsas skambėjo pasitikinčiai ir tvirtai.

– Taip ir elgsitės...

– Tikrai? – tarė jis ilgesingai. – Gali būti...

– Dabar turėsite drąsos. Esu tuo tikra.

Jis pakėlė galvą.

– Drąsos? Taip, drąsa viskas, ko man reikia!

Staiga Raimondas pabučiavo jai ranką ir po akimirkos dingo.

12 skyrius

Didžiojoje palapinėje Sara rado savo bendrakeleivius, sėdinčius prie valgomojo stalo. Gidas aiškino, kad čia yra ir kita grupė.

– Jie atvyko prieš porą dienų, o išvyksta poryt. Tai amerikiečiai. Motina baisiai stora. Turėjome daug vargo, kol ją čia atgabenome. Nešikai ją nešė kėdėje... ir labai pavargo...

Staiga Sara nusijuokė, pabandžiusi įsivaizduoti šią kelionę! Storasis gidas su dėkingumu pažvelgė į ją. Jo užduotis buvo ne lengva. Ledi Vestholm šiandien jį visai nukamavo, o dabar dar ėmė reikšti pretenzijas dėl lovos konstrukcijos. Jis jautė padėką bent vienam žmogui, kuris buvo ne blogos nuotaikos.

– Šie žmonės gyveno „Saliamone"– tarė ledi Vestholm. – Atpažinau senąją motušę. Mačiau, kaip kalbėjotės su ja viešbutyje, mis King.

Sara nuraudo, tikėdamasi, kad ledi Vestholm negirdėjo didžiosios pokalbio dalies.

„Iš tiesų, kas mane tada apsėdo!"– pagalvojo ji.

Ledi Vestholm aiškino toliau:

– Visai neįdomūs žmonės. Jie iš provincijos.

Mis Pirs pritariamai palingavo galvą, o ledi Vestholm ėmė pasakoti apie įvairius žymius amerikiečius, kuriuos buvo neseniai sutikusi.

Kadangi dienomis labai karšta, ekskursija buvo numatyta anksti ryte. Ketveriukė susirinko pusryčių šeštą valandą ryto. Bointonų nesimatė. Nors ledi Vestholm ir piktinosi, kad nėra vaisių, teko tenkintis arbata, pagardinta kondensuotu pienu ir riebia kiaušiniene su sūdyta kiauliena.

Po pusryčių visi sukilo, o ledi Vestholm įsivėlė į diskusiją su daktaru Žeraru apie vitaminų reikšmę mityboje ir darbininkų klasės mitybą.

Staiga iš stovyklos pasigirdo šūksnis, ir po kurio laiko juos pasivijo misteris Džefersonas Koupas. Jo veidas nuo bėgimo buvo išraudęs.

– Jei neprieštaraujate, prisijungsiu prie jūsų. Labas rytas, mis King. Nustebau, čia pamatęs jus ir daktarą Žerarą. Ką apie tai manote?

Jis mostelėjo ranka į raudonas uolas, stūksančias aplinkui.

– Jos nuostabios, bet truputį baugios, – tarė Sara. – Visada maniau, kad Raudonosios Rožės miestas labai romantiškas ir panašus į svajonę. Bet jis toks *realus*... Uolų spalva primena kruviną mėsą.

– Taip, spalva panaši, – sutiko misteris Koupas.

– Tačiau ji nuostabi, – pripažino Sara.

Pagaliau jie ėmė kopti. Juos lydintys du aukšti gidai beduinai su nesunkiais nešuliais lengvai ėjo slidžiais takais. Tačiau greitai prasidėjo sunkumai. Sara ir daktaras Žeraras

drąsiai kopė aukštyn. Tačiau misteriui Koupui ir ledi Vestholm sekėsi sunkiau, o nelaimingąją mis Pirs, užsimerkusią, klykiančią ir pažaliavusią iš baimės, per pavojingas vietas tekdavo beveik pernešti.

– Aš nuo vaikystės negaliu pakęsti aukščio!

Kartą ji buvo pasišovusi grįžti, tačiau, atsisuko į prarają, dar labiau pažaliavo, ir nutarė eiti toliau.Daktaras Žeraras visaip ją drąsino, ėjo paskui, laikydamas lazdą kaip turėklą tarp jos ir stačios nuokalnės. Mis Pirs pripažino, kad tai padeda nugalėti galvos svaigulį.

Sara uždususi paklausė gido Machmudo, kuris, nepaisant stambaus sudėjimo, atrodė visai nepavargęs:

– Ar jums nekyla rūpesčių, vedant vyresniuosius žmones?

– Visada... turime rūpesčių, – romiai atsakė Machmudas.

– Ir vis viena juos čia vedate?

Machmudas gūžtelėjo pečiais.

– Jiems čia patinka. Moka pinigus, kad pamatytų šias vietas. O gidams beduinams vaikščioti tokiais takais visai nesunku.

Pagaliau jie įkopė į viršūnę. Sara giliai atsiduso. Apačioje driekėsi kraujo raudonumo uolos... Keista ir neįtikėtina šalis, kurios su niekuo nepalyginsi. Čia jie stovėjo kaip dievai, kvėpuodami grynu ryto oru, ir žiūrėjo žemyn į prievartos pasaulį.

Gidas pasakė, kad čia vykdavę aukojimai ir parodė siaurą griovelį plokščioje uoloje po kojomis.

Sara pasitraukė į šalį. atsisėdo ant uolos, perbraukė ranka savo tankius juodus plaukus ir pažvelgė į pasaulį sau

po kojomis. Staiga pajuto, kad kažkas stovi šalia. Daktaras Žeraras tarė:

– Ar dabar suprantate, koks buvo velnio gundymas Naujajame Testamente? Šėtonas užkėlė Viešpatį į kalno viršūnę ir parodė pasaulį. „Duosiu tau visa tai, jei tarnausi man". Negali būti didesnės pagundos, kai siūloma tapti pasaulio valdovu!

Sara sutiko, bet jos mintys klajojo kažkur toli. Žeraras kiek nustebęs pažvelgė į ją.

– Jūs tokia susimąsčiusi, – tarė jis.

–Taip, – mergina atrodė sutrikusi. – Puiki mintis čia aukoti žmones. Kartais aš pagalvoju, kad aukos yra *būtinos*... Mes pernelyg sureikšminame gyvenimą. Mirtis nėra tokia svarbi, kaip manome.

– Jei tai jaučiate, mis King, jums nereikėjo imtis tokios profesijos. Mums mirtis yra ir visada bus priešas.

Sara suvirpėjo.

– Taip, jūs teisus. Tačiau taip dažnai mirtis gali išspręsti visas problemas ar dovanoti pilnakraujį gyvenimą...

– Tegul žūva vienas žmogus, nei visa tauta! – rimtai pacitavo Žeraras.

Sara išsigandusi pažiūrėjo į jį.

– Nenorėjau pasakyti... – ji užsikirto. Prie jų artėjo Džefersonas Koupas.

– Čia pati didingiausia vieta! – šūktelėjo jis. – Pati didingiausia, ir aš labai džiaugiuosi, kad tai pamačiau. Nebijau to pripažinti, nors misis Bointon tikrai labai puiki moteris... Labai žaviuosi jos drąsa keliauti į kalnus... Tačiau ji labai trukdo keliones. Jos sveikata prasta, bet ji net nepagalvoja, kad šeima galėtų kartais eiti į ekskursijas be

jos. Tiesiog įprato, kad vaikai visada būtų šalia...

Misteris Koupas sutrikęs nutilo.

– Žinote, – tarė jis, – girdėjau kai ką apie misis Bointon, ir tai mane labai suglumino.

Sara vėl pasinėrė į savo mintis ir nebesiklausė misterio Koupo, tačiau daktaras Žeraras paklausė:

– Ką gi?

– Viena ledi viešbutyje Tiberyje papasakojo apie tarnaitę, kurią pasamdė misis Bointon. Ir ta mergina...

Misteris Koupas nutilo, žvilgtelėjo į Sarą ir ėmė kalbėti tyliau.

– Ji buvo nėščia. Rodos, senoji ledi tai sužinojo, bet su ja elgėsi labai maloniai. Kai po kelių savaičių tarnaitė turėjo gimdyti, misis Bointon išmetė ją iš namų.

Daktaras Žeraras nustebo.

– Nežinau, ar sutiksite su manimi, bet tai atrodo labai žiauru ir beširdiška. Niekaip negaliu suprasti...

– Tai visai nesunku, – pertraukė jį daktaras Žeraras. – Neabejoju, kad tas incidentas suteikė misis Bointon didelį malonumą.

Misteris Koupas atrodė šokiruotas.

– Ne, sere, – pasakė jis pabrėžtinai. – Negaliu tuo patikėti. Tai neįmanoma.

Daktaras Žeraras tyliai pacitavo Eklezijų:

„Tad aš grįžau ir ėmiau mąstyti apie priespaudą, kuri žydi po saule. Prispaustieji rauda bei aimanuoja, ir neranda ramybės, nes jų valdytojai galingi, ir niekas neateina į pagalbą. Tada aš garbinu mirusiuosius, labiau už gyvuosius, kurie vis dar laikosi gyvenimo. Jis yra tas, kuris ne geresnis už

mirusįjį ar gyvąjį, kadangi nežino apie blogį, kuris amžiams įsigalėjo žemėje..."

Jis nutilo ir pridūrė:

– Brangusis sere, aš visą gyvenimą tyrinėjau keistus dalykus, kurie dedasi žmogaus protę. Negerai žvelgti tik į šviesiąją gyvenimo pusę. Už kasdieninio gyvenimo padorumo ir papročių slypi begalės keistų dalykų. Pavyzdžiui, kartais mėgaujamasi žiaurumu dėl paties žiaurumo arba užvaldo tamsus, pasigailėjimo vertas troškimas, kad tave bet kokia kaina įvertintų ir visai nesvarbu, kokiu būdu tai pasiekti. Čia įmanomi patys baisiausi iškrypimai. Pavyzdžiui, žmogų užvaldo nenugalimas žiaurumas...

Misteris Koupas kostelėjo.

– Man atrodo, kad jūs truputį perdedate. Iš tiesų, oras čia toks nuostabus...

Jis pasitraukė į šalį, o Žeraras tik šyptelėjo ir žvilgtelėjo į Sarą. Ši sėdėjo tokia rūsti, kad daktaras nejučia pagalvojo, kad ji atrodo kaip jauna teisėja, skelbianti nuosprendį...

Prie jų priėjo mis Pirs.

– Tuoj leisimės, – sutarškėjo ji. – O, Dievulėliau! Bijau, kad nenulipsiu, bet gidas ramina, kad leisimės kitu, daug lengvesniu, keliu. Nuo vaikystės negaliu pakęsti aukščio...

Jie leidosi buvusio krioklio vaga. Nors čia kelias buvo sunkus, bet atrodė ne toks pavojingas. Keliautojai į stovyklą grįžo po antros. Jie jautėsi išsekę, alkani, bet buvo geros nuotaikos. Bointonų šeima sėdėjo aplink didelį stalą palapinėje. Jie kaip tik baigė valgyti.

Ledi Vestholm mandagiai kreipėsi į juos:

– Koks gražus rytas, – tarė ji. – Petra – nuostabi vieta.

Karolina, kuriai, atrodo, buvo skirti šie žodžiai, žvilgtelėjo į motiną ir sumurmėjo:

– O, taip...

Ledi Vestholm, jausdama, kad jau atliko pareigą, ėmė valgyti. Prie pietų stalo visi aptarinėjo tolesnius dienos planus.

– Aš tai ilsėsiuosi, – tarė mis Pirs. – Labai svarbu nepervargti.

– Aš eisiu pasivaikščioti ir apsižvalgyti po apylinkes, – pasakė Sara. – O jūs, daktare Žerarai?

– Eisiu su jumis.

Misis Bointon numetė šaukštą, ir jis garsiai žvangėdamas nukrito.

– Paseksiu jūsų pavyzdžiu, mis Pirs, – prabilo ledi Vestholm. – Kokį pusvalandį tikriausiai paskaitysiu, paskui bent valandą pagulėsiu, o tada gal truputį pasivaikščiosiu.

Senoji misis Bointon, padedama Lenokso, sunkiai atsistojo, kurį laiką pastovėjo, o paskui netikėtai draugiškai pasakė:

– Vaikai, ir jūs galite pasivaikščioti.

Jaunieji Bointonai atrodė išsigandę.

– Bet, mama, o kaip gi jūs?

– Man jūsų nereikės, mėgstu sėdėti viena su knyga. O Džinė geriau tegu neina. Ji atsiguls ir pamiegos.

– Mama, aš nepavargusi. Noriu eiti su kitais.

– Tu *esi* pavargusi. Tau skauda galvą! Turi save saugoti. Eik, atsigulk ir pamiegok. Aš žinau, kas tau geriausia.

– Aš... aš...

Mergina atmetė galvą ir maištingai pažvelgė į motiną, bet čia pat jos akys prigeso...

– Kvaila mergiotė, – pasakė misis Bointon. – Eik į savo palapinę.

Mergaitė išsliūkino iš palapinės, kiti nusekė iš paskos.

– Dieve mano, – tarė mis Pirs. – Kokie keisti žmonės. Jų motinos oda beveik purpurinė. Atrodo, kad ji serga kokia širdies liga. Karštis turėtų ją labai varginti.

Sara pagalvojo: „Šią popietę ji leidžia vaikams išeiti vieniems. Juk ji žino, kad Raimondas nori būti su manimi. Kodėl? Ar tai spąstai?"

Po pietų ji apsivilko švarią lininę suknelę, o mintys vis sukosi apie Raimondą. Nuo praėjusios nakties Saros jausmai jam virto globojančio švelnumo aistra. Tai meilė – troškimas bet kokia kaina palengvinti mylimojo skausmą... Taip, ji myli Raimondą Bointoną. Ji jautėsi esanti šventas Jurgis, kovojantis su slibinu dėl Raimondo – sukaustytos aukos. Misis Bointon yra slibinas, kurio netikėtas draugiškumas nieko gero neatneš.

Kai Sara grįžo į didžiąją palapinę, ledi Vestholm sėdėjo ant kėdės. Nepaisant karščio, ji vis dar vilkėjo tvido sijoną ir laikė raportą iš karališkojo komisaro. Daktaras Žeraras kalbėjosi su mis Pirs, stovinčia šalia savo palapinės. Ši rankoje laikė knygą „Meilės kova", ant kurios viršelio buvo parašyta, kad tai jaudinantis pasakojimas apie stiprias aistras ir nusivylimus.

– Jau vien dėl virškinimo negalima gultis taip greitai po pietų, – aiškino mis Pirs. – Ar manote, kad senoji ledi protingai elgiasi, sėdėdama ten saulės atokaitoje? Juk pala-

pinės šešėlyje taip vėsu ir malonu.

Jis žvilgtelėjo į gūbrį priešais. Misis Bointon sėdėjo kaip ir praėjusį vakarą – nejudanti Buda urvo angoje. Daugiau netoliese nesimatė nė vieno žmogaus. Visi tarnai miegojo. Tolumoje palei slėnį matėsi nedidelė žmonių grupelė.

– Nors kartą, – tarė daktaras Žeraras, – geroji mamytė leidžia vaikams pasilinksminti be jos. Tai tikriausiai kokia nors nauja jos velniava?

– Žinote, kaip tik tą patį ir aš pagalvojau, – pasakė Sara.

– Mudu labai įtarūs. Nagi, prisijunkime prie dykinėtojų.

Palikę mis Pirs prie jaudinančio skaitalo, jie nukulniavo šalin ir, pasukę už slėnio vingio, prisijungė prie lėtai einančios grupelės. Nors kartą Bointonai atrodė laimingi ir nerūpestingi.

Taku ėjo Lenoksas su Nadina, Karolina su Raimondu ir misteris Koupas, kuris plačiai nusišypsojo pamatęs Žerarą ir Sarą... Netrukus visi žingsniavo juokdamiesi bei kalbėdamiesi.

Staiga visus apėmė laukinė pakili nuotaika. Visi jautė, kad tai pavogtas malonumas ir džiaugsmas, kuriuo reikia mėgautis iki valios. Sara ir Raimondas neatsiskyrė nuo kitų. Sara ėjo su Karolina ir Lenoksu, daktaras Žeraras plepėjo su Raimondu, o Nadina ir Džefersonas Koupas ėjo kiek atsilikę.

Staiga prancūzas ėmė kalbėti užsikirsdamas, o galiausiai sustojo.

– Labai atsiprašau. Atrodo, kad turiu grįžti.

Sara pažiūrėjo į jį.

– Kas atsitiko?

– Karštinė. Ji kankina jau nuo pietų.

– Maliarija?

– Taip. Aš grįšiu ir išgersiu chinino. Tikiuosi, kad priepuolis nebus stiprus. Susirgau po apsilankymo Konge.

– Ar man eiti su jumis? – paklausė Sara.

– Ne, ne. Vaistinėlėje turiu chinino. Tai niekniekis. Eikite, prašau jus.

Jis skubiai nuėjo stovyklos link.

Sara kurį laiką dvejodama žvelgė jam pavymui, paskui sutiko Raimondo žvilgsnį, nusišypsojo jam ir prancūzą tuoj pat pamiršo.

Kurį laiką jie visi šeši – Karolina, Sara, Lenoksas, Misteris Koupas, Nadina ir Raimondas – laikėsi drauge. Paskui ji ir Raimondas atsiliko. Jie palypėjo ant uolų, aplenkdami iškyšulius, ir pagaliau pavėsyje atsisėdo atsipūsti.

Kurį laiką jie tylėjo, paskui Raimondas paklausė:

– Koks jūsų vardas? Žinau, kad pavardė – King.

– Sara.

– Sara. Ar galiu jus taip vadinti?

– Žinoma.

– Sara, papasakokite man apie save.

Atsirėmusi į uolą, ji pasakojo apie savo gyvenimą namuose, Jorkšyre, apie savo šunis ir tetą, kuri ją išaugino.

Paskui Raimondas nerišliai papasakojo apie savo gyvenimą.

Tada ilgam stojo tyla. Jie sėdėjo tarsi vaikai, apimti tylaus džiaugsmo ir laikėsi už rankų.

Kai saulė ėmė leistis, Raimondas tarė:

– Dabar aš turiu grįžti. Ne, ne su jumis. Noriu grįžti vienas. Noriu kai ką padaryti. Tik tada, kai įrodysiu sau, kad nesu bailys, aš galėsiu nesigėdindamas ateiti pas jus paprašyti pagalbos. Man jos reikės, galbūt turėsiu pasiskolinti iš jūsų pinigų.

Sara nusišypsojo.

– Džiaugiuosi, kad jūs toks praktiškas. Galite manimi pasikliauti.

– Bet iš pradžių turiu kai ką padaryti vienas.

– Ką padaryti?

Jaunas vaikiškas veidas staiga apsiniaukė. Raimondas Bointonas pasakė:

– Turiu įrodyti savo drąsą. Dabar arba niekada.

Jis staiga apsisuko ir nubėgo.

Sara vėl atsirėmė į uolą ir stebėjo tolstančią jo figūrą. Kažkas šiuose žodžiuose ją gąsdino. Vaikinas atrodė toks įsitempęs... toks rimtas. Ji gailėjosi, kad nenuėjo kartu... Tačiau ji nenorom nuslopino savyje tą norą. Raimondas troško likti vienas, išbandyti savo naujai atrastą drąsą. Tai buvo jo teisė. Tačiau ji iš visos širdies meldė, kad ta drąsa niekur nedingtų...

Kai Sara grįžo į stovyklą, saulė jau leidosi. Priėjusi arčiau, blyškioje šviesoje pamatė, kad grėsmingoji misis Bointon vis dar sėdi urvo angoje ir sudrebėjo, pamačiusi tą niūrią, nejudrią figūrą...

Ji nuskubėjo takučiu ir įėjo į apšviestą bendrąją palapinę.

Ledi Vestholm sėdėjo ir mezgė mėlyną megztinį Ji pasakojo mis Pirs, siuvinėjančiai servetėlę blyškiomis

neužmirštuolėmis, apie Skyrybų įstatymo reformas. Vilnonių siūlų sruoga karojo jai ant kaklo.

Tarnai, ruošdami vakarienę, lakstė pirmyn atgal. Bointonai sėdėjo šezlonguose tolimajame palapinės gale ir skaitė. Įėjo storasis Machmudas ir visus priekaištingai nužvelgė. Jis buvo paruošęs labai šaunią popiečio išvyką, bet stovykloje nieko nerado... Programa visiškai sužlugo, o būtų įvykusi tokia pamokanti ekskursija prie Nabatiečių architektūros paminklų.

Sara skubiai pasakė, kad jiems buvo labai smagu ir nuėjo į savo palapinę nusiprausti prieš vakarienę. Grįždama stabtelėjo prie daktaro Žeraro palapinės ir tylutėliai pašaukė:

– Daktare Žerarai.

Atsakymo nesulaukė. Ji pakėlė palapinės kraštą ir pažvelgė vidun. Gydytojas nejudėdamas gulėjo ant savo lovos. Sara tyliai atsitraukė, tikėdamasi, kad jis miega.

Prie jos priėjo tarnas ir parodė į didžiąją palapinę. Vakarienė buvo jau paruošta ir Sara ten nuėjo. Visi kiti jau sėdėjo už stalo, išskyrus daktarą Žerarą ir misis Bointon. Tarnui buvo įsakyta pranešti senajai ledi, kad vakarienė paruošta. Paskui lauke staiga kilo sujudimas. Du išsigandę tarnai įbėgo vidun ir susijaudinę ėmė arabiškai kalbėtis su gidu.

Machmudas sutrikęs žvilgtelėjo į juos ir išėjo laukan. Pagauta impulso, Sara nusekė iš paskos.

– Kas atsitiko? – paklausė ji.

Machmudas atsakė:

– Senoji ledi. Abdulas sako, kad ji serga – negali pajudėti.

– Nueisiu pažiūrėti.

Sara ėmė bėgti. Su Machmudu ji užkopė ant uolos ir ėjo, kol pamatė figūrą, sėdinčią ant kėdės, palietė ištinusią ranką, pamėgino užčiuopti pulsą, pasilenkė prie jos...

Kai Sara atsitiesė, jos veidas buvo išblyškęs. Mergina nuėjo palapinės link, sustojo ant slenksčio ir pažiūrėjo į grupelę tolimajame stalo gale, paskui prabilo kimiu, lyg ne savu balsu.

– Man labai gaila, – pasakė ji, kreipdamasi į šeimos galvą Lenoksą. – *Jūsų motina mirė, misteri Bointonai.*

Ji smalsiai stebėjo penkis žmones, kuriems ši žinia reiškė laisvę...

II DALIS

1 skyrius

Pulkininkas Karberis nusišypsojo savo svečiui ir pakėlė taurę:

– Taigi, išgerkime už nusikaltimą!

Erkiulis Puaro linksmai mirktelėjo, sutikdamas su tostu. Puaro atvyko į Amaną su rekomendaciniu pulkininko Reiso laišku pulkininkui Karberiui. Pastarasis susidomėjęs žvelgė į šį pasaulyje žymų žmogų, kurio talentui jo senas draugas ir kolega iš žvalgybos skyriaus jautė tokią pagarbą. „Tokia psichologinė dedukcija, kokios niekur nesutiksi!", rašė Reisas apie Šaitanos žmogžudystės išaiškinimą.

– Aprodysime jums visas apylinkes, – pasakė Karberis, kramsnodamas kiek susivėlusius rudus savo ūsus.

Karberis buvo netvarkingas beveik nuplikęs vidutinio ūgio, kresnas, švelnių žydrų akių vyras. Nė kiek nepanašus į kariškį. Jis net neatrodė budrus ir visai nepriminė disciplinuoto žmogaus, tačiau Užjordanėje turėjo daug valdžios.

– Gal norėtumėte apžiūrėti Džarašą? – pasiteiravo

jis. – Ar jus domina tokios vietos?

– Aš domiuosi viskuo!

– Taip, – pasakė Karberis. – Tai vienintelis būdas spėti su gyvenimu.

Kurį laiką jis patylėjo, o paskui tarė:

– Sakykite, ar jūs niekada nesusimąstėte, kad ypatingas jūsų darbas tarsi seka iš paskos?

– Atleiskite, nesupranu, ką norite pasakyti.

– Pamėginsiu paaiškinti... Kai jūs vykstate atostogauti, tikėdamasis pailsėti nuo nusikaltimų, ar ir ten netikėtai randate lavonų?

– Pasitaiko... Ir gana dažnai.

– Hm, – pulkininkas Karberis atrodė sutrikęs, paskui krenkštelėjo ir lyg atsitokėjo.

– Deja mes irgi radome lavoną.

– Iš tiesų?

– Taip. Čia, Amane. Mirė sena amerikietė. Ji vyko į Petrą su savo šeima. Tai buvo varginanti kelionė, tvyrojo neįprasti karščiai tokiu metų laiku, o senoji moteris turėjo širdies ydą. Matyt, kelionės sunkumai buvo daug didesni, nei ji galėjo įsivaizduoti, ir ji staiga mirė!

– Čia, Amane?

– Ne, Petroje. Tik šiandien atvežė jos kūną.

– Štai kaip!

– Viskas atrodo gana paprastai. Taip ir turėjo nutikti. Tačiau...

– Kas gi?

Pulkininkas Karberis pasikasė plikę.

– Atrodo, – pasakė jis, – kad šeima ja atsikratė!

– Kodėl taip manote?

Pulkininkas Karberis bandė išvengti tiesaus atsakymo.

– Tai nebuvo maloni senutė. Atrodo, kad ši mirtis tik į naudą jos šeimai. Bet tai labai sunku įrodyti, nes šeima laikosi išvien ir, jei reikia, meluoja kaip velniai. Niekas nenori komplikacijų ar tarptautinių nemalonumų. Lengviausia būtų palikti viską taip, kaip yra! Ypač, kai nėra už ko nusitverti. Pažinojau tokį daktariūkštį, kuris buvo įsitikinęs, kad dauguma jo pacientų per anksti palieka šį pasaulį! Tačiau jis įtikinėjo save: nelįsk ne į savo reikalus! Juk kitaip bus šlykštus skandalas, tu nieko neįrodysi, o tik apjuodinsi sąžiningus gydytojus. Šis atvejis visai toks pat. Ir vis dėlto... – pulkininkas vėl pasikasė pakaušį. – Aš mėgstu tvarką, – netikėtai pridūrė jis.

Nors pulkininko Karberio kaklaraištis buvo pasisukęs po kairiąja ausimi, kojinės apsmukusios, paltas apiplyšęs ir dėmėtas, tačiau Erkiuliui Puaro tai nekėlė juoko. Jis puikiai suprato, kad, nepaisant to, pulkininko Karberio minčių tvarka logiška, faktai tikslūs, o įspūdžiai atidžiai parinkti.

– Taip. Aš – tvarkos šalininkas, – pakartojo Karberis ir mostelėjo ranka. – Nemėgstu netvarkos. Kai tik ji pasitaiko, noriu viską sutvarkyti. Suprantate?

Erkiulis Puaro rimtai linktelėjo. Jis tai suprato.

– Ar ten nebuvo gydytojo? – paklausė Puaro.

– Buvo du. Tačiau vieną iš jų paguldė maliarija, o antroji, mergina, ką tik baigusi medicinos studijas. Tačiau, atrodo, kad ji išmano savo darbą. Ši mirtis visai natūrali, nes senutė sirgo širdies liga. Kurį laiką ji vartojo vaistus ir visai nenuostabu, kad užvertė kanopas.

– Tada, mano drauge, kodėl nerimaujate? – švelniai

paklausė Puaro.

Pulkininkas Karberis įbedė į jį išvargusias žydras akis.

– Girdėjote apie prancūzą pavarde Žeraras? Teodoras Žeraras?

– Žinoma. Labai žymus žmogus savo srityje.

– Beprotnamiuose, – patvirtino pulkininkas Karberis. – Taip, psichoanalizė – įdomus dalykėlis. Jei, pavyzdžiui, būdamas ketverių metų, jūs įsimylėjote kambarinę, galimas daiktas, kad trisdešimt aštuonerių būsite įsitikinęs, jog esate Kenterberio arkivyskupas. Niekada negalėjau suprasti panašių ryšių, tačiau tie vyrukai labai įtikinamai viską paaiškina...

– Daktaras Žeraras yra geras giluminių neurozės formų specialistas, – šypsodamasis sutiko Puaro. – Ar... jo požiūris į įvykį Petroje pagrįstas tokiais argumentais?

Pulkininkas Karberis papurtė galvą.

– Ne, ne. Psichologinėmis pasakėlėmis netikiu ir nekreipčiau į jas dėmesio! Tokių dalykų, nesuprantu... Pavyzdžiui, beduinas gali išlipti iš mašinos dykumos viduryje, paliesti žemę ir pasakyti mylios tikslumu, kur esate. Tai ne burtai, nors taip ir atrodo. Ne, daktaro Žeraro pasakojimas labai aiškus – tiesiog faktai ir tiek. Jei tai jus domina...

– Be abejo.

– Tada paskambinsiu, pasikviesiu Žerarą, ir galėsite pats išgirsti jo pasakojimą.

Pulkininkui paprašius pakviesti gydytoją, Puaro paprašė:

– Papasakokite apie tą šeimą.

– Jų pavardė – Bointonai. Yra du sūnūs, vienas iš jų

vedęs. Jo žmona graži, rami ir jausminga. Be to, dar yra dvi dukros. Abi gana gražios, bet visiškai skirtingos. Jaunesnioji atrodo gana nervinga, bet tai gali būti ir šokas.

– Bointonai, – Puaro atrodė nustebęs. – Keista... Labai keista.

Karberis klausiančiai žvilgtelėjo į jį. Tačiau Puaro nieko nepasakė ir jis tęsė:

– Visai akivaizdu, kad motušė buvo parazitė! Visi turėjo jai tarnauti, nepaleisdavo vaikų nuo savęs, tampė juos už virvučių. Niekas iš vaikų neturėjo nė grašio.

– Štai kaip! Labai įdomu. Ar žinoma, kam ji paliko savo turtą?

– Paklausiau ir apie tai. Jie atiteks visiems po lygiai.

Puaro linktelėjo, o paskui paklausė:

– Ar manote, kad jie visi įsivėlę?

– Nežinau. Štai čia ir yra visa problema. Galėjo jie visi susitarę nužudyti, galėjo ir kuris nors vienas. Galbūt visa tai tik iliuzija! Norėčiau išgirsti jūsų kaip profesionalo nuomonę. A, štai ir atėjo Žeraras!

2 skyrius

Prancūzas įėjo greitai, tačiau neskubėjo. Paspaudęs ranką pulkininkui Karberiui, jis su susidomėjimu atidžiai nužvelgė Puaro.

Karberis tarė:

– Tai mesjė Erkiulis Puaro, mano svečias. Kalbėjausi su juo apie tą reikaliuką Petroje.

– Tikrai? – žvitrios Žeraro akys nužvelgė Puaro nuo galvos iki kojų. – Jus tai sudomino?

Erkiulis Puaro skėstelėjo rankomis.

– Deja! Aš iš tų, kurie negali išsigydyti nuo susidomėjimo savąja profesija.

– Teisingai, – pasakė Žeraras.

Karberis Žerarui pasiūlė išgerti, įpylė viskio su soda ir padėjo stiklą priešais jį. Pasiūlė ir Puaro, tačiau šis papurtė galvą. Tada padėjo grafiną ir prisistūmė arčiau savo kėdę.

– Na, – pasakė jis, – nuo ko pradėsime?

– Kiek suprantu, – kreipėsi Puaro į Žerarą, – pulkininkas Karberis nepatenkintas.

Žeraras išraiškingai mostelėjo.

– Tai jau mano kaltė! Bet aš galiu klysti. Nepamirškite to, pulkininke Karberi, aš galiu klysti.

Karberis suniurzgėjo.

– Papasakokite viską Puaro, – paragino jis.

Daktaras Žeraras ėmė glaustai pasakoti apie kelionę į Petrą. Jis papasakojo apie Bointonų šeimos narius ir paaiškino, kad jų nervai buvo labai įtempti.

Puaro susidomėjęs klausėsi.

Paskui Žeraras ėmė pasakoti apie pirmąją dieną Petroje, kaip jis sugrįžo į stovyklą.

– Mane ištiko cerebrinio tipo maliarijos priepuolis, – aiškino jis. – Reikėjo susileisti chinino į veną. Tai paprastai padeda.

Puaro supratingai linktelėjo.

– Taip kankino karštinė, kad vos nusikapsčiau iki savo palapinės. Iš pradžių negalėjau rasti savo vaistinėlės, nes kažkas ją buvo perdėjęs. Suradęs vaistinėlę niekaip neužtikau švirkšto. Kurį laiką jo ieškojau, paskui tiesiog išgėriau didelę dozę chinino miltelių ir kritau ant lovos.

Žeraras patylėjo, o paskui tęsė:

– Apie misis Bointon mirtį sužinojome tik nusileidus saulei. Ji sėdėjo giliame krėsle, todėl niekas nieko nepastebėjo. Pusę septynių berniukas nuėjo pakviesti jos vakarienės, ir tik tada buvo pastebėta, kad ji mirė.

Jis smulkiai papasakojo apie urvą bei atstumą nuo jo iki didžiosios palapinės.

– Mis King, kvalifikuota gydytoja, apžiūrėjo lavoną. Ji manęs netrukdė, nes žinojo, kad karščiuoju. Be to, nieko nebebuvo galima padaryti. Misis Bointon buvo mirusi jau

prieš kurį laiką.

Puaro sumurmėjo:

– Kada tiksliai?

Žeraras lėtai pasakė:

– Nemanau, kad mis King atkreipė dėmesį į tai. Jai tai neatrodė svarbu.

– Ar bent galima pasakyti, kada ji dar tikrai buvo gyva? – paklausė Puaro.

Pulkininkas Karberis atsikrenkštė ir pažiūrėjo į lapelį, kur buvo užsirašęs šiokius tokius parodymus.

– Po ketvirtos valandos misis Bointon kalbėjosi su ledi Vestholm ir mis Pirs. Lenoksas Bointonas kalbėjosi su motina maždaug ketvirtą trisdešimt. Maždaug po penkių minučių misis Lenoks Bointon ilgai šnekėjo su ja. Karolina Bointon taip pat kalbėjo su motina, bet ji negali tiksliai pasakyti, kada... Iš kitų parodymų atrodo, kad tai buvo maždaug dešimt minučių po penkių.

– Džefersonas Koupas, amerikietis šeimos draugas, grįždamas į stovyklą su ledi Vestholm ir mis Pirs, matė, kaip misis Bointon miega, bet jos neužkalbino. Tai buvo maždaug be dvidešimt šeštą. Raimondas Bointonas, jauniausias sūnus, rodos, paskutinis matė ją gyvą. Grįžęs iš pasivaikščiojimo, jis nuėjo ir pasikalbėjo su ja. Tai buvo be dešimties šeštą. Lavoną rado pusę septynių, kai tarnas nuėjo pakviesti ją vakarienės.

– Ar nuo tada, kai mesjė Raimondas Bointonas kalbėjosi su motina, ir iki pusės septynių niekas prie jos nebuvo priėjęs? – paklausė Puaro.

– Atrodo, kad ne.

– Bet kas nors *galėjo* tai padaryti? – neatlyžo Puaro.

– Nemanau. Maždaug nuo šešių tarnai vaikščiojo po stovyklą, žmonės šmižinėjo tarp savo palapinių. Niekas nematė, kad kas būtų artinęsis prie senosios ledi.

– Vadinasi, Raimondas Bointonas tikrai paskutinis matė savo motiną gyvą? – paklausė Puaro.

Daktaras Žeraras skubiai susižvalgė su pulkininku Karberiu. Šis barbeno pirštais į stalą.

– Štai čia mes ir pradedame leistis į nežinomybę. – tarė jis. – Tęskite, Žerarai.

– Kaip jau sakiau, Sara King, apžiūrėjusi misis Bointon kūną, nematė jokių priežasčių, tiksliai nustatyti mirties laiką. Ji tik pasakė, kad ši mirė „neseniai". Tačiau, kai kitą dieną aš užsiminiau mis King, kad be dešimt šešios, kai Raimondas kalbėjosi su motina, ji dar buvo gyva, mis King kategoriškai pareiškė, jog tai neįmanoma, nes tuo metu misis Bointon jau buvo mirusi.

– Keista! – Puaro kilstelėjo antakius. – Labai keista. Ką apie tai sakė mesjė Raimondas Bointonas?

– Jis prisiekinėja, kad motina buvusi gyva, – užsikirsdamas prabilo pulkininkas Karberis. – Raimondas priėjo prie jos ir pasakė: „Aš grįžau. Tikiuosi, kad puikiai praleidote laiką?", ar kažką panašaus. Ji tiesiog suniurnėjo: „Malonu", ir sūnus nuėjo į savo palapinę.

Puaro sutrikęs susiraukė.

– Keista, – vėl pakartojo jis. – Labai keista. Sakykite, ar tuo metu jau temo?

– Saulė kaip tik leidosi.

– Keista, – vėl pasakė Puaro. – O kada jūs, daktare Žerarai, išvydote lavoną?

– Tik kitą dieną. Apie devintą ryto.

– Kaip jums atrodo, kada ji mirė?

Prancūzas gūžtelėjo pečiais.

– Sunku tiksliai ką nors pasakyti, kai praeina tiek laiko. Galiu apsirikti keliom valandom. Jei reiktų prisiekti, sakyčiau, kad ji buvo mirusi maždaug dvylika, bet ne daugiau kaip aštuoniolika valandų. Matote, ši informacija visai netiksli.

– Tęskite, Žerarai, – paprašė pulkininkas Karberis. – Papasakokite, kas buvo toliau.

– Atsikėlęs ryte, – prabilo daktaras Žeraras, – radau savo švirkštą už vaistinėlės, ant tualetinio staliuko.

Jis palinko į priekį.

– Jei norite, galite manyti, kad tada jo tiesiog nepastebėjau. Aš karščiavau ir drebėjau. Be to, mes taip dažnai ieškome daiktų, kurie tiesiog po nosimi. Aš tik galiu pasakyti, kad tada švirkšto ten nebuvo.

– Yra keletas ypač įdomių faktų, – pasakė Karberis.

– Taip, apie tai tuoj papasakosiu. Ant mirusiosios riešo buvo žymė, kurią galėjo palikti injekcija. Dukra aiškina, kad ji galėjo įsidurti smeigtuku...

Puaro susidomėjęs paklausė:

– Kuri dukra?

– Karolina.

– Įdomu. Tęskite toliau.

– Be to, tikrindamas savo vaistus aptikau, kad digitoksino atsargos labai sumažėjo.

– Digitoksinas, – pakartojo Puaro. – Tai vaistai nuo širdies ligų, ar ne?

– Taip. Jie gaunami iš paprastosios rusmenės lapų. Išskiriami keturi aktyvūs elementai – *digitalis, digitoninas,*

digitaleinas ir *digitoksinas*. *Digitoksinas* laikomas pačia aktyviausia nuodinga sudedamąja rusmenės medžiaga. Pagal Kopo eksperimentus, jis nuo šešių iki dešimties kartų stipresnis už *digitalį* ar *digitaleiną*. Jie leidžiami vartoti Prancūzijoje, nors Didžiojoje Britanijoje dar nepatvirtinti.

– Ar didelė digitoksino dozė pavojinga?

– Jei į veną staiga suleistume didelę dozę digitoksino, žmogų ištiktų staigi mirtis nuo ūmaus širdies paralyžiaus, – rimtai atsakė daktaras Žeraras. – Ištirta, kad keturi miligramai suaugusiam žmogui yra mirtina dozė.

– O misis Bointon jau sirgo širdies liga?

– Taip, ji vartojo vaistus su digitaliu.

– Tai labai įdomu, – tarė Puaro.

– Kaip manote, – paklausė pulkininkas Karberis, – ar mirtis galėjo ją ištikti nuo vaistų perdozavimo?

– Galėjo. Bet aš galvoju apie ką kita.

– Digitalis gali kauptis organizme, – pasakė misteris Žeraras. – Žmogus miršta, bet per skrodimą labai sunku aptikti jo pėdsakus.

Puaro lėtai linktelėjo.

– Taip, labai išmintinga. To beveik neįmanoma įrodyti. Jeigu tai žmogžudystė, tai labai gerai suplanuota! Švirkštu įleidžiama nuodų, kuriuos auka jau vartojo. Tada mirtį galima laikyti klaida ar nelaimingu atsitikimu. O, taip, tai sugalvojo labai protingas žmogus, kuris mąstė, rūpinosi, planavo.

Kurį laiką jis sėdėjo tylėdamas, paskui pakėlė galvą.

– Ir vis dėlto mane neramina vienas dalykėlis.

– Koks?

– Švirkšto vagystė.

– Jis buvo paimtas, – skubiai įsiterpė daktaras Žeraras.

– Paimtas... ir grąžintas?

– Taip.

– Keista, – tarė Puaro. – Labai keista. Nes visa kita labai gerai atitinka...

Pulkininkas Karberis smalsiai žvilgtelėjo į jį.

– Nagi? Kokia gi jūsų nuomonė? Tai žmogžudystė, ar ne?

Puaro kilstelėjo ranką.

– Palaukite! Reikia aptarti dar vieną dalyką.

– Kokį? Mes jau viską aptarėme.

– *Aš, Erkiulis Puaro,* pateiksiu jums dar vieną įkaltį!

Jis šyptelėjo, matydamas suglumusius jų veidus.

– Taip, komiška, kad aš, kuriam jūs pasakojate šią istoriją, ir pats turiu jums šį tą papasakoti. Vieną naktį „Saliamono" viešbutyje priėjau prie lango pažiūrėti, ar jis uždarytas...

– Uždarytas... ar atidarytas? – paklausė Karberis.

– Uždarytas, – griežtai atsakė Puaro. – Langas buvo atidarytas, todėl norėjau jį uždaryti. Bet prieš tai išgirdau balsą – malonų, žemą ir virpantį iš susijaudinimo. Pamaniau sau, kad jį dar išgirsiu. Ką gi jis sakė? Pro atvirą langą išgirdau šiuos žodžius: *„Tu supranti, ar ne, kad ji turi būti nužudyta?"*

– Tada, *naturellement**, aš net nepagalvojau, kad kalbama apie baisią žmogžudystę. Maniau, dalijamasi įspūdžiais apie kokį romaną ar pjesę. Tačiau dabar... *nebesu*

---

* žinoma *(pranc.)*

tuo tikras. Dabar jau žinau, kad ne apie romaną ten buvo kalbama.

Jis vėl nutilo ir po minutėlės pridūrė:

– *Messieurs**, pasakysiu jums štai ką – *kiek žinau ir tikiu,* šiuos žodžius pasakė jaunuolis. Jį vėliau mačiau viešbutyje, o patarnautojas pasakė, kad tai Raimondas Bointonas.

---

* ponai *(pranc.)*

3 skyrius

– Raimondas Bointonas! – šūktelėjo prancūzas.

– Manote, kad psichologiškai tai neįtikima? – ramiai paklausė Puaro.

Žeraras papurtė galvą.

– Ne, visai ne. Aš negaliu patikėti, bet Raimondas Bointonas labai tinka įtariamojo vaidmeniui.

Pulkininkas Karberis atsiduso, tarsi sakydamas: „Ach, jau tie psichologai!"

– Ką gi mes galime daryti? – sumurmėjo jis.

Žeraras gūžtelėjo pečiais.

– Nežinau. – prisipažino jis. – Ta moteris buvo nužudyta, bet mes neturime jokių įkalčių.

– Suprantu, – atsiduso pulkininkas Karberis. – Įtariame, kad ji buvo nužudyta, bet mes taip nieko ir nedarysime! Man tai nepatinka! Aš mėgstu tvarką! – pridūrė jis tarsi pasiteisindamas.

– Žinau. – Puaro su užuojauta pažiūrėjo į jį. – Norėtumėte viską išsiaiškinti, tiksliai žinoti, kas ir kaip

įvyko. O jūs, daktare Žerarai? Sakėte, kad nieko negalima padaryti, kad neturime jokių įkalčių? Tikriausiai tai tiesa. Bet ar jūs patenkintas tokia pabaiga?

– Jos sveikata nebuvo labai gera, – lėtai tarė daktaras Žeraras. – Bet kokiu atveju ji būtų greitai mirusi... Po savaitės, mėnesio ar metų.

– Tai jūs patenkintas? – neatstojo Puaro.

Žeraras tęsė:

– Be abejonės, jos mirtis tik į naudą. Jos šeimai tai atnešė laisvę. Šie puikaus būdo, protingi žmonės dabar bus naudingi visuomenės nariai! Misis Bointon mirtis buvo labai naudinga.

Puaro pakartojo trečią kartą:

– Tai jūs patenkintas?

– Ne! – Žeraras staiga kumščiu trinktelėjo į stalą. – Aš nesu „patenkintas"! Manau, kad reikia saugoti gyvybę ir neskubinti mirties. Dėl to, nors mano sąmonė ir kartoja, jog šios moters mirtis išėjo tik į gera, pasąmonė priešinasi tokiai minčiai! *Džentelmenai, negerai, kai žmogus miršta prieš laiką.*

Puaro nusišypsojo ir atsilošė, patenkintas atsakymu, kurio taip ilgai bei kantriai reikalavo.

– Jam nepatinka žmogžudystės! – bejausmiu balsu burbtelėjo pulkininkas Karberis. – Nieko sau! Ir man nepatinka.

Jis atsistojo ir įsipylė viskio su soda. Jo svečių taurės vis dar buvo pilnutėlės.

– O dabar, – pasakė jis, – pakalbėkime apie rimtus dalykus. *Ar galima ką nors padaryti?* Ši situacija visai nepalanki, bet norom nenorom gali tekti su ja taikstytis!

Nėra ko kelti sumaišties, jei nieko iš to nebus.

Žeraras palinko į priekį.

– Kokia jūsų kaip profesionalo nuomonė, mesjė Puaro? Jūs čia ekspertas.

Puaro kurį laiką galvojo ir ramiai dėliojo krūvelę iš apdegusių degtukų, o paskui pasakė:

– Pulkininke Karberi, jūs trokštate žinoti, *kas nužudė misis Bointon.* Žinoma, jei ji buvo nužudyta, o nemirė natūralia mirtimi. Norite žinoti viską apie tai, *kaip* ir *kada* ji buvo nužudyta.

– Taip, norėčiau tai žinoti, – bejausmiu balsu atsakė Karberis.

– Galime tai sužinoti. – lėtai ištarė Puaro.

Daktaras Žeraras su nepasitikėjimu žvelgė į jį, o pulkininkas Karberis atrodė susidomėjęs.

– Būtų labai įdomu, jei tai pasakytumėte, – tarė jis. – Ką gi siūlote?

– Siūlyčiau išanalizuoti įkalčius ir viską apmąstyti.

– Sutinku, – pareiškė pulkininkas Karberis.

– Be to, reikėtų pagalvoti apie psichologines galimybes.

– Tai patiktų daktarui Žerarui, – pareiškė Karberis. – O po to... Po to, kai jūs išanalizuosite įkalčius, šiek tiek pamąstysite ir pasiknaisiosite psichologijoje... Manote, kad tada galėsite pasakyti, kas ją nužudė?

– Būtų labai keista, jei nepasakyčiau, – ramiai atkirto Puaro.

Pulkininkas Karberis vertinančiai pažvelgė į jį iš po akinių. Apsnūdusios akys pažvalėjo. Jis padėjo taurę ir suniurzgėjo:

– Ką jūs pasakysite, daktare Žerarai?

– Nemanau, kad pavyks ką nors išsiaiškinti... Taip, žinau, kad mesjė Puaro labai šaunus...

– Taip, aš labai talentingas, – kukliai nusišypsojo mažasis žmogutis.

Pulkininkas Karberis nusisukęs krenkštelėjo, o Puaro tarė:

– Svarbiausia išsiaiškinti ar žmogžudystę suplanavo bei įvykdė visa Bointonų šeima, ar tai vieno iš jų darbas. Jei taip, tai kuris gi nusikalto.

– Pagal jūsų parodymus, – tarė daktaras Žeraras, – pirmiausia reikėtų pakalbėti apie Raimondą Bointoną.

– Sutinku, – pasakė Puaro. – Žodžiai, kuriuos nugirdau, ir prieštara tarp jo ir jaunosios gydytojos parodymų tikrai verčia pirmiausia įtarti šį jaunuolį.

– Jis pats tvirtina, kad paskutinis matė misis Bointon gyvą. Sara King tai neigia. Sakykite, daktare Žerarai, ar... Juk jūs suprantate, ką turiu galvoje... Ar jie jaučia vienas kitam *tendresse**?

Prancūzas linktelėjo.

– Tikrai taip.

– Šit kaip! Ar tai jauna ryžtinga ledi, juodų kaip smala plaukų ir didelių rudų akių?

Daktaras Žeraras atrodė nustebęs.

– Taip, puikiai ją apibūdinote.

– Atrodo, kad mačiau ją „Saliamono" viešbutyje. Ji kalbėjosi su tuo Raimondu Bointonu. Po to jis sustojo kaip *plante la** ir užtvėrė išėjimą iš lifto. Tris kartus turėjau

---

* simpatija *(pranc.)*

prašyti, kad praleistų.

Puaro kurį laiką sėdėjo susimąstęs, o paskui tarė:

– Mis Saros King parodymais negalime aklai tikėti, nes ji – suinteresuotas asmuo.

Jis patylėjo ir vėl tęsė:

– Sakykite, daktare Žerarai, kaip manote, ar Raimondas Bointonas lengvai galėtų įvykdyti žmogžudystę? Ar tai būdinga jo temperamentui?

– Turite galvoje suplanuotą žmogžudystę? – lėtai pasitikslino Žeraras? – Taip, manau, kad tai įmanoma... tačiau tik ypatingos emocinės įtampos būsenoje.

– Ar jis galėjo būti tokios būsenos?

– Be abejonės, šeimos kelionė į užsienį padidino nervinę ir protinę įtampą. Kontrastas tarp jų gyvenimo ir kitų žmonių dabar išryškėjo dar labiau. O Raimondo Bointono atveju...

– Sakykite, gi?

– Buvo papildomų komplikacijų dėl meilės Sarai King.

– Ar tai buvo papildomas motyvas ir akstinas?

– Taip.

Pulkininkas Karberis atsiduso.

– Norėčiau įsiterpti į jūsų pokalbį. Aš pagalvojau apie tą sakinį, kurį Puaro nugirdo. „*Tu supranti, ar ne, kad ji turi būti nužudyta?*" Juk jis turėjo su kuo nors kalbėtis.

– Teisingai, – pasakė Puaro. – Bet aš to nepamiršau. Su kuo kalbėjosi Raimondas Bointonas? Be abejo, su šeimos nariu. Bet su kuriuo? Daktare, ar galite ką nors pasakyti,

---

* įkastas *(pranc.)*

apie kitų šeimos narių psichiką?

– Karolina Bointon panaši į Raimondą, – nedelsdamas pradėjo Žeraras. – Ji maištavo, šią būseną lydėjo nervinis susijaudinimas, tačiau jos atveju nieko nekomplikavo lytinis faktorius. Lenoksas Bointonas jau perėjo maišto stadiją ir nugrimzdęs į apatiją, jam sunku susikaupti, į aplinką reaguoja vis giliau panirdamas į save. Jis yra tikras intravertas.

– O jo žmona?

– Jo žmona, nors ir išvargusi bei nelaiminga, nėra pakrikusios psichikos. Atrodo, kad ji rimtai svarstė vieną galimybę.

– Kokią galimybę?

– Palikti savo vyrą.

Jis atpasakojo pokalbį su Džefersonu Koupu. Puaro supratingai linktelėjo.

– Na, o ką galėtumėte pasakyti apie jaunėlę, berods, Džinevrą?

Prancūzas surimtėjo.

– Jos psichika gerokai pakrikusi. Jau pradėjo reikštis šizofrenijos simptomai. Ji negali ištverti įtampos, tad ėmė trauktis į fantazijų pasaulį. Mergaitę apėmė persekiojimo manija. Ji tikina, jog yra iš karališkosios šeimos, kad ji pavojuje, ir apsupta priešų... Visa tai – įprastos šnekos!

– Ar tai... pavojinga?

– Labai pavojinga. Tai žudymo manijos pradžia. Žmogus kenčia ir žudo... ne dėl geismo žudyti, bet *norėdamas apsiginti*, kad nebūtų nužudytas pats. Jo supratimu, tai visai protinga išeitis.

– Taigi manote, kad Džinevra Bointon galėjo nužu-

dyti savo motiną?

– Taip. Bet aš abejoju, kad ji būtų taip gerai viską suplanavusi. Šia manija sergančiųjų gudrybės labai paprastos ir akivaizdžios. Ir aš esu beveik tikras, kad ji būtų pasirinkusi įspūdingesnį būdą.

– Bet ji turėjo *galimybę?* – neatlyžo Puaro.

– Taip, – pripažino Žeraras.

– Ar manote, kad likę šeimos nariai žino, kas tai padarė?

– Jie žino! – netikėtai įsiterpė pulkininkas Karberis. – Jei kada nors buvau susidūręs su žmonėmis, kurie slapukauja, tai kaip tik šie ir yra tokie! Jie kažką slepia, išsisukinėja.

– Mes priversime juos pasakyti, ką slepia, – pareiškė Puaro.

– Trečias laipsnis? – pasiteiravo pulkininkas Karberis.

– Ne, – Puaro papurtė galvą. – Tai bus tiesiog paprastas pašnekesys. Pagaliau žmonės pasako tiesą, nes taip lengviau! Galima pameluoti kartą, du, tris, ar net keturis kartus... *Bet negalima meluoti visą laiką.* Taip tiesa išaiškėja.

– Gal ir taip, – sutiko Karberis.

– Sakote, kad su jais pasikalbėsite, – išrėžė Karberis. – Vadinasi, imatės šio reikalo.

Puaro linktelėjo.

– Išsiaiškinkime viską, – tarė jis. – Jūs norite žinoti tiesą, ir aš tuo pasirūpinsiu. Bet įsidėmėkite, kad net tada, kai mes žinosime tiesą, galime neturėti *įrodymų,* kurie tiktų teisme.

– Gerai, – atsakė Karberis. – Jūs išsiaiškinkite, kas

nužudė misis Bointon, o aš jau žiūrėsiu, ką daryti toliau. Šiaip ar taip, viskas bus išaiškinta, nebus maišaties, o man ji labai nepatinka.

Puaro nusišypsojo.

– Dar vienas dalykas, – perspėjo jį Karberis. – Pasistenkite viską išpainioti kuo greičiau. Negaliu sulaikyti žmonių be jokios priežasties.

Puaro ramiai pasakė:

– Galite sulaikyti juos parai. Rytoj vakare žinosite tiesą.

Pulkininkas Karberis įsmeigė į jį akis.

– Labai jau savimi pasitikite, ar ne? – paklausė jis.

– Suvokiu savo galimybių ribas, – sumurmėjo Puaro.

Suglumintas tokio nekuklaus Puaro elgesio, pulkininkas Karberis nusigręžė ir ėmė sukti savo susivėlusius ūsus.

– Ką gi, – tarė jis, – pažiūrėsim.

– Jei jums pasiseks, mano drauge, – įsiterpė daktaras Žeraras, – tai išties esate vaikščiojantis stebuklas!

4 skyrius

Sara King ilgai tiriančiai žvelgė į Erkiulį Puaro. Ji atkreipė dėmesį į kiaušinio formos galvą, milžiniškus ūsus ir įtartinai juodus plaukus. Puaro priminė puošeivą. Jos akyse šmėstelėjo abejonė.

– Na, madmuazele, ir kaip jums patinku?

Sara išraudo, sutikusi linksmą ir ironišką jo žvilgsnį.

– Atsiprašau, – sumišusi tarė ji.

– *Du tout**! Iš jūsų išraiškos sprendžiu, kad mėginate nustatyti, kas gi aš toks!

– Galite tą patį daryti ir su manimi, – šyptelėjo mergina.

– Žinoma. Aš tai jau padariau. – pasakė jis tokiu tonu, kuris Sarai visai nepatiko.

Ji griežtai pažiūrėjo į savo pašnekovą. Tačiau Puaro ramiai suko ūsus, ir Sara jau antrą kartą pagalvojo:

* nesijauskite kalta! (*pranc.*)

„Šarlatanas!" Bet greitai ji vėl atgavo pasitikėjimą, atsitiesė ir tarė:

– Nesuprantu, kam reikia šio pokalbio.

– Ar gerasis daktaras Žeraras jums nepaaiškino?

– Nesuprantu daktaro Žeraro, – susiraukusi atšovė Sara. – Atrodo, jis galvoja, kad...

– „Danijos karalystėje negeri dalykai vyksta!"– padeklamavo Puaro. – Matote, aš susipažinęs su jūsų Šekspyru!

Sara numojo ranka į Šekspyrą.

– Kodėl keliate šią sumaištį? – paklausė ji.

– *Eh bien**, mes juk norime žinoti, kas iš tiesų nutiko tai senutei.

– Ar jūs kalbate apie misis Bointon mirtį?

– Taip.

– To paties Šekspyro žodžiais tariant: „Daug triukšmo dėl nieko!" Aišku, mesjė Puaro, jūs esate profesionalas. Jums visai suprantama...

– Visai suprantama, kad įtariu nusikaltimą, kai tik galiu rasti kokią kliautį? – užbaigė Puaro.

– Na... taip.

– Ar jūs pati neabejojate dėl misis Bointon mirties?

Sara gūžtelėjo pečiais.

– Mesjė Puaro, jei jūs būtumėte vykęs į Petrą, suvoktumėte, kad kelionė buvo pernelyg sunki senai, ligotai moteriai.

– Taigi, jums viskas aišku?

---

* na *(pranc.)*

– Žinoma. Nesuprantu daktaro Žeraro susidomėjimo. Jis nieko apie tai nežino, nes tada gulėjo karščiuodamas. Suprantama, lenkiuosi jo medicinos žinioms, tačiau šiuo atveju jis neturi kuo remtis. Jėruzalėje jie galėjo atlikti skrodimą, jei neįtiko mano verdiktas.

Puaro kurį laiką tylėjo, o paskui tarė:

– Mis King, yra keletas faktų, apie kuriuos jūs nežinote. Daktaras Žeraras jums apie tai nepasakojo.

– Kokių faktų? – paklausė Sara.

– Iš daktaro Žeraro vaistinėlės dingo digitoksinas.

Sara tuoj suprato, kad tai komplikuoja visą reikalą, bet čia pat suabejojo:

– Ar daktaras Žeraras tuo įsitikinęs?

Puaro gūžtelėjo pečiais.

– Madmuazele, turėtumėte žinoti, kad daktarai paprastai atsako už savo žodžius.

– Aš suprantu, bet tuo metu daktarą Žerarą buvo ištikęs maliarijos priepuolis.

– Žinoma, taip ir buvo.

– Ar jis numano, kada galėjo paimti vaistus?

– Tą naktį, kai jis atvyko į Petrą, buvo atsidaręs savo vaistinėlę. Norėjo išgerti fenacitino, nes baisiai skaudėjo galvą. Kitą rytą padėjo fenacitiną į vietą, uždarė vaistinėlę ir yra beveik tikras, kad visi vaistai buvo nepaliesti.

– Beveik... – pakartojo Sara.

Puaro linktelėjo.

– Taip, jis nėra visai tikras! Bet taip jaučiasi kiekvienas sąžiningas žmogus.

– Niekas nepasitiki *per daug* įsitikinusiais žmonėmis. Bet vis dėlto, mesjė Puaro, šis įkaltis *labai* menkas. Man atrodo...

Puaro pabaigė už ją.

– Jums atrodo, kad mano tyrimas visiškai nereikalingas! Sara žvelgė tiesiai jam į akis.

– Aš taip tikrai manau. Ar jūs tikras, mesjė Puaro, kad tai ne pasilinksminimas svetimo skausmo sąskaita?

Puaro nusišypsojo.

– Šeimą ištiko nelaimė, o Erkiulis Puaro linksminasi, žaisdamas tardymą?

– Nenorėjau jūsų įžeisti, bet ar taip nėra?

– Jūs stojate Bointonų pusėn?

– Manau, kad taip. Jie ir taip pakankamai prisikentėjo.

– O *la maman* buvo bjauri, despotė, neperkalbama ir daug geriau matyti ją mirusią nei gyvą? Taip ir yra... *hein?**

– Jei jau taip sakote... – Sara išraudo. – Bet šiuo atveju tai neturi būti svarbu!

– Ir vis dėlto tai svarbu! Svarbu *jums*, madmuazele, bet ne man. Auka gali būti šventoji arba priešingai, pragaro monstras. Manęs tai nejaudina, nes faktas tas pats – gyvybė nutraukta! Visada tai kartoju – nemėgstu žmogžudysčių.

– Žmogžudysčių? – Sara giliai įkvėpė. – Betgi kokie jūsų įkalčiai? Tai tik niekuo nepagrįsti vaizdiniai! Pats daktaras Žeraras negali būti tikras!

– Bet yra ir kitų įkalčių, madmuazele, – ramiai per-

---

* ką? *(pranc.)*

traukė ją Puaro.

– Kokių įkalčių? – šiurkščiai paklausė ji.

– *Injekcijos žymė ant mirusiosios riešo.* Ir dar *žodžiai, kuriuos nugirdau Jeruzalėje*, vieną ramią naktį, kai ėjau uždaryti miegamojo lango. Ar pasakyti jums, kokie buvo tie žodžiai, mis King? Nugirdau, kaip misteris Raimondas Bointonas pasakė: *„Tu supranti, ar ne, kad ji turi būti nužudyta?"*

Jis pamatė, kaip lėtai išblyško Saros veidas.

– *Jūs tai girdėjote?*

– Taip.

Mergina žvelgė tiesiai prieš save ir tik po ilgos tylos pasakė:

– Būtent jūs turėjote tai išgirsti!

– Būtent aš. Būna ir tokių sutapimų. Dabar suprantate, kodėl manau, kad šitą dalyką reikia ištirti?

– Jūs visiškai teisus, – ramiai atsakė Sara.

– Štai kaip! Ir jūs man padėsite?

– Žinoma.

Saros balsas buvo bejausmis, o akys šaltai sutiko jo žvilgsnį.

Puaro nusilenkė.

– Dėkoju jums, madmuazele. Dabar paprašysiu tiksliai papasakoti tai, kas nutiko tą ypatingą dieną.

Sara valandėlę svarstė.

– Ryte ėjome į ekspediciją, bet Bointonų su mumis nebuvo. Mačiau juos per pietus. Kai įėjau, jie kaip tik baigė valgyti. Misis Bointon buvo neįprastai geros nuotaikos.

– Kiek suprantu, paprastai ji nebūdavo draugiška.

– Tai jau taip, – Saros veidą iškreipė grimasa.

Paskui ji papasakojo, kaip misis Bointon išleido šeimą pasivaikščioti.

– Tai irgi buvo neįprasta?

– Taip. Paprastai ji vaikus suburdavo aplink save.

– Gal ji staiga pajuto sąžinės graužimą?

– Ne, nemanau, – stačiokiškai atrėžė Sara.

– Ką gi tada manote?

– Aš sutrikau. Įtariau, kad ji kaip katė žaidžia su pele.

– Gal galėtumėte paaiškinti, madmuazele?

– Katė patiria malonumą, paleisdama pelę, o paskui vėl ją sugaudama. Misis Bointon psichika būtent tokia. Maniau, ji buvo sugalvojusi kokią nors velniavą.

– Kas nutiko paskui, madmuazele?

– Bointonai išėjo...

– Visi?

– Ne, jaunėlė, Džinevra, pasiliko. Motina jai liepė pailsėti.

– Ar ji to norėjo?

– Ne. Bet tai nesvarbu. Ji darė tai, kas buvo liepta, o likusieji išėjo. Prie jų prisijungiau aš ir daktaras Žeraras...

– Kada tai buvo?

– Maždaug pusę keturių.

– Kur tada buvo misis Bointon?

– Nadina... Jaunoji misis Bointon pasodino ją ant kėdės priešais urvą.

– Tęskite.

– Už posūkio pasivijome likusius ir ėjome visi kartu. Po kurio laiko daktaras Žeraras pasuko atgal. Pastebėjau, kad jis prastai atrodo ir karščiuoja. Ketinau grįžti drauge, bet jis nenorėjo apie tai nė girdėti.

– Kada tai buvo?

– Atrodo, apie ketvirtą.

– O paskui?

– Mes ėjome toliau.

– Ar visi buvote kartu?

– Iš pradžių taip, bet paskui pasidalijome į grupeles, – Sara skubėjo, tarsi numatydama kitą klausimą. – Nadina Bointon ir misteris Koupas nuėjo vienu keliu, o Karolina, Lenoksas, Raimondas ir aš kitu.

– Taip ir ėjote?

– Na, ne. Mes su Raimondu atsiskyrėme nuo jų. Atsisėdome ant uolos ir žavėjomės kraštovaizdžiu. Paskui jis nuėjo, o aš kurį laiką dar sėdėjau ten. Maždaug pusę šešių pažiūrėjau į laikrodį ir supratau, kad laikas grįžti. Parėjau į stovyklą šeštą valandą. Saulė jau leidosi.

– Ar praeidama matėte misis Bointon?

– Pastebėjau, kad ji vis dar sėdi ant kėdės prie urvo.

– Jums nepasirodė keista, kad ji nejuda?

– Ne, aš mačiau ją ten sėdint ir praėjusią naktį, kai tik atvykome.

– Suprantu. *Continuez.* *

– Nuėjau į didžiąją palapinę. Visi buvo ten, išskyrus daktarą Žerarą. Nusiprausiau ir sugrįžau atgal. Buvo atnešta

---

* tęskite *(pranc.)*

vakarienė, o vienas tarnas nuėjo apie tai pranešti misis Bointon. Jis parbėgo, sakydamas, kad ji susirgo. Aš nuskubėjau laukan. Misis Bointon vis dar taip pat sėdėjo, bet, vos palietusi ją, supratau, kad senutė negyva.

– Jūs neabejojote, kad ji mirė natūralia mirtimi?

– Tikrai ne. Žinojau, kad jos širdis nesveika, nors kokia liga ji sirgo, nežinau.

– Jūs tiesiog pagalvojote, kad ji mirė, sėdėdama savo kėdėje?

– Taip.

– Nepašaukusi pagalbos?

– Taip. Kartais taip nutinka. Ji net galėjo numirti miegodama, nes atrodė kaip užsnūdusi. Bet kokiu atveju, visa stovykla po pietų miegojo. Niekas nebūtų jos išgirdęs, nebent, jei būtų rėkusi labai garsiai.

– Ar jūs nusprendėte, prieš kiek laiko ji mirė?

– Na, apie tai aš tikrai daug negalvojau. Aiškiai buvo jau kurį laiką mirusi.

– Ką jūs turite galvoje, sakydama „kurį laiką"? – pasiteiravo Puaro.

– Na, daugiau nei valandą. Galėjo būti ir daug daugiau. Uolos refrakcija galėjo neleisti kūnui greitai atšalti.

– Daugiau nei prieš valandą? Ar jūs žinote, madmuazele King, kad Raimondas Bointonas kalbėjosi su ja tik prieš pusvalandį, ir kad tada ji buvo sveika gyva?

Ji, nežiūrėdama į Puaro, papurtė galvą.

– Jis tikriausiai klydo. Kalbėjosi su motina anksčiau.

– Ne, madmuazele, jis neklydo.

Ji griežtai, tvirtai sučiaupusi lūpas, pažiūrėjo į Puaro.

– Aš jauna ir nesu labai patyrusi medikė, – tarė Sara, – tačiau žinau pakankamai ir esu visiškai tikra dėl vieno dalyko. Misis Bointon, kai apžiūrėjau lavoną, buvo mirusi *mažiausiai* valandą!

– Tai, jūsų versija, – netikėtai pasakė Erkiulis Puaro, – ir jos laikykitės! Bet ar galite paaiškinti, *kodėl* misteris Bointonas sakė, kad motina gyva, kai ji jau buvo mirusi?

– Neturiu supratimo, – atkirto Sara. – Bointonai gali klysti dėl laiko! Tai labai nervinga šeima!

– Kiek kartų, madmuazele, su jais kalbėjotės?

Sara kurį laiką tylėjo ir mąstė.

– Galiu jums tiksliai atsakyti, – tarė ji. – Kai važiavome į Jeruzalę, kalbėjausi su Raimondu Bointonu traukinio koridoriuje. Du kartus kalbėjausi su Karolina Bointon – kartą Omaro mečetėje, ir tą pačią dieną vakare, mano miegamajame. Kitą rytą kalbėjausi su misis Lenoks Bointon. Ir viskas... iki tos popietės, kai mirė misis Bointon, – tada mes ėjome visi kartu ir šnekučiavomės.

– Ar nekalbėjote su pačia misis Bointon?

Sara sutrikusi išraudo.

– Taip. Persimečiau keliomis frazėmis tą dieną, kai jie išvyko iš Jeruzalės.

Ji patylėjo, o paskui išpoškino:

– Tiesą pasakius, aš pasielgiau labai kvailai.

– Kodėl?

Puaro klausimas buvo toks natūralus, kad Sara, nors ir nenorom, papasakojo apie pokalbį. Puaro susidomėjęs

ėmė klausinėti kitų smulkmenų.

– Misis Bointon psichika šioje byloje labai svarbi, – pasakė jis. – O jūs esate nešališka stebėtoja. Štai kodėl jūsų nuomonė apie tą moterį labai svarbi.

Sara neatsakė. Ji vis dar sumišusi galvojo apie tą pokalbį.

– Dėkoju jums, madmuazele, – pasakė Puaro. – Dabar pasikalbėsiu su kitais liudininkais.

Sara atsistojo.

– Atleiskite, mesjė Puaro, gal galėčiau kai ko paklausti...

– Žinoma.

– Kodėl neatidedate savo kamantinėjimų iki autopsijos, kai žinosite, ar jūsų įtarimai pasitvirtino? Atrodo, kad užbėgate įvykiams už akių.

Puaro mostelėjo ranka ir tarė:

– Tai Erkiulio Puaro metodas.

Sara nepatenkinta išėjo iš kambario.

5 skyrius

Ledi Vestholm įėjusi į kambarį atrodė kaip tarpokeaninis laineris, atvykęs į uostą, o mis Amabelė Pirs, neaiškios kilmės laiviūkštis, nuplaukė iš paskos laineriui ir atsisėdo ant kėdės, pastatytos nuošalyje.

– Nagi, mesjė Puaro, – sugaudė ledi Vestholm. – Džiaugiuosi galėdama jums kuo nors padėti. Visada maniau, kad tokiais atvejais reikia atlikti pilietinę pareigą...

Erkiulis Puaro vargais negalais nutraukė jos monologą apie pareigas ir paklausė, kas jį domina.

– Aš puikiai prisimenu tos dienos popietę, – atsakė ledi Vestholm. – Mis Pirs ir aš pasistengsime jums pagelbėti.

– O, taip, – susijaudinusi atsiduso mis Pirs. – Taip tragiška, ar ne? Mirti... tiesiog... akimirksniu!

– Gal galėtumėte tiksliai papasakoti, kas nutiko tą popietę?

– Žinoma, – pareiškė ledi Vestholm. – Pavalgėme priešpiečius ir nutarėme šiek tiek pailsėti. Po rytinės

ekskursijos jaučiausi išsekusi. Nebuvau tikrai pavargusi, nes labai retai pavargstu ir net nežinau, kas yra tikras nuovargis. Viešumoje dažnai nesvarbu, ką iš tikrųjų jauti...

Puaro vėl sumaniai nukreipė kalbą reikiama linkme.

– Kaip jau sakiau, troškau poilsio. Mis Pirs palaikė man draugiją.

– O, taip, – atsiduso mis Pirs. – Aš po to ryto *baisiai* nuvargau. Toks *pavojingas* kopimas... nors ir įdomus, bet *labai* sekinantis. Bijau, kad nesu tokia stipri, kaip ledi Vestholm.

– Nuovargį galima nugalėti, – pasakė ledi Vestholm. – Aš niekada nepasiduodu kūno poreikiams.

– Vadinasi, po pusryčių jūs abi nuėjote į savo palapines? – paklausė Puaro.

– Taip.

– Ar misis Bointon tada sėdėjo savo urvo angoje?

– Marti ten ją nuvedė prieš išeidama.

– Ar abi ją matėte?

– O, taip, – dūsavo mis Pirs. – Ji sėdėjo priešais mus, tik reikėjo kiek paėjėti ir pakilti į viršų.

Ledi Vestholm papasakojo plačiau.

– Urvo anga buvo prieš atbrailą, po kuria stovėjo kelios palapinės. Toliau tekėjo upeliukas, o už jo – didžioji palapinė ir dar kelios. Mano ir mis Pirs palapinės stovėjo šalia didžiosios, tik ji gyveno dešinėje, o aš kairėje pusėje. Iš mūsų palapinių matėsi atbraila, tik, aišku, ji buvo gerokai toliau.

– Kiek žinau, už poros šimtų jardų.

– Galimas daiktas.

– Čia turiu planą, – tarė Puaro, – kurį padėjo nubraižyti gidas Machmudas.

Ledi Vestholm nuomone, tai nebuvo labai vykęs sumanymas:

– Jis labai neatidus. Pasitikrinau jo žodžius savo „Bedekeryje". Keletą kartų jo informacija buvo absoliučiai klaidinga.

– Pagal jo planą, – tęsė Puaro, – urve šalia misis Bointon gyveno jos sūnus Lenoksas su žmona. Raimondo, Karolinos ir Džinevros Bointonų palapinės buvo apačioje, bet kiek dešiniau... beveik priešais didžiąją palapinę. Dešinėje nuo Džinevros Bointon stovėjo daktaro Žeraro palapinė, o už jos – mis King palapinė. Kitoje upelio pusėje, iš kairės nuo bendros palapinės – jūsų ir misterio Koupo palapinės. Mis Pirs, kaip minėjote, gyveno dešinėje nuo bendros palapinės. Ar teisingai?

Ledi Vestholm patvirtino, kad taip ir buvo.

– Dėkoju. Prašau, tęskite, ledi Vestholm.

Ledi Vestholm mandagiai nusišypsojo ir kalbėjo toliau:

– Maždaug be penkiolikos keturios aš nuėjau pas mis Pirs, norėdama pažiūrėti, ar ji jau atsikėlė. Ketinau pasiūlyti pasivaikščioti. Ji sėdėjo prie palapinės ir skaitė. Sutarėme išeiti maždaug po pusvalandžio, kai saulė ne taip svilins. Sugrįžau į savo palapinę ir maždaug dvidešimt penkias minutes skaičiau. Paskui nuėjau pas mis Pirs. Ji buvo pasiruošusi ir mudvi išėjome. Rodėsi, kad visi stovyklau-

tojai miega... Aplinkui nebuvo nė gyvos dvasios, ir, matydama, kad mis Bointon sėdi viena, pasiūliau mis Pirs paklausti senutės, gal jai ko nors reikia.

– Taip, jūs tai pasiūlėte. Mano manymu, tai labai protinga, – sumurmėjo mis Pirs.

– Jaučiau, kad tai mano pareiga, – labai patenkinta savo kilniu elgesiu pareiškė ledi Vestholm.

– O, ji buvo tokia nemandagi! – šūktelėjo mis Pirs.

Puaro tarsi klausdamas pažvelgė į jas.

– Mūsų kelias vedė kaip tik pro atbrailą, – aiškino ledi Vestholm, – tad aš šūktelėjau, kad, jei reikia, galėtume prieš išeidamos jai kuo nors padėti. Žinote, mesjė Puaro, ji tik *suniurzgėjo*! *Suniurzgėjo*! Ji tiesiog pažiūrėjo į mus, kaip į utėles!

– Nedėkingoji! – išraudusi piktinosi mis Pirs.

– Turiu prisipažinti, – ledi Vestholm paraudo, – kad ir aš nelabai gražiai jai atsakiau.

– Jūs pasielgėte visai teisingai, – pasakė mis Pirs. – *Visai teisingai*... Tokiomis aplinkybėmis...

– Ką jūs pasakėte? – pasiteiravo Puaro.

– Pasakiau mis Pirs, kad tikriausiai ta moteris *girta*! Jos elgesys tikrai buvo *keistas*. Aš bandžiau tai paaiškinti alkoholizmu. Labai gerai žinau, koks žalingas šis įprotis...

Puaro sumaniai nukreipė pokalbį nuo išgertuvių.

– Ar jos elgesys buvo keistas visą dieną? Pavyzdžiui, per priešpiečius?

– Ne... – ledi Vestholm mėgino prisiminti. – Ne, ji elgėsi visai normaliai, kiek tokios amerikietės iš viso gali

normaliai elgtis, – pridūrė ji.

– Ji labai išplūdo tą tarną, – pasakė mis Pirs.

– Kurį?

– Na, kai jau buvome susiruošusios išeiti.

–Taip, prisimenu, ji labai susinervino! Žinoma, – tęsė ledi Vestholm, – tarnai, nesuprantantys nė žodelio angliškai, labai vargina, bet jei jau keliauji, turėtum su tuo susitaikyti.

– Koks tai buvo tarnas? – paklausė Puaro.

– Vienas iš beduinų, aptarnaujančių stovyklą. Jis priėjo prie misis Bointon... Atrodo, ji siuntė kažko atnešti ir tarnas atnešė ne tai, ko reikėjo... Tikrai nežinau, ko ta senutė norėjo, bet ji labai įtūžo. Vargšas tarnas kūrė šalin kaip įgeltas, o ji grūmojo lazda ir rėkavo.

– Ką ji rėkė?

– Mes buvome per toli, kad girdėtume. Bent aš nieko negirdėjau. O jūs, mis Pirs?

– Ne, ir aš negirdėjau. Atrodo, kad ji siuntė atnešti kažką iš jauniausios dukters palapinės... o gal ji supyko, kad tarnas ėjo į dukters palapinę... Tiksliai negaliu pasakyti.

– Kaip jis atrodė?

Mis Pirs abejojo.

– Na, tikrai negaliu pasakyti. Jis buvo per toli. Visi tie arabai man vienodi.

– Tarnas buvo aukštas, – prabilo ledi Vestholm, – ryšėjo įprastą tautinį galvos apdangalą. Mūvėjo labai šlykščias, apdriskusias ir dėmėtas kelnes, o antblauzdžiai buvo suraišioti bet kaip! Tiems vyrams trūksta *disciplinos*!

– Ar galėtumėte parodyti tą vyriškį tarp kitų stovyk-

los tarnų?

– Abejoju. Mes nematėme jo veido, nes buvo per toli. Be to, kaip sako mis Pirs, tie arabai tikrai visi vienodi.

– Įdomu, – susimąstęs tarė Puaro, – ką gi jis padarė, kad misis Bointon taip supyko?

– Kartais jie tikrai bandydavo mūsų kantrybę, – pasakė ledi Vestholm. – Vienas iš jų nusinešė mano batus, nors aš aiškiai pasakiau ir net ženklais parodžiau, kad noriu pati juos valyti.

– Aš irgi visada taip darau, – Puaro akimirkai pamiršo savo klausimus. – Visur vežiojuosi savo batų valymo reikmenis ir skudurėlį.

– Ir aš, – ledi Vestholm kalbėjo visai paprastai.

– Juk tie arabai nenuvalo dulkių nuo daiktų...

– Niekada! Žinoma, reikia valyti daiktus tris ar keturis kartus per dieną...

– Bet tai daryti būtina.

– Taip, žinoma. Negaliu *PAKĘSTI* purvo!

Ledi Vestholm atrodė labai karingai nusiteikusi.

– Musės turguje... tai siaubinga! – jausmingai pridūrė ji.

– Gerai, – Puaro atrodė lyg prasikaltęs. – Mes netrukus galėsime to žmogaus paklausti, kas suerzino misis Bointon. Tęskite savo pasakojimą.

– Mes lėtai ėjome, – prabilo ledi Vestholm, – ir susitikome daktarą Žerarą. Jis klibikščiavo ir atrodė, kaip sunkiai sergantis. Iš karto pamačiau, kad jis karščiuoja.

– Jis visas drebėjo, – įsiterpė mis Pirs.

– Iš karto pastebėjau, kad jį ištiko maliarijos prie-

puolis, – tarė ledi Vestholm. – Pasisiūliau grįžti kartu ir duoti chinino, bet jis atsakė, kad turi savo vaistų.

– Vargšelis, – pasakė mis Pirs. – Žinote, negaliu žiūrėti į sergantį gydytoją. Tai atrodo neteisinga.

– Mes ėjome toliau, – tęsė ledi Vestholm. – Paskui atsisėdome ant uolos.

Mis Pirs sušnibždėjo:

– Tikrai... toks nuovargis po rytinio kopimo...

– Niekada nejaučiu nuovargio, – griežtai paprieštaravo ledi Vestholm. – Tiesiog nebuvo tikslo eiti toliau. Iš ten puikiai matėsi visos apylinkės.

– Ar jūs nematėte stovyklos?

– Sėdėjome atsisukusios į ją.

– Kaip romantiška, – sumurmėjo mis Pirs. – Stovykla tarp laukinių rožės raudonumo uolų.

Ji atsiduso ir papurtė galvą.

– Stovyklą būtų galima tvarkyti kur kas geriau, – pareiškė ledi Vestholm, o jos šnervės išsiplėtė. – Aš pasikalbėsiu su „Kesls" agentūros atstovais. Nesu tikra, kad geriamasis vanduo buvo virinamas ir filtruojamas, nors taip turėtų būti. Būtinai apie tai pranešiu.

Puaro kostelėjo ir skubiai nukreipė pokalbį nuo geriamojo vandens temos.

– Ar matėte kitus stovyklautojus? – pasiteiravo jis.

– Taip. Vyresnysis misteris Bointonas su žmona grįždami praėjo pro mus.

– Ar jie ėjo drauge?

– Ne, pirmasis praėjo misteris Bointonas. Jis atrodė

kaip gavęs saulės smūgį ar visai apsvaigęs.

– Jis ėjo atviru kaklu, – pasakė mis Pirs. – Negalima taip nesisaugoti! Aš visada ryšiu storą šilko skarelę.

– Ką misteris Lenoksas Bointonas veikė, grįžęs į stovyklą? – paklausė Puaro.

Šį kartą mis Pirs pavyko prabilti pirmai.

– Jis nuėjo tiesiai pas savo motiną, bet ilgai ten neužsibuvo.

– Kiek laiko buvo prie jos?

– Porą minučių, ne daugiau.

– Sakyčiau, kokią minutę, – tarė ledi Vestholm. – Paskui jis nuėjo į savo urvą, o po to nusileido į bendrąją palapinę.

– O jo žmona?

– Ji atėjo maždaug po ketvirčio valandos, stabtelėjo ir maloniai mus užkalbino.

– Ji labai miela, – pareiškė mis Pirs. – Tikrai labai miela.

– Ne tokia nepakenčiama, kaip likusieji šeimos nariai, – nusileido ledi Vestholm.

– Ar stebėjote ją, grįžtančią į stovyklą?

– Taip. Ji nuėjo pas anytą. Paskui įėjo į savo urvą, išsinešė kėdę ir šnekučiavosi su ja maždaug dešimt minučių.

– Kas vyko po to?

– Tada ji nunešė kėdę į urvą ir nuėjo į palapinę pas savo vyrą.

– Kas paskui nutiko?

– Praėjo tas keistas amerikietis, – atsakė ledi Vest-

holm. – Rodos, jo pavardė – Koupas. Jis pasakė, kad už posūkio slėnyje yra labai geras senovinės architektūros pavyzdys. Sakė, kad turėtume jį apžiūrėti, todėl mes ten ir nuėjome. Misteris Koupas skaitė įdomų straipsnį apie Petrą ir nabatiečius.

– Viskas buvo *taip* įdomu, – tarė mis Pirs.

Ledi Vestholm tęsė:

– Mes grįžome į stovyklą maždaug be dvidešimties šeštą. Darėsi žvarbu.

– Ar misis Bointon dar sėdėjo ten pat?

– Taip.

– Ar kalbėjotės su ja?

– Ne. Tiesą pasakius, neatkreipiau į ją dėmesio.

– Ką veikėte paskui?

– Nuėjau į savo palapinę, persiaviau kitais bateliais ir pasiėmiau kiniškos arbatos. Paskui didžiojoje palapinėje liepiau gidui padaryti mums su mis Pirs mano arbatos ir patikrinti, kad vanduo būtų virintas. Jis pasakė, kad vakarienė bus paruošta maždaug po pusvalandžio, bet aš atsakiau, kad tai visai nesvarbu. Tuo metu berniukai dengė stalą...

– *Aš* visada sakau, kad gerti arbatą labai sveika, – neaiškiai sumurmėjo mis Pirs.

– Ar palapinėje be jūsų buvo dar kas nors?

– O, taip. Misteris Lenoksas Bointonas sėdėjo su žmona viename stalo gale ir skaitė. Be to, ten buvo ir Karolina Bointon.

– O misteris Koupas?

– Jis gėrė su mumis arbatą, – pasakė mis Pirs. – Nors ir sakė, kad arbata nėra tradicinis amerikiečių gėrimas.

Ledi Vestholm kostelėjo.

– Aš truputį baiminausi, kad misteris Koupas gali prie manęs įkyriai prikibti. Kartais keliautojams sunku laikytis atstumo. Amerikiečiai dažnai elgiasi labai familiariai. Jie tikri kvailiai.

Puaro meilikaudamas sumurmėjo:

– Esu tikras, ledi Vestholm, kad jūs puikiai sugebate valdyti tokias situacijas. Kai bendrauti su bendrakeleiviais jums nebenaudinga, manau, kad mokate jų atsikratyti.

– Aš galiu valdyti daugumą situacijų, – patenkinta tarė ledi Vestholm ir nepastebėjo, kaip sužibėjo Puaro akys.

– Gal baigtumėte pasakoti apie tą dieną? – paprašė Puaro.

– Žinoma. Kiek pamenu, Raimondas Bointonas netrukus atėjo su rusvaplauke Bointon, o paskutinė grįžo mis King. Vakarienė jau buvo paruošta. Gidas liepė tarnui pranešti tai senajai misis Bointon. Jis parbėgo su vienu draugužiu ir ėmė susijaudinęs kalbėtis su gidu arabiškai. Jie manė, kad misis Bointon susirgo. Mis King pasisiūlė padėti ir išėjo su gidu. Grįžusi pranešė naujieną misis Bointon šeimos nariams.

– Ji tiesiog atėjo ir pasakė, kas atsitiko, – prašneko mis Pirs. – Mano nuomone, galima buvo viską papasakoti pamažu.

– Kaip misis Bointon šeima reagavo į naujieną? – pasiteiravo Puaro.

Pirmą kartą ledi Vestholm su mis Pirs atrodė sutrikusios. Garsioji anglų parlamentarė pagaliau neužtikrintai tarė:

– Na... iš tiesų... Sunku pasakyti. Jie... jie buvo gana ramūs.

– Priblokšti, – pridūrė mis Pirs.

Tai buvo daugiau spėliojimas nei teiginys.

– Jie visi išėjo su mis King, – tęsė ledi Vestholm. – Aš ir mis Pirs labai išmintingai pasielgėme, likdamos palapinėje.

Mis Pirs žvilgsnis tapo ilgesingas.

– Nekenčiu vulgaraus smalsumo! – kalbėjo ledi Vestholm.

Ilgesys dar ryškiau ėmė spindėti mis Pirs akyse. Buvo aišku, kad ji labai nenoromis irgi ėmė nekęsti vulgaraus smalsumo!

– Vėliau grįžo mis King ir gidas. Pasiūliau, kad mums keturiems tuoj pat paduotų vakarienę, o Bointonai galėtų pavakarieniauti vėliau, kai netrukdys svetimi. Taip ir buvo padaryta, o po vakarienės aš nuėjau į savo palapinę. Mis King ir mis Pirs padarė tą patį. Manau, misteris Koupas liko palapinėje. Šeimos draugas galėjo užjausti vaikus. Tai viskas, ką aš žinau, mesjė Puaro, – užbaigė ledi Vestholm.

– Kai mis King pranešė apie senosios ledi mirtį, ar *visi* Bointonai išėjo su ja iš palapinės?

– Taip... Ne... Atrodo, kad rusvaplaukė mergina pasiliko. Gal jūs prisiminsite, mis Pirs?

– Taip, manau... Esu tikra, kad ji liko.

– Ką ji veikė? – paklausė Puaro.

Ledi Vestholm nustebusi pažvelgė į jį.

– Ką ji *veikė,* mesjė Puaro? Kiek prisimenu, neveikė nieko.

– Gal ji siuvo, ar skaitė... Ar atrodė susirūpinusi... Ar ką nors sakė?

– Ji... ji tiesiog sėdėjo... – ledi Vestholm bandė prisiminti.

– Ji gniaužė pirštus, – staiga tarė mis Pirs. – Prisimenu, kad tai pastebėjau. Tada pagalvojau: „Vargšelė, tai tik rodo, ką ji jaučia!" Žinote, mergaitės *veidas* atrodė visai ramus... Ji tiesiog grąžė rankas.

– Kartą, – draugiškai tęsė mis Pirs, – aš užsigalvojusi sudraskiau banknotą. Galvojau ar lipti į pirmą traukinį ir vykti pas sergančią senelės tetą? Niekaip negalėjau nuspręsti, o paskui apsižiūrėjau, kad vietoj telegramos draskiau svaro banknotą – *banknotą* – į smulkiausias skiauteles!

Mis Pirs dramatiškai nutilo.

Ledi Vestholm nelabai patiko, kad jos palydovė atsidūrė dėmesio centre ir ji šaltai pasakė:

– Ar dar ko nors norėtumėte paklausti, mesjė Puaro?

Jos klausimas pažadino Puaro iš gilių apmąstymų.

– Nieko... nieko... jūs labai aiškiai papasakojote... labai tiksliai...

– Mano atmintis puiki, – patenkinta tarė ledi Vestholm.

– Paskutinis prašymas, ledi Vestholm, – tarė Puaro. –

Prašyčiau pasilikti ten, kur sėdite ir nesidairyti. Ar galėtumėte pasakyti, ką šiandien dėvi mis Pirs... Žinoma, jei mis Pirs neprieštarauja?

– O ne! Visai ne! – sutarškėjo mis Pirs.

– Bet, mesjė Puaro, kam gi to reikia...

– Būkite maloni ir padarykite tai, ko prašau.

Ledi Vestholm gūžtelėjo pečiais ir nenoriai prabilo:

– Mis Pirs apsivilkusi dryžuotą rudai baltą medvilninę suknelę, apsijuosusi raudonos, mėlynos ir smėlio spalvos sudanietišku diržu. Mūvi smėlio spalvos šilko kojines ir avi rudas basutes. Kairiojoje kojinėje nubėgusi akis. Ant kaklo karneolio vėrinys su vienu šviesiai mėlynu karališkuoju karoliuku, o į suknelę įsegta perlinė peteliškė. Ant bevardžio dešiniosios rankos piršto mūvi skarabėjaus žiedo imitaciją. Galvą dengia plačiakraštė fetrinė violetinės ir rudos spalvos skrybėlė.

Ji nutilo, vis dar labai pasitikėdama savimi.

– Ar dar kuo nors galiu būti naudinga? – po kurio laiko šaltai paklausė ji?

Puaro skėstelėjo rankomis.

– Be galo jumis žaviuosi, madam. Jūsų pastabumas tiesiog stulbina.

– Aš retai nepastebiu detalių.

Ledi Vestholm linktelėjo galvą ir išėjo iš kambario. Mis Pirs nusekė jai iš paskos, gailiai žiūrėdama į suplyšusią savo kojinę. Puaro tarė:

– Madmuazele, gal galėtumėte lukteltėti?

– Kas yra? – mis Pirs susirūpinusi atsisuko į jį.

Puaro suokalbiškai palinko prie jos.

– Matote tą laukinių gėlių puokštę ant staliuko?

– Taip, – mis Pirs žvilgtelėjo į ją.

– Ar pastebėjote, kad jums įėjus, aš porą kartų nusičiaudėjau?

– Taip?

– Ar pastebėjote, kad aš uosčiau gėles?

– Na, iš tiesų... Ne... Negaliu pasakyti.

– Bet prisimenate, kad aš čiaudėjau?

– O, taip, *tai* aš prisimenu!

– Ai, gerai, nesvarbu. Matote, pagalvojau, ar tos gėlės galėjo sukelti šienligę. Bet tai visai nesvarbu!

– Šienligę? – sušuko mis Pirs. – Prisimenu, mano pusseserę nuolat kamavo šienligė. Ji visada sakydavo, kad kasdieną reikia purkšti į nosį boro tirpalo...

Garsiajam sekliui teko išklausyti pusseserės patarimus, kaip gydyti slogą, ir jis vargais negalais atsikratė mis Pirs. Puaro uždarė duris ir nustebęs grįžo į kambarį.

– Bet aš nečiaudėjau, – sumurmėjo jis. – Ne, ne. Tikrai nečiaudėjau.

6 skyrius

Lenoksas Bointonas ryžtingai įėjo į kambarį. Jei daktaras Žeraras ten būtų, jį nustebintų vyriškio pasikeitimas. Apatija buvo dingusi, laikysena tapo budri, tačiau jis aiškiai nervinosi. Jo žvilgsnis lakstė nuo vieno daikto prie kito.

– Labas rytas, mesjė Bointonai, – Puaro atsikėlė ir ceremoningai nusilenkė. – Dėkoju už būsimą pokalbį.

– Pulkininkas Karberis sakė, kad būtų gerai... Patarė tai padaryti... sakė, kad tai tik keli formalumai... – užsikirsdamas pralemeno Lenoksas Bointonas.

– Prašom sėstis, mesjė Boinontai.

Lenoksas atsisėdo, kur neseniai sėdėjo ledi Vestholm. Puaro draugiškai tęsė:

– Atrodo, kad jus pribloškė motinos mirtis?

– Taip, žinoma. Na, ne, turbūt ne... Mes visada žinojome, kad motinos širdis nesveika.

– Ar tokiomis aplinkybėmis buvo galima leisti jai vykti į tokią sunkią kelionę?

Lenoksas Bointonas pakėlė galvą ir prabilo liūdnu, bet oriu balsu:

– Mano motina, mesjė... Puaro, pati spręsdavo, ką daryti. Jei nutardavo ką nors, negalėjome prieštarauti.

Tai pasakęs, jis giliai įkvėpė, o veidas staiga išbalo.

– Puikiai suprantu, – pripažino Puaro. – Sulaukusios vyresnio amžiaus, motinos kartais būna užsispyrusios.

– Kam visa tai? – suirzęs paklausė Lenoksas. – Kam reikia visų tų formalumų?

– Gal jūs to nesuvokiate, misteri Bointonai, bet, kai žmogus miršta taip staigiai ir keistai, formalumai būtini.

– Ką reiškia žodis „keistai"? – griežtai paklausė Lenoksas.

Puaro gūžtelėjo pečiais.

– Visada reikia pagalvoti, ar mirtis natūrali... O gal tai savižudybė?

– Savižudybė? – Lenoksas Bointonas išpūtė akis.

– Jūs geriausiai žinote apie tokią galimybę, – švelniai tarė Puaro. – Pulkininkas Karberis, be abejonės, nieko nenutuokia. Jam svarbiausia nuspręsti, ar imtis tyrimo, daryti skrodimą ir taip toliau. Kadangi aš buvau po ranka ir esu patyręs tokiose bylose, jis pasiūlė man pasidomėti šiuo reikalu ir po to patarti, ką daryti. Žinoma, jis nenori suteikti jums nepatogumų, bet tai yra būtina.

– Aš kreipsiuosi į mūsų konsulą Jeruzalėje, – piktai išrėžė Lenoksas Bointonas.

– Jūs turite teisę tai padaryti, – atsakė Puaro.

Stojo tyla. Paskui Puaro skėstelėjo rankomis ir tarė:

– Jei neatsakysite į mano klausimus...

– Atsakysiu, – greitai pasakė Lenoksas Bointonas. –

Tik... tai atrodo taip beprasmiška.

– Suprantu. Puikiai jus suprantu. Iš tikrųjų viskas labai paprasta. Tai tiesiog formalumai. Taigi, mesjė Bointonai, tą popietę, kai mirė motina, jūs išėjote pasivaikščioti?

– Taip. Išėjome visi, išskyrus motiną ir jauniausią seserį.

– Ar jūsų motina sėdėjo urvo angoje?

– Taip, lauke priešais urvą. Ji sėdėdavo ten kiekvieną popietę.

– Suprantu. Kada jūs išėjote?

– Manau, kelios minutės po trijų.

– Kada grįžote?

– Tikrai negaliu pasakyti, gal buvo keturios, o gal penkios.

– Maždaug po valandos ar dviejų?

– Taip... Atrodo, kad taip.

– Ar praėjote pro ką nors grįždamas?

– Ar ką padariau?

– Ar praėjote pro ką nors? Pavyzdžiui, pro dvi damas, sėdinčias ant uolos.

– Nežinau. Taip, atrodo, kad praėjau.

– Jūs tikriausiai buvote labai susimąstęs, ir to nepastebėjote.

– Taip.

– Ar, grįžęs į stovyklą kalbėjotės su motina?

– Taip, kalbėjausi.

– Ar ji nesiskundė pablogėjusia savijauta?

– Ne... Ne, ji atrodė puikiai.

– Ar galiu paklausti, ką tiksliai jūs šnekėjote?

Lenoksas valandėlę tylėjo.

– Ji pasakė, kad greitai grįžau. Aš pritariau, – jis vėl nutilo, mėgindamas susikaupti. – Pasakiau, kad karšta. Ji... ji paklausė kiek valandų, pasakė, kad jos laikrodis sustojo. Aš paėmiau jį, nustačiau, prisukau ir užsegiau jai ant riešo.

– Ir kiek buvo valandų? – švelniai paklausė Puaro.

– Ką? – nesuprato Lenoksas.

– Kiek buvo valandų, kai nustatėte rankinį laikrodį?

– Dabar jau supratau. Buvo... penkios minutės po pusės penkių.

– Taigi jūs tiksliai žinote, kada grįžote į stovyklą? – švelniai kamantinėjo Puaro.

Lenoksas išraudo.

– Taip, koks aš kvailys! Atleiskite, mesjė Puaro, bijau, kad man protas aptemo. Visi tie rūpesčiai...

– Suprantu, puikiai suprantu! – ramino jį Puaro. – Visa tai labai ištampo nervus! O kas nutiko paskui?

– Paklausiau motinos, gal ji ko nors norėtų, pavyzdžiui, išgerti arbatos, kavos ar dar ko, bet ji atsakė, kad ne. Tada aš nuėjau į didžiąją palapinę. Nebuvo nė vieno tarno, todėl pats radau mineralinio vandens ir išgėriau, nes jaučiausi labai ištroškęs. Sėdėjau prie stalo ir skaitinėjau senus „Saturday Evening Post" numerius. Atrodo, kad persikaitinau saulėje.

– Ar jūsų žmona buvo kartu?

– Taip, netrukus atėjo ir ji.

– Ar jūs daugiau nematėte savo motinos gyvos?

– Ne.

– Ar ji neatrodė susijaudinusi ar nuliūdusi, kai kalbėjotės?

Lenoksas žvilgtelėjo į jį.

– Ne, visai ne.

– Tai viskas, ką galite man papasakoti?

– Bijau, kad taip.

– Dėkoju, mesjė Bointonai.

Puaro linktelėjo, rodydamas, kad pokalbis baigtas. Bet Lenoksas neskubėjo išeiti. Jis dvejodamas stovėjo prie durų:

– Ar... nieko daugiau nereikia?

– Nieko. Gal būtumėte toks malonus ir pakviestumėte savo žmoną?

Lenoksas lėtai išėjo. Ant lapelio Puaro užrašė: „L. B. 4.35 po pietų."

7 skyrius

Puaro susidomėjęs nužvelgė aukštą orią jauną moterį, kuri ką tik įėjo į kambarį. Jis atsistojo ir mandagiai nusilenkė.

– Misis Lenoks Bointon? Erkiulis Puaro, jūsų paslaugoms.

Nadina Bointon atsisėdo ir susimąsčiusi žvelgė į Puaro.

– Madam, tikiuosi, nesupyksite, kad trikdau jūsų gedulą?

Moters veidas net nevirptelėjo, o akys buvo ramios ir rimtos. Ji atsakė ne iš karto.

– Manau, geriausia jums nuoširdžiai atsakyti, mesjė Puaro.

– Sutinku, madam.

– Jūs atsiprašėte už tai, kad sutrikdėte mano gedulą. Sielvarto nėra ir būtų kvaila apsimetinėti. Aš nemylėjau savo anytos ir nuoširdžiai sakau, kad man širdies neskauda dėl jos mirties.

– Dėkoju, madam, už atvirumą.

Nadina tęsė:

– Ir vis dėlto, nors negaliu apsimesti gedinčia, prisipažįstu, kad mane graužia sąžinė.

– Sąžinė? – nustebo Puaro.

– Taip. Matote, tai aš kalta dėl jos mirties.

– Ką jūs kalbate, madam?

– Sakau, kad mano anyta numirė dėl *mano kaltės.* Maniau, kad elgiuosi teisingai, tačiau pasekmės buvo tragiškos. Tai aš ją nužudžiau.

– Gal būtumėte maloni ir paaiškintumėte kaip, madam?

Nadina nuleido galvą.

– Taip, tą ir ketinu padaryti. Iš pradžių norėjau nuslėpti savo asmeninius reikalus, bet matau, kad daugiau nebegalima tylėti. Neabejoju, mesjė Puaro, kad jūs dažnai girdite intymias išpažintis.

– Taip.

– Tada tiesiog papasakosiu, kas nutiko. Mesjė Puaro, mano vedybinis gyvenimas nebuvo laimingas. Dėl to negalima kaltinti tik mano vyro – jam labai daug įtakos turėjo motina. Tačiau aš jau kurį laiką jaučiau, kad mano gyvenimas pasidarė nepakenčiamas.

Ji patylėjo, o paskui tęsė:

– Tą popietę, kai mirė anyta, aš apsisprendžiau. Turiu labai gerą draugą, kuris kelis kartus siūlė savo ranką. Tą popietę aš priėmiau jo pasiūlymą.

– Jūs nusprendėte palikti savo vyrą?

– Taip.

– Tęskite, madam.

Nadina kalbėjo vis tyliau:

– Kadangi apsisprendžiau, norėjau kuo... greičiau viską sutvarkyti. Į stovyklą grįžau be vyro. Anyta sėdėjo viena, aplink nesimatė nė gyvos dvasios, tad aš nutariau jai pasakyti apie savo sprendimą. Pasistačiau kėdę šalia jos, atsisėdau ir, nors sunkiai, bet viską papasakojau.

– Ji nustebo?

– Taip, ji buvo labai sukrėsta. Ir nustebo, ir supyko... Labai supyko. Ji... ji puolė į isteriją. Aš nenorėjau ilgiau to aptarinėti. Atsistojau ir nuėjau, – jos balsas suvirpėjo. – Tada... paskutinį kartą mačiau ją gyvą.

Puaro linktelėjo ir tarė:

– Suprantu. Ar manote, kad ji mirė nuo šoko?

– Esu beveik tikra. Matote, kelionė anytą labai išsekino. Ši naujiena ir pyktis ją visai pribaigė... Jaučiuosi kalta dar ir dėl to, kad, išmanydama panašias ligas, turėjau geriau už kitus numatyti tokias pasekmes.

Puaro valandėlę sėdėjo tylėdamas, o paskui pasiteiravo:

– Ką veikėte, palikusi anytą?

– Nunešiau kėdę atgal į urvą, paskui nuėjau į didžiąją palapinę. Ten buvo mano vyras.

Puaro, įdėmiai ją stebėdamas, tarė:

– Ar tada ir pasakėte jam apie savo sprendimą? O gal jis tai jau žinojo?

Nadina truputį patylėjo ir atsakė:

– Pasakiau jam tada.

– Kaip jis reagavo?

– Jis labai nusiminė, – ramiai pasakė ji.

– Ar prašė, kad persigalvotumėte?

Ji papurtė galvą.

– Jis... jis kalbėjo nedaug. Matote, mes abu kurį laiką jautėme, kad tai gali nutikti.

– Atleiskite... tas kitas vyras – Džefersonas Koupas. – pasiteiravo Puaro.

Ji nuleido galvą.

– Taip.

Stojo ilga tyla. Paskui Puaro paklausė ta pačia intonacija:

– Ar jūs turite švirkštą, madam?

– Taip... Ne.

Jis nustebęs pažiūrėjo į moterį.

– Turiu seną švirkštą tarp kitų daiktų kelioninėje vaistinėlėje, bet ji liko su mūsų bagažu Jeruzalėje, – paaiškino ji.

Vėl stojo tyla. Nadina virpėdama pasakė:

– Kodėl to klausiate, mesjė Puaro?

Jis uždavė kitą klausimą:

– Rodos, misis Bointon gėrė mikstūrą, kurioje yra digitalio?

– Taip.

Jis pastebėjo, kad moteris įsitempė.

– Dėl širdies ligos?

– Taip.

– Ar digitalis yra organizme besikaupiantis vaistas?

– Atrodo, kad taip. Nedaug apie jį žinau.

– Jei misis Bointon išgėrė per didelę digitalio dozę...

Ji skubiai ir ryžtingai nutraukė Puaro spėliojimus.

– Ji to negalėjo padaryti, nes visada būdavo labai atsargi. Aš taip pat, kai pildavau reikiamą vaistų dozę.

– Tame buteliuke galėjo būti per daug digitalio. Gal

suklydo vaistininkas?

– Man atrodo, kad tai neįmanoma, – ramiai atsakė ji.

– Na, ką gi, vaistų analizė mums tai parodys.

– Labai gaila, bet buteliukas sudužo, – tarė Nadina.

Puaro įdėmiai pažvelgė į ją.

– Iš tiesų? Kas jį sudaužė?

– Atrodo, kad tarnas. Kai nešėme anytos lavoną į urvą, tvyrojo prieblanda ir buvo tikra sumaištis. Staliukas nuvirto.

Puaro valandėlę ramiai ją stebėjo.

– Tai labai įdomu, – tepasakė jis.

Nadina Bointon neramiai pasimuistė.

– Jūs spėjate, kad mano anyta mirė ne nuo šoko, o išgėrusi per didelę dozę digitalio? Tai neįtikėtina!

Puaro palinko į priekį.

– *Net tada, kai pasakysiu, kad daktaras Žeraras, prancūzas gydytojas, kuris kartu gyveno stovykloje, pasigedo savo vaistinėlėje digitoksino?*

Moteris išbalo, įsikibo ranka į stalo kraštą, nuleido akis. Ji sėdėjo labai ramiai ir atrodė kaip Madona, iškalta iš akmens.

– Na, madam, – pagaliau tarė Puaro, – ką pasakysite?

Laikas bėgo, bet ji nieko nesakė. Tik po poros minučių Nadina pakėlė galvą, ir Puaro išgąsdino jos žvilgsnis.

– Mesjė Puaro, *aš nežudžiau savo anytos.* Jūs tai žinote! Ją palikau sveiką ir gyvą. Yra daugybė žmonių, kurie gali tai paliudyti. Aš niekuo nenusikaltau, todėl klausiu, kodėl domitės šiuo reikalu? Jei prisieksiu savo garbe, kad buvo įvykdytas teisingumas ir tik teisingumas, ar jūs baigsite šią apklausą? Mes tiek kentėjome... Jūs net negalite įsivaizduoti! Dabar, kai pagaliau įsivyravo taika, ir mes galime

būti laimingi, norite tai sugriauti?

Puaro atsitiesė. Jo akyse sumirgėjo žalios kibirkštėlės.

– Madam, ko norite iš manęs?

– Sakau jums, kad anyta mirė natūralia mirtimi ir prašau tuo patikėti.

– Nagi, pasitikslinkime. *Tikite, kad jūsų anyta buvo nužudyta,* ir norite, kad toleruočiau *žmogžudystę*!

– Prašau užjausti!

– Tą, kuris pats neužjautė!

– Jūs nesuprantate... buvo ne taip.

– Ar dėl to kad nužudėte, taip gerai viską žinote?

Nadina nusiraminusi papurtė galvą. Ji nesijautė kalta.

– Ne. Anyta buvo gyva, kai ją palikau.

– Kas gi tada nutiko? Jūs *žinote* ar *įtariate?*

– Girdėjau, mesjė Puaro, – aistringai prabilo Nadina, – kad kartą Rytų Ekspreso byloje jūs priėjote išvados, jog žudikas nekaltas!

Puaro susidomėjęs pažiūrėjo į ją:

– Įdomu, kas jums tai pasakė?

– Ar tai tiesa?

Jis lėtai atsakė:

– Ta byla buvo... kitokia.

– Ne. Ne, ji ne kitokia! Nužudytasis buvo blogas žmogus, – ji užsikirto. – Toks, kaip *ji*...

– Aukos moralė šiuo atveju nėra svarbi, – paprieštaravo Puaro. – Žmogus, kuris savavališkai ėmė teisti ir nutraukė kito gyvybę, negali likti visuomenėje. *Aš* jums tai sakau! Aš, Erkiulis Puaro!

– Koks jūs žiaurus!

– Madam, kai kuriais atvejais aš būnu nepalenkiamas. Aš netoleruosiu žmogžudysčių! Tai paskutinis Erkiulio Puaro žodis.

Moteris atsistojo. Jos tamsios akys degė pykčiu.

– Tada pirmyn! Sugriaukite, sunaikinkite nekaltų žmonių gyvenimus! Daugiau neturiu, ką pasakyti.

– Aš manau, madam, kad turite dar daug ką pasakyti...

– Ne, nieko daugiau.

– Kas nutiko, madam, *po to,* kai palikote savo anytą? Kol jūs su vyru buvote didžiojoje palapinėje?

Ji gūžtelėjo pečiais.

– Iš kur aš galiu žinoti?

– Jūs *žinote*... Arba įtariate.

Nadina pažiūrėjo jam tiesiai į akis.

– Aš nieko nežinau, mesjė Puaro, – tarė ji ir išėjo iš kambario.

8 skyrius

Puaro lapelyje užsirašė „N. B. 4.40", atidarė duris, pašaukė pulkininko Karberio paliktą pasiuntinį ir paprašė atvesti mis Karoliną Bointon. Inteligentiškas, gerai šnekantis angliškai vyriškis greitai įvykdė prašymą.

Susidomėjęs jis žvelgė į įeinančią merginą, jos rudus plaukus, galvutę ant ilgo kaklo, gražias, nerimstančias rankas.

– Sėskitės, madmuazele, – paliepė jis.

Ji paklusniai atsisėdo. Merginos veidas buvo be jokios išraiškos. Puaro pradėjo nuo įprastų užuojautos žodžių, į kuriuos mergina neatsakė.

– O dabar, madmuazele, ar papasakosite, kaip praleidote tą popietę?

Ji atsakė tučtuojau, lyg atsakymą jau būtų apgalvojusi iš anksto:

– Po pietų mes išėjome pasivaikščioti. Aš grįžau į stovyklą...

– Luktelkit, – įsiterpė Puaro. – Ar jūs iki tol vaikš-

čiojote visi kartu?

– Ne, daugiausia laiko praleidau su savo broliu Raimondu ir mis King. Paskui nuėjau viena.

– Dėkoju. Sakėte, kad grįžote į stovyklą. Ar žinote, kada?

– Maždaug dešimt minučių po penkių.

Puaro užsirašė: „K.B. 5.10".

– O paskui?

– Motina vis dar sėdėjo ten pat. Pasikalbėjau su ja ir nuėjau į savo palapinę.

– Ar galite tiksliai prisiminti, apie ką kalbėjotės?

– Aš tiesiog pasakiau, kad labai karšta ir kad einu prigulti. Motina atsakė, kad čia dar pasėdės. Tai viskas.

– Gal ji atrodė ne taip, kaip visuomet?

– Ne. Nebent...

Ji abejodama žiūrėjo į Puaro.

– Ne aš turiu jums atsakyti, madmuazele, – ramiai tarė Puaro.

– Aš tiesiog svarstau. Tada man tai nekrito į akis, bet dabar, kai viską prisiminiau...

– Kas gi?

Karolina lėtai prašneko:

– Jos oda buvo keistos spalvos... Veidas labai raudonas... Raudonesnis nei įprastai.

– Gal ji buvo sukrėsta? – spėjo Puaro.

– Sukrėsta? – mergina išpūtė akis.

– Na, taip. Gal ją supykdė tarnas arabas.

– O! – jos veidas nušvito. – Gali būti.

– Ji neužsiminė apie tai?

– Ne... Ne, tikrai ne.

– O ką veikėte paskui, madmuazele? – tęsė Puaro.

– Nuėjau į savo palapinę ir kokį pusvalandį pagulėjau. Po to nuėjau į didžiąją palapinę, kur brolis su žmona skaitė.

– O ką veikėte jūs?

– Aš truputį pasiuvinėjau. Paskui pasiėmiau žurnalą.

– Ar, eidama į didžiąją palapinę, dar kalbėjotės su motina?

– Ne. Nuėjau tiesiai ten, net nepažvelgusi į jos pusę.

– O paskui?

– Buvau palapinėje... Kol mis King pasakė, kad mama mirė.

– Ar tai viskas, ką galite papasakoti, madmuazele?

– Taip.

Puaro palinko į priekį ir švelniai, draugiškai tarė:

– Ką jūs *jautėte,* madmuazele?

– Ką aš jaučiau?

– Taip... Kai sužinojote, kad jūsų motina... atsiprašau, pamotė... Ką pajutote, sužinojusi, kad ji mirė?

Mergaitė spoksojo į Puaro.

– Nesuprantu, apie ką kalbate!

– Man atrodo, kad puikiai suprantate!

Ji nuleido akis ir abejodama pasakė:

– Tai buvo... didelis sukrėtimas.

– Tikrai?

Karolina paraudo ir bejėgiškai žiūrėjo į Puaro. Jos akyse garsusis seklys įžvelgė baimę.

– Ar tai tikrai buvo toks jau didelis sukrėtimas, madmuazele? *Prisiminkime jūsų ir Raimondo pokalbį vieną naktį Jeruzalėje!*

Šūvis pasiekė tikslą. Puaro pamatė, kaip blykšta jos

skruostai.

– Jūs apie tai žinote? – sušnibždėjo mergina.

– Taip, žinau.

– Bet kaip... kaip?

– Nugirdau dalį pokalbio.

– O! – Karolina Bointon užsidengė veidą rankomis ir kūkčiodama ėmė raudoti.

Erkiulis Puaro valandėlę luktelėjo, o paskui ramiai pasakė:

– Jūs kartu planavote nužudyti pamotę.

– Mes tą vakarą elgėmės kaip bepročiai! – šniurkščiojo Karolina.

– Gal ir taip.

– Jūs negalite suprasti tuometinės mūsų būklės! – ji atsisėdo, nusibraukė plaukus nuo veido. – Namuose nebuvo taip blogai, bet kelionė mus privertė suprasti...

– Ką suprasti? – malonus Puaro balsas skambėjo kaip užuojauta.

– Kad skiriamės... nuo kitų žmonių! Tada... mus apėmė depresija. O dar Džinė...

– Džinė?

– Mano sesuo. Jos dar nematėte. Džinė tapo... labai keista. O motina, rodos, to nesuvokdama, tik blogino padėtį. Mes bijojome, Rėjus ir aš, kad Džinė kraustosi iš proto! Matėme, kad taip galvoja ir Nadina, o tai dar labiau gąsdino, nes ji išmano ligas ir panašius dalykus.

– Kas buvo paskui?

– Tą vakarą Jeruzalėje mūsų kantrybė trūko! Rėjus visiškai nebesivaldė. Jautėmės labai įsitempę ir atrodė... mūsų planas atrodė *teisingas*! Motina... buvo nesveika.

Nežinau, ką manote, bet kartais *gali* atrodyti visai *teisinga*, beveik kilnu nužudyti!

Puaro linktelėjo.

– Taip, dauguma žudikų taip manė. Istorija tai įrodo.

– Tą naktį mudu su Rėjumi norėjome ją nužudyti!.. – ji kumščiu trenkė į stalą. – Bet mes to nepadarėme. Žinoma, mes to nepadarėme! Kai išaušo rytas, visa tai atrodė absurdiška, melodramatiška... ir nuodėminga! Iš tiesų, mesjė Puaro, motina mirė visai paprastai, nuo širdies smūgio. Aš ir Rėjus su tuo neturime nieko bendra.

– Ar prisieksite, madmuazele, – ramiai pasakė Puaro, – savo sielos ramybe, kad misis Bointon nemirė dėl kokių nors jūsų veiksmų?

Ji pakėlė galvą, ir ramiai, tvirtai atsakė:

– Prisiekiu savo sielos ramybe, kad niekada jai nepakenkiau...

Puaro atsilošė.

– Štai kaip, – tarė jis.

Stojo tyla. Puaro susimąstęs aplink pirštą suko savo puikiuosius ūsus, o paskui pasakė:

– Koks tiksliai buvo jūsų planas?

– Planas?

– Taip, juk jūs su broliu turėjote planą.

Mintyse Puaro skaičiavo sekundes – viena, dvi, trys – kol nuskambėjo atsakymas.

– Mes neturėjome plano, – pagaliau pasakė Karolina.

– Apie tai dar negalvojome.

Erkiulis Puaro atsistojo.

– Tai viskas, madmuazele. Gal galėtumėte atsiųsti pas mane savo brolį?

Karolina pakilo, bet kurį laiką neapsispręsdama vis dar stovėjo.

– Mesjė Puaro, jūs... jūs tikite manimi?

– Ar aš sakiau, – pasiteiravo Puaro, – kad netikiu?

– Ne, bet... – ji užsikirto.

– Ar paprašysite savo brolį ateiti?

– Taip.

Ji lėtai nuslinko prie durų ir staiga atsisukusi sušuko:

– Sakiau jums tiesą... *Tiesą*!

Erkiulis Puaro neatsakė. Karolina Bointon lėtai išėjo iš kambario.

9 skyrius

Raimondui Bointonui įėjus į kambarį, Puaro pastebėjo, koks jis panašus į seserį. Nors veidas buvo rūstus ir sustingęs, bet vaikinas nesinervino ir nebijojo. Raimondas atsisėdo, griežtai pažiūrėjo į Puaro ir tarė:

– Na?

– Ar sesuo su jumis kalbėjo? – švelniai paklausė Puaro.

Raimondas linktelėjo.

– Taip, liepė ateiti čia. Suprantu, kad jūsų įtarinėjimai visai pagrįsti. Jei tą naktį buvo nugirstas mūsų pokalbis, tai staigi pamotės mirtis, iš tiesų atrodo įtartina! Aš tik galiu jus užtikrinti, kad tas pokalbis buvo laikinas sąmonės aptemimas! Tada mes kentėme nepakeliamą įtampą. O tas fantastiškas planas nužudyti pamotę... tiesiog padėjo ištverti!

Erkiulis Puaro linktelėjo.

– Tai visai įmanoma, – tarė jis.

– O ryte, žinoma, visa tai atrodė tiesiog absurdiška! Prisiekiu jums, mesjė Puaro, kad niekada daugiau apie tai net nepagalvojau!

Puaro neatsakė. Raimondas vėl ėmė skubiai berti žodžius:

– Jūs tikriausiai manote, kad kalbėti lengva. Negaliu tikėtis, jog patikėsite niekuo nepagrįstais mano žodžiais. Bet atkreipkite dėmesį į liudininkų parodymus. Kalbėjausi su motina maždaug prieš šeštą. Tada ji tikrai buvo sveika ir gyva. Paskui savo palapinėje nusiprausiau ir nuėjau į didžiąją palapinę, kur visi buvo jau susirinkę. Ir aš, ir Karolina buvome ten visą laiką. Visi mus matė. Turite suprasti, mesjė Puaro, kad mano motina mirė nuo širdies smūgio. Negalėjo būti kitos priežasties! Ten nuolat zujo tarnai. Bet kokia kita mintis tiesiog absurdiška.

– Ar žinote, mesjė Bointonai, – ramiai paklausė Puaro, – kad mis King nuomone, kai ji apžiūrėjo lavoną šeštą trisdešimt, nuo mirties jau buvo praėję mažiausiai pusantros valandos, o gal ir *dvi valandos?*

Raimondas atrodė priblokštas.

– Sara tai sakė? – sužiopčiojo jis.

Puaro linktelėjo.

– Ką dabar pasakysite?

– Bet... tai neįmanoma!

– Taip liudija mis King. Dabar *jūs* ateinate ir tvirtinate, kad motina gyva ir sveika, o po keturiasdešimties minučių mis King jau apžiūrinėja lavoną.

– Bet ji buvo gyva! – šūktelėjo Raimondas.

– Būkite atsargus, mesjė Bointonai.

– Sara *turėjo* klysti! Ji kažko nepastebėjo, uolos refrakcijos, ar ko nors panašaus. Užtikrinu jus, mesjė Puaro, kad motina *buvo* gyva prieš šešias, kai su ja kalbėjau.

Puaro veidas atrodė neįžvelgiamas. Raimondas

skubiai palinko į priekį.

– Mesjė Puaro, žinau, ką apie tai manote, bet būkite nešališkas! Jums bet kokia staigi mirtis atrodo baisus nusikaltimas, tačiau reikia jausti saiką. Žmonės miršta kasdien. O ypač, jei serga kokia nors širdies liga. Ir čia nėra jokio nusikaltimo.

Puaro atsiduso.

– Mokinate mane, ar ne?

– Ne, žinoma, ne. Bet aš manau, kad jūs nusistatęs iš anksto, dėl to nelaimingo pokalbio. Nėra nieko, kas keltų įtarimą dėl motinos mirties, išskyrus tą nelemtą, isterišką, jos paskatintą mūsų su Karolina pokalbį.

Puaro papurtė galvą.

– Jūs klystate, – tarė jis. – Yra dar kai kas. Iš daktaro Žeraro vaistinėlės dingo nuodai.

– Nuodai? – Rėjus išpūtė akis. – *Nuodai?* – jis pasistūmėjo su kėde tolėliau ir niekaip negalėjo patikėti tuo, ką girdi. – Jūs įtariate, kad buvo įvykdyta žmogžudystė?

Puaro palaukė, kol jis atsipeikės, o paskui beveik abejingai pasakė:

– Jūsų planas buvo kitoks?

– O, taip, – nesusimąstęs atsakė Raimondas. – Štai kodėl... tai viską keičia... Aš... aš negaliu suprasti.

– Koks buvo *jūsų* planas?

– Mūsų planas? Na...

Raimondas staiga nutilo. Jo žvilgsnis pagyvėjo ir tapo įtarus.

– Neturiu daugiau ką pasakyti.

– Kaip norite, – atsakė Puaro.

Jis akimis išlydėjo jaunuolį iš kambario ir, paėmęs

lapelį, mažomis, dailiomis raidelėmis užsirašė paskutinę pastabą. „*R.B. 5.55?*" Paskui dideliame popieriaus lape apibendrino apklausos rezultatus.

Bointonai ir Džefersonas Koupas išeina iš stovyklos	*(maždaug)*	*3.05*
Daktaras Žeraras su Sara King išeina iš stovyklos	*(maždaug)*	*3.15*
Ledi Vestholm su mis Pirs išeina iš stovyklos		*4.15*
Daktaras Žeraras grįžta į stovyklą	*(maždaug)*	*4.20*
Lenoksas Bointonas grįžta į stovyklą		*4.35*
Nadina Bointon grįžta į stovyklą ir kalbasi su misis Bointon		*4.40*
Nadina Bointon palieka anytą ir eina į didžiąją palapinę	*(maždaug)*	*4.50*
Karolina Bointon grįžta į stovyklą		*5.10*
Ledi Vestholm, mis Pirs ir misteris Džefersonas Koupas grįžta į stovyklą		*5.40*
Raimondas Bointonas grįžta į stovyklą		*5.50*
Sara King grįžta į stovyklą		*6.00*
Atrandamas lavonas		*6.30*

10 skyrius

– Įdomu, – tarė Erkiulis Puaro.

Jis sulankstė lapelį ir liepė atvesti Machmudą. Storasis gidas buvo šnekus – žodžiai liete liejosi nenutrūkstančia srove.

– Visada aš kaltas. Kas benutiktų, kaltina tik mane. Kai ledi Elena Hant išsisuko kulkšnį, leisdamasi nuo Aukojimo kalno, aš likau kaltas, nors ji avėjo aukštakulnius batus ir buvo mažiausiai šešiasdešimties, o gal ir septyniasdešimties metų. Mano gyvenime nuolat nelaimės! Dėl visų blogybių kalti žydai...

Puaro pagaliau pavyko užduoti klausimą.

– Sakote, pusę penkių? Ne, nemanau, kad šalia buvo koks tarnas. Matote, pietus patiekė vėlai – antrą valandą. Paskui tvarkymasis. Po pietų visą popietę miegojau. Taip, amerikiečiai negeria arbatos. Mes nuėjome miegoti apie pusę trijų. Aš esu stropiausias darbuotojas, todėl visada žiūriu, kad klientai būtų gerai aptarnaujami. Sužinojau, kad dvi anglų damos nori arbatos, bet nė vienos iš jų neradau, nes buvo išėjusios pasivaikščioti. Todėl aš vėl nuėjau

miegoti. Be penkiolikos šešios didžioji dama grįžo ir paprašė arbatos, nors berniukai jau dengė stalą pietums. Ji pakėlė tokį triukšmą... reikalavo, kad vanduo būtų verdantis. Koks gyvenimas... Darau viską, ką galiu... ir visada lieku kaltas...

– Dar kai ko noriu paklausti, – pertraukė jį Puaro. – Velionė buvo užpykusi ant vieno berniuko. Gal žinote, ant kurio, ir kodėl ji taip įsiuto?

Machmudas pakėlė rankas į dangų.

– Gal ir galėčiau tai žinoti, bet nežinau. Senoji ledi nesiskundė.

– Ar galite tai sužinoti?

– Ne, mano gerasis ponuli, tai neįmanoma. Nė vienas berniukas dabar neprisipažins. Sakote, senoji ledi supyko? Tada berniukai tikrai nieko nesakys. Abdulas sakys, kad tai Mochamedas, o Mochamedas sakys, kad tai Azizas, o Azizas sakys, kad tai Aiša, ir taip toliau. Visi jie labai kvaili beduinai.

Jis atsikvėpė ir tęsė:

– Dabar aš... Aš išsilavinęs žmogus, mokiausi misionierių mokykloje! Atmintinai moku Kitsą, Šelį, – ir jis kažką neaiškiai suburbuliavo.

Puaro krūptelėjo. Nors anglų kalba ir nebuvo jam gimtoji, bet mokėjo ją pakankamai gerai, kad keistas Machmudo tarimas tuoj pat išvestų jį iš kantrybės.

– Puiku! – skubiai pagyrė jis. – Puiku! Aš tikrai rekomenduosiu jus visiems savo draugams.

Atsisveikinęs su gidu, Puaro pasiėmė prirašytą lapą ir nuėjo pas pulkininką Karberį. Pulkininkas pasitaisė kaklaraištį ir paklausė:

– Na, ar ką nors sužinojote?

– Ar papasakoti savo teoriją? – pasiteiravo Puaro.

– Jei tik norite, – atsiduso pulkininkas Karberis. Per visą gyvenimą jis buvo girdėjęs daugybę teorijų.

– Mano teorija yra tokia, kad kriminologija yra pats lengviausias mokslas pasaulyje! Reikia tik leisti nusikaltėliui kalbėti ir anksčiau ar vėliau jis tau viską pasakys.

– Pamenu, kad ir anksčiau kalbėjote panašiai. Kas gi jums išsikalbėjo?

– Visi, – Puaro trumpai papasakojo apie rytinę apklausą.

– Hm, – sukrenkštė Karberis. – Taip, gal jūs ir atkreipėte dėmesį į porą užuominų. Gaila, kad jos visos liudija priešingus dalykus. Ar mes turime įrodymų?

– Ne.

Karberis vėl atsiduso.

– To aš ir bijojau.

– Bet, iki saulei nusileidžiant, jūs žinosite tiesą! – prižadėjo Puaro.

– Na, tai viskas, ką jūs man pažadėjote, – tarė pulkininkas. – Ir vis dėlto aš abejoju! Ar jūs tikras?

– Visiškai.

– Turbūt esate patenkintas savimi, – draugiškai pašiepė garsųjų seklį pašnekovas.

Puaro, rodos, to nepastebėjo ir padavė lapą.

– Tvarkingai surašyta, – su pritarimu tarė pulkininkas Karberis ir palinko prie lapo.

Po valandėlės jis pasakė:

– Žinote, ką aš galvoju?

– Būtų malonu, jei pasakytumėte.

– Jaunasis Raimondas Bointonas išsiskiria iš visų.

– Jūs taip manote?

– Taip. Aišku kaip dieną, ką *jis* galvojo. Šis jaunuolis – pats įtartiniausias, visai kaip detektyvinėse istorijose. Nugirdote, kad ruošiasi nudėti senąją ledi, todėl aišku, kad jis nekaltas!

– Mėgstate skaityti detektyvus?

– Labai! – atsakė pulkininkas Karberis. – Et, jei galėtumėte elgtis, kaip tie sekliai iš knygų! – pridūrė jis, kaip nuotykių ištroškęs berniukas. – Pavyzdžiui, surašyti svarbius faktus, kurie neatrodo esminiai, tačiau turėjo daug įtakos nusikaltimui...

– Štai kaip, – pasakė Puaro. – Tai tokias detektyvines istorijas mėgstate? Na, žinoma, galime viską surašyti.

Jis greitai ir tvarkingai užrašė:

SVARBŪS FAKTAI

1. Misis Bointon vartojo mikstūrą su digitaliu.

2. Daktaras Žeraras pasigedo švirkšto.

3. Misis Bointon mėgavosi, trukdydama savo šeimai bendrauti su kitais žmonėmis.

4. Misis Bointon tą popietę pasiūlė savo šeimai išeiti pasivaikščioti.

5. Misis Bointon buvo psichinė ligonė, sadistė.

6. Atstumas nuo didžiosios palapinės iki tos vietos, kur sėdėjo misis Bointon, yra maždaug du šimtai jardų.

7. Misteris Lenoksas Bointonas iš pradžių sakė, kad nežino, kada grįžo į stovyklą, bet paskui prisipažino nustatęs motinos rankinį laikrodį.

8. Daktaras Žeraras ir mis Džinevra Bointon gyveno gretimose palapinėse.

9. Pusę septynių, kai vakarienė buvo paruošta, tarnui liepė pranešti šią žinią misis Bointon.

– Puiku! – pulkininkas patenkintas perskaitė sąrašą. – Iš pirmo žvilgsnio visa tai netgi nesisieja! Beje, man atrodo, kad čia nepaminėti du svarbūs faktai. Jūs tikriausiai tyčia tai padarėte?

Puaro akys sužibėjo, bet jis nieko neatsakė.

– Pavyzdžiui, antroji pastraipa, – neryžtingai tęsė pulkininkas Karberis. – Taip, *daktaras Žeraras pasigedo švirkšto.* Bet pasigedo dar ir koncentruoto digitalio tirpalo... ar kažko panašaus.

– Pastarasis dalykas, – tarė Puaro, – nėra toks svarbus kaip švirkšto dingimas.

– Puiku! – pakartojo pulkininkas Karberis, plačiai šypsodamasis. – Aš visai to nesuprantu. *Aš* sakyčiau, kad digitalis daug svarbiau už švirkštą! O ta istorija su tarnu! Jie siunčia kažkokį tarną pasakyti senutei, jog vakarienė paruošta. O dar kitam tarnui ji grasina lazda! Nejaugi ją pribaigė koks nors dykumos sūnelis? Na, jei tikrai taip, tai visai neteisinga!

Puaro nusišypsojo, bet nieko neatsakė. Išeidamas iš policijos nuovados, jis tyliai sušnibždėjo:

– Ak, jau tie anglai! Jie niekada nesuauga!

11 skyrius

Sara King sėdėjo kalvos viršūnėje ir susimąsčiusi skainiojo gėles. Daktaras Žeraras atsisėdo šalia.

– Kam visa tai pradėjote? – staiga paklausė mergina. – Jei ne *jūs*...

– Manote, kad turėjau tylėti? – lėtai ištarė daktaras Žeraras.

– Taip.

– Žinodamas visa tai?

– Jūs *nežinojote,* – atsakė Sara.

Prancūzas atsiduso.

– Žinojau. Bet pripažįstu, kad niekas negali būti visiškai tikras.

– Gali, – be kompromisų atšovė Sara.

Prancūzas gūžtelėjo pečiais.

– Jūs gal ir galite!

– Jūs karščiavote, – prabilo Sara. – Negalėjote blaiviai mąstyti. Švirkštas tikriausiai visą laiką ten buvo. Lengvai

galėjote suklysti dėl digitoksino, be to, kuris nors tarnas galėjo pasiknisti jūsų vaistinėlėje.

– Nesijaudinkite! – su pašaipa ramino ją Žeraras. – To tikriausiai niekas neįrodys. Pamatysite, jūsų brangieji Bointonai išsisuks!

– Aš to irgi nenoriu, – piktai pareiškė Sara.

Jis papurtė galvą.

– Elgiatės nelogiškai!

– Ar tik ne jūs Jeruzalėje tiek daug kalbėjote apie kišimąsi į svetimus reikalus? – pasiteiravo Sara. – O dabar tik pažiūrėkite!

– Aš nesikišau. Pasakiau tik tai, ką žinojau!

– O aš sakau, kad jūs to *nežinojote.* Viešpatie, mes vėl ginčijamės dėl to paties.

– Atsiprašau, mis King, – švelniai tarė Žeraras.

– Matote, *jie neišsigelbėjo* – nė vienas! – tyliai pasakė Sara. – *Ji* vis dar čia! Net iš kapo gali juos pasiekti ir laikyti. Kokia siaubinga moteris... Jaučiu, kad net mirusi ji vis dar *mėgaujasi* šeimos nelaimėmis!

Ji sugniaužė kumščius, paskui prabilo visai kasdienišku balsu:

– Mažasis žmogelis kopia į kalvą.

Daktaras Žeraras atsisukęs pažiūrėjo pro petį.

– Atrodo, jis ateina mūsų ieškoti.

– Ar jis tikrai toks kvailas, kaip atrodo? – paklausė Sara.

– Jis nėra kvailas, – rimtai atsakė daktaras Žeraras.

– Aš to ir bijau, – atsiduso Sara King.

Su apmaudu ji stebėjo kopiantį į kalvą Erkiulį Puaro. Jis pagaliau įkopė į viršūnę, sunkiai atsiduso ir liūdnai pažiūrėjo į savo lakuotus batus.

– Tokia akmenuota šalis! Vargšai mano batai.

– Galite pasiskolinti ledi Vestholm batų šepetį, – su pagieža pasakė Sara. – Ji nešiojasi kambarinės reikmenis.

– Bet įbrėžimai liks, madmuazele, – Puaro liūdnai papurtė galvą.

– Kodėl, po galais, avite lakuotus batus tokioje šalyje?

– Man patinka atrodyti tvarkingai, – pareiškė jis.

– Dykumoje siekti tobulybės neverta.

– Moterys ne per gražiausiai atrodo dykumose, – svajingai prabilo daktaras Žeraras. – Tačiau mis King visada pasitempusi ir tvarkinga. O ta ledi Vestholm su savo storais apdribusiais paltais, bjauriomis jojimo kelnėmis ir batais – *quelle horreur de femme*!* Vargšelė mis Pirs – jos drabužiai kaip apvytę kopūsto lapai, o grandinėlės bei sagės taip žvanga! Net jaunoji misis Bointon, šiaip graži moteris, nėra *chic**! Ji rengiasi neįdomiai.

Sara nekantriai jį pertraukė:

– Nemanau, kad mesjė Puaro atkako čia pakalbėti apie drabužius!

– Teisybė, – atsakė Puaro. – Atėjau pasitarti su daktaru Žeraru... Jo nuomonė man svarbi... Ir jūsų, madmuazele. Esate jauna ir šiuolaikiška. Matote, noriu žinoti, ką manote apie misis Bointon.

---

* kokia siaubinga moteris! *(pranc.)*

* elegantiška *(pranc.)*

– Man regis, jūs viską ir taip žinote, – su sarkazmu pareiškė Sara.

– Ne. Aš jaučiu... aš įsitikinęs, kad misis Bointon protinės galios šioje byloje gali turėti daug įtakos. Be abejo, tokie žmonės daktarui Žerarui pažįstami.

– Ją tikrai būtų įdomu patyrinėti, – tarė daktaras.

– Papasakokite apie tai plačiau.

Daktaras Žeraras noriai papasakojo apie savo susidomėjimą ta šeima, apie pokalbį su Džefersonu Koupu ir pastarojo visišką nesupratimą, kuo gyvena Bointonai.

– Jis idealistas, – tarė Puaro.

– Žinoma, idealistas, bet tik iš tinginystės. Žiūrėti į žmones pro rožinius akinius tikrai lengviausia! Džefersonas Koupas net nenutuokia, kokie iš tikrųjų yra aplinkiniai.

– Kartais tai gali būti pavojinga, – pastebėjo Puaro.

– Taip, jis buvo įsitikinęs, kad senutė tiesiog pernelyg myli vaikus, – tęsė daktaras Žeraras. – O neapykantos, maišto, vergystės ir liūdesio jis tiesiog nepastebėjo!

– Kaip kvaila.

– Ir vis dėlto, – tęsė daktaras Žeraras, – net pats sentimentaliausias optimistas negali būti visiškai aklas. Manau, kad kelionėje į Petrą misterio Džefersono Koupo akys atsivėrė.

Jis papasakojo apie pokalbį su amerikiečiu žmogžudystės rytą.

– Pasakojimas apie tarnaitę įdomus, – susimąstęs tarė Puaro. – Jis atskleidžia senutės metodus.

– Rytas buvo toks keistas! Jūs nebuvote Petroje, mesjė

Puaro. Jei ten vyksite, turėsite kopti į Aukų kalną. Ten tvyro... labai keista nuotaika. – Jis smulkiai papasakojo apie tą vietą ir pridūrė, – madmuazelė King ten sėdėjo kaip jauna teisėja ir kalbėjo apie vieno paaukojimą, kad būtų išgelbėti kiti. Prisimenate, mis King?

Sara krūptelėjo.

– Ne! Nekalbėkime apie tą dieną!

– Ne, ne, – nuramino ją Puaro. – Pakalbėkime apie ankstesnius įvykius. Man įdomi jūsų, daktare Žerarai, nuomonė apie misis Bointon psichiką. Štai ko aš nesuprantu: jei ji reikalavo, kad šeimos nariai visiškai paklustų, tai kodėl sugalvojo keliauti į užsienį. Ten tyko daugybė pavojų, be to, jos autoritetas gali susilpnėti?

Daktaras Žeraras susijaudinęs palinko į priekį.

– Bet, *mon vieux**, tai ir yra svarbiausia! Senos damos visame pasaulyje vienodos – joms darosi nuobodu! Jei lošia pasjansą, joms greitai pabos tas žaidimas, kurį labai gerai žaidžia, todėl norės išmokti naują pasjansą. Taip pat elgiasi ir senoji ledi, kuri mėgaujasi valdydama ir kankindama žmones! Misis Bointon sutramdė savo tigrus. Žinoma, buvo truputį įdomu, kai vaikai brendo. Lenokso ir Nadinos vedybos buvo tikras nuotykis. Bet po to staiga įsivyravo visiška ramybė. Lenoksas tapo toks apatiškas, kad jį įžeisti ar sunervinti pasidarė beveik neįmanoma. Raimondas ir Karolina visai nemaištavo. Džinevra... Ach... *La pauvre Ginevra***... Ji motinos visai nedomino, nes Džinevra rado

* mano seni *(pranc.)*

** vargšelė Džinevra *(pranc.)*

būdą išsigelbėti! Ji pabėgo nuo realybės į fantazijų pasaulį. Kuo daugiau motina ją baugina, tuo lengviau ji įsikalba, jog yra persekiojama herojė! Misis Bointon viskas labai nusibosta. Ji, kaip Aleksandras Didysis, ieško naujų pasaulių, kuriuos galima užkariauti. Tad suplanuoja kelionę į užsienį, tikėdamasi, kad prijaukinti žvėrys ims maištauti, ir bus galima sukelti jiems dar daugiau skausmo! Jai reikia naujų dirgiklių.

Puaro giliai įkvėpė.

– Puiku. Taip, puikiai suprantu, ką turite galvoje. *Taip ir buvo,* viskas atitinka. Ji pasirinko pavojingą kelią, *la maman Boynton**, ir susimokėjo už tai!

Sara palinko į priekį. Jos išblyškęs veidas atrodė labai rimtas.

– Turite galvoje, – pasakė ji, – kad ji pernelyg nukankino savo aukas. Vaikai sukilo prieš motiną... arba... arba vienas iš jų?

Puaro linktelėjo.

Sara tyliai paklausė:

– *Kuris?*

Puaro pažiūrėjo į merginą, į rankas, stipriai spaudžiančias gėles, į blyškų ir griežtą jos veidą.

Nuo atsakymo jį išgelbėjo Žeraras, palietęs Puaro petį:

– Žiūrėkite.

Kalvos šlaitu lipo mergina. Ji ėjo, ritmingai ir

---

* Bointonų mamytė *(pranc.)*

grakščiai, kad net galėjai pamanyti, jog tai sapnas. Aukso raudonumo plaukai spindėjo saulės šviesoje, veide švietė paslaptinga šypsena. Puaro susižavėjęs tyliai sušnabždėjo:

– Kaip gražu... Toks keistas, sukrečiantis grožis... Taip reikėtų vaidinti Ofeliją... Ji tarsi jauna dievaitė, atklydusi iš kito pasaulio. Laiminga, kad paspruko nuo žmogiškų džiaugsmų ir liūdesio sukelto sielvarto.

– Taip, jūs teisus, – pritarė Žeraras. – Tokį veidą galima sapnuoti, ar ne? *Aš* jį sapnavau. Karščiuodamas atsimerkiau ir pamačiau šį veidą... ir švelnią, nežemišką šypseną... Tai geras sapnas. Gaila, kad pabudau... – Ir jau visai kasdieniškai pridūrė – Tai Džinevra Bointon.

12 skyrius

Mergaitė priėjo prie jų.

– Mis Bointon, tai mesjė Erkiulis Puaro, – pristatė daktaras Žeraras.

– O! – ji abejodama pažvelgė į Puaro ir sunėrė rankas. Žavi nimfa akimirksniu grįžo iš kerų šalies. Dabar ji buvo paprastutė drovi mergaitė, kiek nervinga ir nerangi.

– Aš labai džiaugiuosi, kad sutikau jus čia, madmuazele, – tarė Puaro. – Mėginau surasti jus viešbutyje.

– Tikrai?

Ji abejingai nusišypsojo ir ėmė tampyti suknelės diržą.

Puaro švelniai paklausė:

– Gal paėjėtumėte su manimi į šalį?

Mergaitė romiai nuėjo su juo ir netikėtai keistu balsu paklausė:

– Jūs... jūs seklys, ar ne?

– Taip, madmuazele.

– Garsus seklys?

– Geriausias pasaulyje, – Puaro tai pareiškė kaip visiems žinomą tiesą.

Džinevra Bointon tylutėliai sušnibždėjo:

– Atvykote čia manęs apsaugoti?

Puaro sutrikęs pešiojo savo ūsus.

– Ar jums gresia pavojus, madmuazele?

– Taip, taip, – ji apsižvalgė žvitriomis, įtariomis akimis. – Jeruzalėje tai jau sakiau daktarui Žerarui, ir jis elgėsi labai apdairiai. Tuo metu nieko nepasakė. Tačiau sekė paskui į tą baisią vietą, kur raudonos uolos, – ji sudrebėjo. – Jie norėjo ten mane nužudyti. Aš turiu nuolat saugotis.

Puaro švelniai, atlaidžiai linktelėjo, o Džinevra Bointon tęsė:

– Jis toks malonus ir geras. Jis mane myli!

– Tikrai?

– O, taip. Jis kartojo mano vardą sapne... – mergaitės balsas sušvelnėjo ir vėl ėmė virpėti. – Mačiau... jis gulėjo, vartėsi, blaškėsi ir kartojo mano vardą... Aš ramiai išslinkau laukan. Maniau, kad *daktaras* jus pakvietė. Žinote, turiu daugybę priešų. Nuolat esu jų apsupta, bet kartais jie *slepiasi.*

– Taip, taip, – švelniai kartojo Puaro. – Tačiau čia jūs saugi, kai šalia – jūsų šeima.

Ji išdidžiai atsitiesė.

– Tai *nėra* mano šeima! Neturiu su jais nieko bendra. Negaliu pasakyti, kas esu iš tiesų – tai didelė paslaptis. Nustebtumėte, jei sužinotumėte.

– Ar motinos mirtis labai jus sukrėtė, madmuazele? – švelniai paklausė Puaro.

Džinevra treptelėjo koja.

– Sakau jums – ji *nebuvo* mano motina! Mano priešai mokėjo tai moteriai, kad ji apsimestų motina ir žiūrėtų, kad aš nepasprukčiau!

– Kur jūs buvote tą popietę, kai ji mirė?

– Buvau palapinėje... Ten buvo karšta, bet aš nedrįsau išeiti... *Jie* galėjo mane sučiupti... – mergaitė sudrebėjo. – Vienas iš jų... žvilgtelėjo į mano palapinę. Nors slėpėsi, bet aš jį pažinau. Apsimečiau, kad miegu. Jį pasiuntė Šeichas. Žinoma, Šeichas norėjo mane pagrobti.

Kurį laiką Puaro ėjo tylėdamas, paskui tarė:

– Tos istorijos, kurias sau pasakojate, yra labai gražios?

Džinevra sustojo ir pažvelgė į jį.

– Tai *tiesa.* Visa tai *tiesa,* – ji vėl piktai treptelėjo koja.

– Taip, – pritarė Puaro, – jos tikrai fantastiškos.

Mergaitė pasipiktinusi sušuko:

– Tai tiesa!.. *Tiesa...*

Paskui piktai nusigręžė ir nubėgò žemyn nuo kalvos. Puaro stovėjo ir žiūrėjo jai pavymui. Po valandėlės jis išgirdo balsą už nugaros.

– Ką jai pasakėte?

Puaro atsisuko ir šalia pamatė uždususį daktarą Žerarą. Sara irgi ėjo link jų, bet daug lėčiau.

– Pasakiau. kad išsigalvoja gražias pasakas.

Daktaras susimąstęs linktelėjo.

– Ar ji supyko? Tai geras ženklas. Vadinasi, ji vis dar supranta, kad tai *netiesa*! Aš ją išgydysiu.

– Jūs imsitės gydyti?

– Taip. Kalbėjau apie tai su jaunąja misis Bointon ir jos vyru. Džinevra gydysis Paryžiuje vienoje iš mano klinikų, paskui mokysis scenos meno.

– Scenos meno?

– Taip... Ji gali sulaukti didžiulio pasisekimo, nes jai

to reikia! Juk ji labai panaši į savo motiną.

– Ne! – su pasišlykštėjimu sušuko Sara.

– Jums tai atrodo neįmanoma, bet kai kurie bruožai tie patys. Jos abi gimė trokšdamos būti dėmesio centre, reikalaudamos, kad jomis žavėtųsi! Šis vargšas vaikas buvo gniuždomas kiekviename žingsnyje – nebuvo vietos pasireikšti jos ambicijoms, jos meilei gyvenimui, romantiškam būdui, – jis nusijuokė. – *Nous allons changer tout ca*!*

Paskui linktelėjo ir sumurmėjo:

– Jei jūs nieko prieš, aš jau eisiu.

Jis nuskubėjo žemyn paskui merginą.

– Daktaras Žeraras tiesiog negali nė akimirkos negalvoti apie savo darbą, – nusistebėjo Sara.

– Matyti, – pritarė Puaro.

Sara susiraukusi tarė:

– Ir vis dėlto negaliu pakęsti, kad jis gina tą siaubingą senąją moteriškę... Nors kartą man pačiai pagailo misis Bointon.

– Kada, madmuazele?

– Pamenate, pasakojau jums apie tai, kaip kalbėjausi su ja viešbutyje? Staiga pasirodė, lyg viską būčiau supratusi klaidingai. Žinote, kartais tiesiog pasaulį pamatai visai kitomis akimis. Aš įsikarščiavau ir taip kvailai pasielgiau!

– O, ne, jūs elgėtės visai nekvailai!

Sara skaisčiai išraudo kaip visada, prisiminusi pokalbį su misis Bointon.

– Buvau taip susijaudinusi! Akimirkai pasirodė, kad

---

* Tačiau mes viską pakeisime! *(pranc.)*

galiu nuveikti žygdarbį! Paskui, ledi V., žvelgdama apsiblaususiomis akimis, pasakė, jog matė mane kalbantis su misis Bointon. Pagalvojau, jog ji tikriausiai nugirdo, ką sakiau, ir pasijutau kvailai.

– Ką tiksliai jums sakė senoji misis Bointon? Ar pamenate jos žodžius? – paklausė Puaro.

– Atrodo, kad taip. Tai, ką ji pasakė, mane sukrėtė. *„Aš niekada nepamirštu! Prisiminkite tai. Niekada nieko nepamirštu – nei veiksmo, nei pavardės, nei veido".* – Sara krūptelėjo. – Ji kalbėjo taip *grėsmingai*... Net nežiūrėdama į mane. Atrodo, kad net dabar girdžiu jos balsą...

– Tie žodžiai jums padarė didelį įspūdį? – švelniai pasiteiravo Puaro.

– Taip. Mane nelengva įbauginti, tačiau kartais aš sapnuoju ją, sakančią tuos žodžius, ir veidą, spinduliuojantį pykčiu, – ji virpėdama staiga atsisuko į seklį. – Mesjė Puaro, gal ir neturėčiau klausti, bet ar jūs priėjote išvadų? Ar sužinojote ką nors?

– Taip.

Ji drebančiomis lūpomis paklausė:

– Ką?

– Sužinojau, su kuo Raimondas Bointonas kalbėjosi tą naktį Jeruzalėje. Su Karolina.

– Žinoma, Karolina! – šūktelėjo Sara. – Ar jam pasakėte? Ar paklausėte?..

Tęsti nebuvo prasmės. Mergina sugniuždyta tylėjo. Puaro su užuojauta ilgai žiūrėjo į ją, paskui ramiai pasakė:

– Tai jums labai daug reiškia, madmuazele?

– Tai reiškia viską! – šūktelėjo Sara. – Aš turiu *žinoti*.

– Jis pasakė, kad tai buvo tik isterijos priepuolis,

išprovokuotas didžiulės įtampos, ir nieko daugiau! – ramiai prabilo Puaro. – Dienos šviesoje šis sumanymas atrodė tikra kvailystė.

– Suprantu...

– Mis Sara, ko jūs bijote? – švelniai paklausė Puaro.

Išbalusiame Saros veide liūdnai žibėjo akys.

– Tą popietę... Mes buvome drauge. Jis paliko mane, sakydamas, kad nori kai ką padaryti... *dabar*... kol dar turi drąsos. Maniau, kad jis norėjo tiesiog... jai pasakyti. O jeigu jis norėjo...

Ji nutilo, bet paslėpti susijaudinimo niekaip nesisekė.

13 skyrius

Nadina Bointon išėjo iš viešbučio ir neryžtingai pasiliko stovėti tarpduryje. Prie jos prišoko Misteris Džefersonas Koupas.

– Galime pasivaikščioti?

Ji sutiko, ir seni pažįstami patraukė akmenuotu keliu. Visą laiką misteris Koupas kalbėjo – žodžiai liejosi laisvai, nors ir truputį monotoniškai, bet jis nepastebėjo, kad Nadina nesiklauso. Keliui pasukus prie akmenuotos gėlėmis nusėtos kalvos, moteris jį pertraukė.

– Džefersonai, turiu su tavimi pasikalbėti.

Vyriškio veidas išblyško.

– Na, žinoma, brangioji. Kalbėkime apie ką tik nori, tik nesijaudink.

– Tu protingesnis, nei aš maniau, – tarė ji. – Juk žinai, ką ruošiuosi pasakyti?

– Aplinkybės keičiasi, ir mes keičiamės drauge su jomis, – tarė misteris Koupas. – Aš tikrai jaučiu, kad dabar reikia iš naujo viską apsvarstyti, – jis atsiduso. – Nadina,

elkis, kaip liepia širdis.

– Tu toks *geras,* Džefersonai, – susijaudinusi tarė ji. – Toks kantrus! Jaučiu, kad blogai su tavimi elgiausi.

– Gerai, Nadina, pasikalbėkim apie tai. Visada žinojau, ką galiu sau leisti, bendraudamas su tavimi. Nuo tada, kai susipažinome, jaučiu tau gilią pagarbą ir susižavėjimą. Aš tik trokštu, kad būtum laiminga. Matydamas tave nelaimingą, kraustausi iš proto. Dėl to kaltinau Lenoksą, jaučiau, kad jis nenusipelno tavęs, jei nevertina tavo laimės, taip kaip turėtų.

Misteris Koupas atsikvėpė ir tęsė:

– Dabar prisipažinsiu, kad po kelionės su tavimi į Petrą pajutau, kad Lenokso gal ir nereikėtų labai kaltinti. Jis nėra toks savanaudis, bendraudamas su tavimi, ir toks nesavanaudis, rūpindamasis motina. Aišku, apie mirusius arba gerai, arba nieko, bet atrodo, kad tavo anyta buvo labai bjauraus charakterio.

– Tikriausiai... – sumurmėjo Nadina.

– Šiaip ar taip, – tęsė misteris Koupas, – vakar tu atėjai pas mane ir pasakei, kad galutinai apsisprendei palikti Lenoksą. Aš pritariau tavo sprendimui, nes toks gyvenimas tikrai nepavydėtinas. Buvai nuoširdi, neapsimetinėjai, kad be proto mane myli, bet man to užteko. Aš tik prašiau, kad galėčiau tavimi rūpintis, kaip iš tiesų nusipelnei. Galiu sakyti, kad tai buvo laimingiausios valandos mano gyvenime.

– Aš atsiprašau... Atsiprašau! – sušuko Nadina.

– Ne, brangioji, aš visą laiką jaučiau, kad tai netikra. Man visą laiką rodėsi, kad kitą rytą tu pakeisi savo sprendimą. Na, aplinkybės pasikeitė, tu ir Lenoksas dabar

galite gyventi savo gyvenimą.

– Taip, – ramiai tarė Nadina. – Aš negaliu palikti Lenokso. Atleisk man!

– Nėra už ką atleisti, – paprieštaravo misteris Koupas. – Mes liksime gerais draugais. Tiesiog pamiršime tą popietę.

Nadina švelniai palietė jo ranką.

– Mielasis Džefersonai, dėkoju tau. Eisiu, susirasiu Lenoksą.

Jaunoji moteris apsisuko ir grįžo į viešbutį, o misteris Koupas vienas nuėjo toliau.

Nadina rado Lenoksą, sėdintį ant viršutinio graikų-romėnų amfiteatro suoliuko. Jis buvo labai susimąstęs ir net nepastebėjo, kaip žmona tylutėliai atsisėdo šalia.

– Lenoksai.

– Nadina, – vyriškis atsisuko į ją.

– Iki šiol mes negalėjome pasikalbėti, – tarė ji. – Bet ar tu žinai, kad aš tavęs nepalieku?

– Ar tikrai, Nadina? – rimtai paklausė jis.

Nadina linktelėjo.

– Taip. Man tai atrodė vienintelė išeitis. Tikėjausi... tikėjau, kad eisi su manimi. Vargšas Džefersonas, kaip šlykščiai aš su juo pasielgiau.

Lenoksas staiga nusijuokė.

– Ne, ne šlykščiai. Toks nesavanaudis kaip Koupas tiesiog galėjo parodyti, koks jis kilnus! Ir žinai, Nadina, tu neklydai. Kai pasakei, kad išeini su juo, mane sukrėtei! Nuoširdžiai prisipažinsiu, kad pastaruoju metu buvau labai keistas. Kodėl, po velnių, aš neišdrožiau močiai visos tiesos ir neišėjau su tavimi, kai tu to norėjai?

– Tu negalėjai, brangusis, tu negalėjai, – švelniai kartojo ji.

– Motina buvo velniškai keisto būdo... – susimąstęs kalbėjo Lenoksas. – Atrodo, kad ji mus beveik užhipnotizavo.

– Taip.

Lenoksas valandėlę mąstė, o paskui pridūrė:

– Kai aną popietę man pasakei, kad išeini, jaučiausi kaip gavęs antausį! Vaikščiojau beveik apsvaigęs ir staiga supratau, koks prakeiktas kvailys buvau! Suvokiau, kad jei nenoriu tavęs prarasti, privalau...

Lenoksas pajuto, kad žmona visa įsitempė, tačiau tęsė tūžmingu balsu:

– Aš nuėjau ir...

– Nereikia...

Jis skubiai pažvelgė į Nadiną.

– Nuėjau ir... ilgai ginčijausi su ja, – Lenokso balsas visai pasikeitė – jis ėmė šnekėti įprastai ir monotoniškai. – Pasakiau, kad turiu rinktis tarp jos ir tavęs... Ir kad pasirinkau tave.

Stojo tyla. Lenoksas keistai patenkintas savimi pakartojo:

– Taip jai ir pasakiau.

14 skyrius

Pakeliui į namus Puaro susitiko du žmones. Pirmasis buvo misteris Džefersonas Koupas.

– Mesjė Erkiulis Puaro? Esu Džefersonas Koupas.

Abu vyriškiai sveikindamiesi paspaudė vienas kitam ranką. Žingsniuodamas šalia Puaro, misteris Koupas ėmė pasakoti:

– Ką tik sužinojau, kad domitės mano senos pažįstamos misis Bointon mirtimi. Tai tikrai visus labai sukrėtė. Bet įsidėmėkite, ji suklydo, leisdamasi į tokią varginančią kelionę. Tačiau misis Bointon užsispyrusi, mesjė Puaro, ir jos šeima nieko negalėjo padaryti. Ji buvo tikra namų tironė, tik man atrodo, kad per ilgai darė tai, ką norėjo.

Misteris Koupas nutilo, Puaro irgi nepratarė nei žodžio.

– Tiesiog noriu pasakyti, mesjė Puaro, kad esu senas šeimos draugas. Žinoma, juos visus motinos mirtis labai nuliūdino. Dabar Bointonai yra labai įsitempę. Žinote, juk reikia taip daug ką sutvarkyti – įvairūs formalumai, kūno vežimas į Jeruzalę, laidotuvės... Aš stengsiuosi padėti, kuo

tik galėdamas. Tegu tik paprašo, jei ko reikės.

– Esu tikras, kad šeima įvertins jūsų paslaugumą, – tarė Puaro. – Panašu, kad esate ypač atidus jaunajai misis Bointon.

Misteris Džefersonas Koupas truputį paraudo.

– Na, nekalbėsime apie tai, mesjė Puaro. Girdėjau, jog šį rytą kalbėjotės su misis Lenoks Bointon, ir ji tikriausiai užsiminė apie mūsų santykius, bet dabar viskas baigta. Misis Bointon yra šauni moteris, ir jaučia, kad jos pareiga nelaimės valandą būti šalia vyro.

Vėl stojo tyla. Po kurio laiko Puaro sumurmėjo:

– Pulkininkas Karberis trokšta sužinoti, kas gi nutiko tą popietę, kai mirė misis Bointon. Ar galite apie tai papasakoti?

– Na, žinoma. Po pietų, truputį pailsėję, mes išėjome pasivaikščioti. Džiaugiuosi, kad išsmukome be to įkyraus gido – jau iki gyvo kaulo įkyrėjo jo kalbos apie žydus. Tada mes ir kalbėjomės su Nadina. Paskui ji panoro likti viena su vyru ir viską papasakoti. Aš nuėjau stovyklos link. Maždaug pusiaukelėje sutikau dvi angles, dalyvavusias rytinėje ekspedicijoje... Kiek suprantu, viena iš jų Anglijos perė?

Puaro tai patvirtino.

– O, ji šauni moteris, labai protinga ir daug žino. Kita man atrodė gana baikšti ir mirė iš nuovargio. Per rytinę ekspediciją ji labai nuvargo. Kai ką papasakojau damoms apie nabatiečius. Paskui mes kurį laiką vaikštinėjome po apylinkes ir grįžome į stovyklą maždaug šeštą. Ledi Vestholm paprašė arbatos, o aš mielai su ja išgėriau puodelį... Arbata buvo silpnoka, bet įdomaus skonio. Tada

berniukai padengė stalą vakarienei ir pasiuntė vieną pranešti tai senajai ledi. Tarnas pastebėjo, kad misis Bointon negyva.

– Ar atkreipėte dėmesį į ją, eidamas namo?

– Mačiau, kad ji ten sėdi... Paprastai tai visuomet darydavo po pietų ir vakarais, todėl akys ir neužkliuvo. Kaip tik aiškinau ledi Vestholm apie mūsų ekonominio nuosmukio priežastis, be to, turėjau padėti mis Pirs – ji buvo tokia pavargusi, kad vos galėjo paeiti.

– Dėkoju, misteri Koupai. Ar galiu užduoti jums nediskretišką klausimą? Ar misis Bointon turėjo didelį turtą?

– Taip, didžiulį. Tiesa, turtas nebuvo paliktas jai. Misis Bointon galėjo naudotis, kol buvo gyva, o po jos mirties pinigai bus padalinti velionio Elmerio Bointono vaikams. Taip, dabar jie gyvens nieko nestokodami.

– Pinigai, – sumurmėjo Puaro, – keičia aplinkybes. Kiek gi nusikaltimų buvo dėl jų įvykdyta!

Misterio Koupo veide šmėstelėjo išgąstis.

– Gali būti, – pripažino jis.

Puaro saldžiai nusišypsojo ir sumurmėjo:

– Yra tiek daug žmogžudystės motyvų, ar ne? Dėkui, misteri Koupai, už geranorišką bendradarbiavimą.

– Nėra už ką, – atsakė misteris Koupas. – Ar ten sėdi mis King? Eisiu su ja pasišnekėti.

Puaro ėmė leistis nuo kalvos ir sutiko mis Pirs, kopiančią į viršų.

Ji uždususi pasisveikino.

– O, mesjė Puaro, taip džiaugiuosi jus susitikusi. Kalbėjausi su ta keista mergina – su jaunesniąja. Ji šnekėjo keisčiausius dalykus – apie priešus, apie kažkokį Šeichą,

kuris nori ją pagrobti, kad aplink ją pilna šnipų. Tikrai, tai skambėjo labai romantiškai! Ledi Vestholm sako, kad visa tai nesąmonės. Ji kartą turėjo raudonplaukę tarnaitę, kuri irgi taip melavo, bet ledi Vestholm kartais būna tokia *atšiauri*. Pagaliau, tai gali būti tiesa, mesjė Puaro. Prieš keletą metų skaičiau, kad viena iš caro dukterų nebuvo nužudyta per Rusijos revoliuciją, o slapta pabėgo į Ameriką. Atrodo, kad jos vardas buvo Tatjana. Jei taip, tai *gali* būti jos dukra, ar ne? Ji *užsiminė* apie kunigaikščius... Džinevra labai panaši į slavų mergaites... Visa tai iš tiesų jaudina.

– Tiesa, gyvenime esama daug keistybių, – susimąstęs tarė Puaro.

– Šį rytą tikrai nesupratau, kas jūs toks, – mis Pirs suplojo delnais. – Be abejonės, jūs – tas *labai* garsus seklys! Skaičiau *viską* apie „ABC" bylą. Ji tokia *jaudinanti*. Tuo metu dirbau guvernante netoli Donkasterio.

Puaro kažką sumurmėjo, o mis Pirs tęsė, vis labiau jaudindamasi:

– Štai kodėl aš jaučiau, kad tą rytą pasielgiau netinkamai. Juk reikėjo pasakyti *viską*, ar ne? Net *menkiausias* smulkmenas, kad ir kokios nereikšmingos jos *atrodytų*. Jeigu jau *jūs* narpliojate šią bylą, vargšelė misis Bointon *turėjo* būti nužudyta! Dabar tai supratau! Man atrodo, kad misteris Ma Mudas... nepamenu jo pavardės, bet turiu galvoje gidą, kad jis yra *bolševikų agentas?* O gal mis King? Daug gerai išauklėtų merginų iš *gerų* šeimų eina išvien su tais baisiais komunistais! Štai kodėl galvoju, kad *privalėjau* jums pasakyti... Matote, tai tikrai buvo *neįprasta*.

– Tikrai, – tarė Puaro. – Būtent dėl to papasakokite man viską.

– Čia nėra nieko ypatingo. Kitą rytą po misis Bointon mirties atsikėliau gana anksti ir žvilgtelėjau iš savo palapinės, norėdama pamatyti tekančią saulę... Tik, žinoma, tai nebuvo tikras saulėtekis, nes saulė jau visą valandą kabojo danguje. Bet buvo dar *anksti*...

– Taip, taip. Ir jūs pamatėte...

– Tai buvo keisčiausias dalykas... Nors tuo metu taip *neatrodė*. Aš tik pamačiau, kaip Bointonų duktė išeina iš savo palapinės ir įmeta kažką į upelį... Žinoma, čia nieko *keisto*, bet tas daiktas, lėkdamas ore, *žvilgėjo* saulėje!

– Kuri iš Bointonų dukterų ten buvo?

– Atrodo, kad ta, kurios vardas Karolina – labai graži mergytė, kaip ir jos brolis... Jie tikrai galėtų būti *dvyniai*. Nors, žinoma, tai galėjo būti ir jaunėlė. Saulė švietė tiesiai man į akis, todėl negalėjau gerai įžiūrėti. Bet jos plaukai nebuvo rusvi... Jie spindėjo kaip bronza. Kaip man patinka tokie plaukai! O rusvi plaukai man primena *morkas*! – tarė mis Pirs ir sukikeno.

– Ir ji sviedė žvilgantį daiktą?

– Taip. Jau sakiau, kad *tada* nieko blogo nepagalvojau. Bet paskui vaikštinėjau palei upelį ir pamačiau ten mis King. Vandenyje žybčiojo maža pailga metalinė dėžutė...

– Maždaug tokio ilgio?

– O, koks jūs *protingas*! Tada aš pagalvojau – gal Bointonų duktė nusviedė šią mielą mažą dėžutę ir tiesiog iš smalsumo ją ištraukiau ir atidariau. Viduje buvo kažkoks švirkštas – tokiu pačiu man dūrė į ranką, kai skiepijausi nuo vidurių šiltinės. Kaip tik pamaniau – „labai keista, kad išmetė, juk švirkštas nesulaužytas". Taip sau svarsčiau ir net nepastebėjau, kaip priėjo mis King. Ji tarė: „Dėkui, tai

mano švirkštas. Aš jo ieškojau". Tad atidaviau jai, ką buvau radusi, ir mis King grįžo į stovyklą.

Mis Pirs akimirkai nutilo, bet paskui vėl prapliupo:

– Man atrodo, kad tai *nieko* blogo... Tik keista, kad Karolina Bointon išmetė mis King švirkštą, jei suprantate, ką turiu galvoje. Nors, tam galima rasti visai padorų paaiškinimą.

Mis Pirs tylėjo, laukdama pagyrimų, tačiau Puaro veidas buvo labai rimtas.

– Dėkoju, madmuazele. Jūs pasakėte tai, kas gal ir nelabai svarbu, bet padėjote užbaigti bylos tyrimą! Dabar viskas aišku.

– Iš tikrųjų? – mis Pirs išraudo ir atrodė laiminga kaip maža mergaitė.

Puaro palydėjo ją į viešbutį. Grįžęs į savo kambarį, jis savo užrašuose įrašė dar vieną eilutę.

10. *Aš niekada nepamirštu. Prisiminkite tai. Aš niekada nieko nepamirštu...*

– *Mais oui,* *– tarė jis. – Dabar viskas aišku!

* na, taip *(pranc.)*

15 skyrius

– Aš pasiruošęs, – išdidžiai tarė Erkiulis Puaro.

Jis atsiduso, žengė porą žingsnių atgal ir apžvelgė viešbučio miegamąjį, kuriame jo nurodymu buvo kai kas pakeista. Pulkininkas Karberis išsidrėbė ant lovos, kuri buvo nustumta prie sienos, ir, papsėdamas pypkę, nusišypsojo.

– Jūs tikras keistuolis, Puaro! – šūktelėjo jis. – Mėgstate dramas.

– Gal ir taip, – pripažino mažasis seklys. – Bet tai iš tiesų ne tik dėl asmeninio malonumo. Jei vaidiname komediją, turime paruošti sceną.

– Argi tai komedija?

– Net jei ir tragedija – *decor** vis tiek turi būti tikslios.

Pulkininkas Karberis smalsiai pasižiūrėjo į jį.

– Jums spręsti! Nežinau, ko siekiate, nors man atrodo, kad kai ką jau žinote.

– Šiandien sužinosite tiesą! Man bus labai malonu tai

* dekoracijos *(pranc.)*

jums pranešti!

– Ar manote, kad galėsime perduoti bylą teismui?

– To, mano drauge, negaliu pažadėti.

– Na, ir gerai. Galbūt ir džiaugsiuosi, jei to nereikės. Priklauso nuo...

– Mano argumentai daugiausia psichologiniai, – tarė Puaro.

Pulkininkas Karberis atsiduso.

– To ir bijojau.

– Tačiau jus įtikins, – užtikrino jį Puaro. – Aš laikausi nuomonės, kad tiesa visada graži ir įdomi.

– Kartais ji velniškai nemaloni, – paprieštaravo pulkininkas Karberis.

– Ne, ne, – gyvai atsakė Puaro. – Jūs į viską žvelgiate pernelyg subjektyviai. Jei pasistengtumėte būti bent kiek objektyvesnis, pamatytumėte, kokia žavi ir tvarkinga įvykių logika.

– Pabandysiu, – tarė pulkininkas.

Puaro pažiūrėjo į savo didžiulį senovišką laikrodį.

– Šis laikrodis priklausė dar mano seneliui.

– Taip ir maniau.

– Galime aptarti mūsų veiksmus, – tarė Puaro. – Jūs, *mon Colonel,* * sėdėsite čia, už šio stalo, kaip oficialus asmuo.

– Oi, gerai, – suniurnėjo Karberis. – Juk nenorite, kad apsivilkčiau uniformą?

– Ne, ne. Tik, jei leisite, pataisysiu jums kaklaraištį.

Pulkininkas Karberis vėl išsišiepė, atsisėdo nurodytoje vietoje ant kėdės ir po minutėlės nesąmoningai vėl

---

* mano pulkininke *(pranc.)*

nusismaukė kaklaraištį sau po kairiąja ausimi.

– Štai čia, – tęsė Puaro, stumdydamas kėdes, – mes pasodinsime *la famille Boynton.** O čia – tris pašalinius, kurie be jokių abejonių susiję su byla. Tai daktaras Žeraras, kurio parodymais remiasi kaltinimai, mis Sara King, kuri dvejopai susijusi su byla – kaip asmenybė ir kaip medicinos atstovė, ir misteris Džefersonas Koupas, kuris artimai bendravo su Bointonais ir gali būti apibūdintas kaip suinteresuotas asmuo.

Puaro nutilo.

– Štai jie ir ateina.

Jis atidarė duris ir įleido grupelę žmonių.

Lenoksas Bointonas su žmona įėjo pirmieji. Iš paskos sekė Raimondas su Karolina, Džinevra ramiai šypsodamasi ėjo viena, o daktaras Žeraras ir Sara King ėjo paskutiniai. Misteris Džefersonas Koupas keliom minutėm pavėlavo ir atsiprašęs atsisėdo į savo vietą.

Puaro žengė į priekį.

– Ponios ir ponai, – tarė jis, – tai visai neoficialus susirinkimas. Aš atsitiktinai atvažiavau į Amaną, ir pulkininkas Karberis nutarė su manimi pasitarti...

Bet Puaro kalbą nutraukė žmogus, iš kurio mažiausiai buvo galima to tikėtis. Lenoksas Bointonas kovingai tarė:

– Kodėl? Koks velnias įvėlė jus į šį reikalą?

Puaro mandagiai skėstelėjo rankomis.

– Mane dažnai kviečia, kai kas nors staiga miršta.

– Gydytojai kvietė jus, nors tai tik širdies smūgis? – paklausė Lenoksas Bointonas.

– Širdies smūgis – labai netikslus ir nemoksliškas

---

* Bointonų šeimynėlę *(pranc.)*

terminas, – švelniai tarė Puaro.

Pulkininkas Karberis, kaip ir dera oficialiam asmeniui, atsikrenkštė ir prabilo.

– Galime viską išsiaiškinti. Man papasakojo, kokiom aplinkybėm mirė misis Bointon. Viskas atrodė labai paprasta: neįprastai karštas oras, varginanti kelionė. Čia viskas aišku. Tačiau pas mane ateina daktaras Žeraras ir kai ką papasakoja...

Jis klausiamai žvilgtelėjo į Puaro. Šis linktelėjo.

– Daktaras Žeraras visame pasaulyje garsus terapeutas, todėl į bet kokį jo teiginį reikia atkreipti dėmesį. Daktaras Žeraras papasakojo, kad ryte po misis Bointon mirties pastebėjo, jog iš jo vaistinėlės dingo stiprūs vaistai, o praėjusią popietę jis pasigedo švirkšto, kuris buvo grąžintas naktį. Be to, ant mirusiosios riešo buvo injekcijos žymė.

Pulkininkas Karberis patylėjo.

– Tokiomis aplinkybėmis aš nusprendžiau, kad laikas pasitarti su specialistais. Mesjė Erkiulis Puaro pas mane svečiavosi ir maloniai pasisiūlė padėti. Jis atliko tyrimą, ir mes susirinkome čia, kad išgirstume, kas gi iš tiesų nutiko.

Stojo tyla... tokia tyla, kad galėjai girdėti musę skrendant. Gretimame kambaryje girdėjosi. kaip kažkas numetė batą, ir šis trinktelėjimas nuaidėjo kaip sprogimas.

Puaro skubiai pažvelgė į mažutę trijų žmonių grupelę dešinėje, paskui atsisuko į penketą žmonių, susispaudusių kairėje – į žmones, kurie išsigandę taip pat žvelgė į jį.

– Kai pulkininkas Karberis apibūdino šią situaciją, – ramiai pradėjo Puaro, – aš išsakiau savo kaip eksperto nuomonę. Pasakiau jam, kad galbūt negalėsiu pateikti įkalčių... kurie tiktų teisme... Bet aš prižadėjau, kad su-

žinosiu tiesą, paprasčiausiai apklausdamas liudininkus. Mano nuomone, reikia tik leisti kaltajam ar kaltiesiems *kalbėti,* ir jie visada pasakys, ką norite žinoti!

Jis patylėjo, o paskui tęsė:

– Nors jūs man ir daug melavote, bet taip pat nevalingai sakėte tiesą.

Puaro išgirdo, kaip kažkas atsiduso, sugirgždėjo kėdė dešinėje, tačiau jis nesižvalgė ir toliau stebėjo Bointonus.

– Iš pradžių dariau prielaidą, kad misis Bointon mirė natūralia mirtimi, bet paskui įsitikinau, kad buvo ne taip. Dingę vaistai, švirkštas... Be to, mirusiosios šeima elgėsi labai įtartinai.

Misis Bointon ne tik buvo šaltakraujiškai nužudyta, bet dar ir visi šeimos nariai tai žinojo! Visi jautėsi kalti.

Atidžiai ištyriau įkalčius, norėdamas įsitikinti, ar žmogžudystę – taip, tai buvo *žmogžudystė* – įvykdė senosios ledi šeima, *pagal iš anksto paruoštą planą.* Visiems jos mirtis naudinga – finansiškai ir psichologiškai.

Tačiau aš beveik iš karto nusprendžiau, kad žmogžudystė nebuvo planuota! Bointonų šeimos narių alibi visai nesutapo. Atrodė, kad vienas, o gal du iš jų nužudė misis Bointon, o kiti tik bando juos apginti. Paskui apsisprendžiau, kurie gi labiausiai įtartini. Čia, galiu pasakyti, buvau kiek šališkas dėl pokalbio, kurį buvau nugirdęs.

Puaro papasakojo savo nuotykį Jeruzalėje.

– Dėl to misteris Raimondas Bointonas kėlė didžiausią įtarimą. Susipažinęs su šeima, priėjau išvados, kad tikriausiai jis tą naktį kalbėjosi su seserimi Karolina. Jie labai panašios išvaizdos ir temperamento, todėl puikiai supranta vienas kitą. Be to, abu maištingos sielos, o kaip tik

tokie žmonės ir gali ryžtis nužudymui. Jų motyvas buvo gana nesavanaudiškas – išlaisvinti visą šeimą ir ypač jauniausiąją seserį. Tačiau tai dar nepateisinimas.

Puaro vėl valandėlę patylėjo.

Raimondas Bointonas jau norėjo kažką sakyti, bet čia pat vėl užsičiaupė ir kupiną skausmo žvilgsnį įbedė į Puaro.

– Prieš pradėdamas pasakoti apie Raimondą Bointoną, norėčiau perskaityti svarbiausių faktų sąrašą, kurį sudariau šį rytą, pulkininkui Karberiui pageidaujant.

SVARBŪS FAKTAI

1. Misis Bointon vartojo mikstūrą su digitaliu.

2. Daktaras Žeraras pasigedo švirkšto.

3. Misis Bointon mėgavosi, trukdydama savo šeimai bendrauti su kitais žmonėmis.

4. Misis Bointon tą popietę pasiūlė savo šeimai išeiti pasivaikščioti.

5. Misis Bointon buvo psichinė ligonė, sadistė.

6. Atstumas nuo didžiosios palapinės iki tos vietos, kur sėdėjo misis Bointon, yra maždaug du šimtai jardų.

7. Misteris Lenoksas Bointonas iš pradžių sakė, kad nežino, kada grįžo į stovyklą, bet paskui prisipažino, nustatęs motinos rankinį laikrodį.

8. Daktaras Žeraras ir mis Džinevra Bointon gyveno gretimose palapinėse.

9. Pusę septynių, kai vakarienė buvo paruošta, tarnui buvo liepta pranešti tai misis Bointon.

10. Misis Bointon Jeruzalėje pasakė šiuos žodžius: „Aš niekada nepamirštu. Prisiminkite tai. Aš niekada nieko nepamirštu".

– Nors ir atskirai sunumeravau tuos faktus, juos galima sieti poromis. Pavyzdžiui, puikiai siejasi pirmieji du – *Misis Bointon vartojo mikstūrą su digitaliu. Daktaras Žeraras pasigedo švirkšto.* Šie du faktai iš pradžių pasirodė svarbiausi byloje, nepaprasti ir gana nesuderinami. Nesuprantate, ką turiu galvoje? Nesvarbu. Aš dar kalbėsiu apie tai. Jaučiu, kad juos tikrai reikėtų paaiškinti.

Dabar pabaigsiu apie Raimondą Bointoną. Girdėjau, kaip jis kalbėjo, kad galima nužudyti misis Bointon ir buvo labai nervingas. Jis... tegul madmuazelė man atleis, – Puaro atsiprašydamas nusilenkė Sarai, – ką tik patyrė didelę jausmų krizę, tai yra, įsimylėjo. Šie jausmai atvėrė dvi galimybes. Jis galėjo tapti pakantesnis, švelnesnis visam pasauliui, ir savo pamotei, bet galėjo įgauti daugiau drąsos, kad pagaliau atsikratytų jos įtakos... Arba jis galėjo tiesiog justi papildomą stimulą įvykdyti nusikaltimą. Tai psichologija! O dabar aptarkime *faktus.*

Raimondas Bointonas išėjo iš stovyklos su kitais maždaug penkiolika po trijų. Tada misis Bointon dar buvo sveika ir gyva. Raimondas ir Sara King pasišnekėjo *téte-a-téte,** o paskui jis merginą paliko, grįžo į stovyklą be dešimties minučių šešios, ir priėjo prie motinos. Šiek tiek su ja pasikalbėjęs, nuėjo į savo, o po to į didžiąją palapinę. Raimondas tvirtina, kad be dešimties šešios *misis Bointon buvo sveika ir gyva.*

Tačiau kito žmogaus parodymai absoliučiai prieštarauja jo teiginiui. Pusę septynių tarnas rado misis Bointon negyvą. Mis King, medikė, apžiūrėjo lavoną ir

---

* akis į akį *(pranc.)*

prisiekinėja, kad, nors ir nekreipė didesnio dėmesio, kada moteris mirė, *be jokios abejonės* su gyvenimu jai teko atsisveikinti mažiausiai penktą. O gal ir *daug anksčiau.*

Taigi atmetant galimybę, kad mis King suklydo, šie du liudijimai prieštarauja vienas kitam.

– Aš neklydau, – nutraukė jį Sara ir šaltai pridūrė. – Jei būčiau apsirikusi, tai pripažinčiau.

Puaro mandagiai linktelėjo.

– Tagi yra tik dvi galimybės – arba mis King, arba misteris Bointonas meluoja! Pagalvokime, kodėl tai turėtų daryti Raimondas Bointonas. Tarkime, kad mis King *neklydo* ir tyčia *nemeluoja.* Kokia gi tada įvykių seka? Raimondas Bointonas grįžta į stovyklą, mato, motiną sėdinčią urvo angoje, prieina ir supranta, kad ji mirusi. Ką jis daro? Šaukiasi pagalbos, tuoj pat praneša kitiems, kas atsitiko? Ne, jis valandėlę laukia, tada grįžta į savo palapinę, o paskui nueina į didžiąją palapinę, kur susirinkusi visa šeima, ir *nieko nesako.* Toks elgesys labai keistas, ar ne?

– Žinoma, tai būtų idiotiška, – šiurkščiu, nervingu balsu tarė Raimondas. – Tai turėtų tik įrodyti, kad motina buvo sveika ir gyva, kaip aš ir sakiau. Mis King buvo sutrikusi, todėl ir suklydo.

– Galima savęs paklausti, – ramiai tęsė Puaro, – ar yra priežasčių taip elgtis? Atrodo, kad Raimondas Bointonas *negali būti kaltas,* nes, kai jis buvo šalia pamotės, *ši jau kurį laiką sėdėjo mirusi.* Dabar, jei teigiame, kad Raimondas Bointonas yra *nekaltas,* kaipgi paaiškinti jo elgesį? Ogi labai paprastai! Aš prisimenu tą nugirstą pokalbį. *„Tu supranti, ar ne, kad ji turi būti nužudyta?"* Jis grįžta iš pasivaikščiojimo ir randa pamotę mirusią. Ką gi jis galvoja?

Planą įvykdė ne jis, o bendrininkė. *Tout simplement** – jis įtaria, kad kalta jo sesuo, Karolina Bointon.

– Tai melas, – tyliu, drebančiu balsu ištarė Raimondas Bointonas.

Puaro tęsė:

– O dabar tarkime, kad žudikė yra Karolina Bointon. Kokie įkalčiai liudija prieš ją? Mergina taip pat nervingo būdo ir temperamento, todėl taip pat gali bandyti išgelbėti pasaulį. Tai su ja Raimondas Bointonas kalbėjosi tą naktį Jeruzalėje. Karolina Bointon grįžo į stovyklą dešimt minučių po penkių. Pasak jos pačios, nuėjo ir pasikalbėjo su motina, bet niekas to nematė. Stovykla buvo ištuštėjusi, berniukai miegojo. Ledi Vestholm, mis Pirs ir misteris Koupas apžiūrinėjo urvus tolėliau nuo stovyklos. Nėra jokių galimo Karolinos Bointon veiksmo liudininkų, be to, laikas visai atitinka. Todėl Karoliną Bointon galima visai rimtai įtarti.

Jis nutilo, o Karolina pakėlė galvą ir pažvelgė į jį sielvarto bei pasiryžimo pilnomis akimis.

– Yra dar vienas svarbus liudijimas. Kitą rytą, labai anksti, kai kas matė, kaip Karolina Bointon metė į upelį vieną daikčiuką. Yra priežasčių tikėti, kad tai buvo švirkštas.

– *Comment?** – daktaras Žeraras nustebęs pažiūrėjo į jį. – Bet švirkštą man *grąžino.* Taip, taip, dabar jį turiu.

Puaro guviai pritarė.

– Taip, taip. Tai antras švirkštas... Viskas labai keista ir įdomu. Man pasakė, kad švirkštas priklausė mis King.

---

* viskas paprasta *(pranc.)*

* kaip? *(pranc.)*

Ar taip?

Sara delsė atsakyti.

– Tai nebuvo mis King švirkštas, – skubiai pasakė Karolina. – Jis priklausė man.

– Vadinasi, prisipažįstate, kad išmetėte jį, madmuazele?

Ji atsakė ne iš karto.

– Taip, žinoma. Kodėl gi negalėjau to padaryti?

– Karolina! – šūktelėjo Nadina ir sunerimusi pažvelgė į ją. – Karolina, aš nesuprantu...

Karolina atsisuko į Nadiną, o jos akyse blykstelėjo vos pastebimas priešiškumas.

– Nėra ko suprasti! Išmečiau seną švirkštą. Nė neprisiliečiau prie... prie nuodų.

– Tai, ką jums sakė mis Pirs, tiesa, mesjė Puaro, – įsiterpė Sara. – Tai buvo mano švirkštas.

Puaro nusišypsojo.

– Visa tai labai painu. Tačiau greitai sužinosime, kaip iš tiesų buvo. Darykime prielaidą, kad Raimondas Bointonas nekaltas, o pamotę nužudė sesuo. Tačiau aš, tirdamas šią bylą, stengiausi būti nešališkas, todėl turėjau apsvarstyti įvairias galimybes. Bet tarkime, kad ir Karolina nekalta.

Ji grįžta į stovyklą, eina pas pamotę, ir randa ją mirusią! Kokia pirmoji mintis? Ji įtaria, kad pamotę galėjo nužudyti jos brolis Raimondas, nežino, ką daryti, todėl ir nieko nesako. Po valandos grįžta Raimondas Bointonas ir, tvirtindamas, kad kalbėjosi su motina, *neužsimena, kad ji jau buvo mirusi.* Karolina įtaria brolį, bet dar nėra visiškai tikra? Galbūt nuėjusi į jo palapinę, randa švirkštą ir tik

tada patiki! Skubiai paima švirkštą ir paslepia, o anksti ryte nusviedžia jį kuo toliau.

Dar viena aplinkybė rodo, kad Karolina Bointon nekalta. Kai kalbėjomės, ji mane užtikrino, kad su broliu niekada rimtai neketino įvykdyti savo plano. Paprašiau ją prisiekti, ir ji tučtuojau kuo iškilmingiausiai prisiekė, kad yra nekalta! Bet neprisiekė, kad *jie* nekalti. Ji prisiėmė atsakomybę už save, ne už brolį, ir manė, kad neatkreipsiu į tai dėmesio.

Eh bien, Karolina Bointon nekalta. Dabar grįžkime atgal ir vėl pakalbėkime apie Raimondą Bointoną. Tarkime, kad Karolina sako tiesą, kad misis Bointon dešimt po penkių dar buvo gyva. Kada gi Raimondas būtų kaltas? Galime tarti, kad jis nužudė motiną be dešimties minučių šešios, kai su ja kalbėjosi. Žinoma, tarnų tuo metu stovykloje buvo, tačiau jau temo.

Taip galėjo būti, tačiau tai reikštų, kad mis King melavo. Prisiminkite, kad ji grįžo į stovyklą tik penkiomis minutėmis vėliau nei Raimondas. Iš tokio atstumo mis King matė, kad jis eina pas motiną. Kai vėliau misis Bointon buvo rasta negyva, pagalvojo, kad ją *nužudė Raimondas.* Norėdama jį išgelbėti, melavo, nes puikiai žinojo, kad daktaras Žeraras guli karščiuodamas ir negalės paneigti jos melo!

– Aš *nemelavau*! – aiškiai pasakė Sara.

– Yra dar viena galimybė. Kaip jau sakiau, mis King pasiekė stovyklą keliomis minutėmis vėliau nei Raimondas. Jei Raimondas rado savo motiną gyvą, tada *mis King* galėjo suleisti mirtiną dozę. Ji tikėjo, kad misis Bointon yra įsikūnijęs blogis, ir galėjo pasijusti nuosprendžio vykdytoja. Tai paaiškintų ir melą dėl mirties laiko.

Sara mirtinai išblyško, paskui prabilo tyliu, tvirtu balsu:

– Teisybė, kalbėjau, kad vieno žmogaus mirtis gali atnešti daug naudos kitiems. Užkopus ant Aukų kalno tokia mintis atėjo į galvą. Bet galiu prisiekti, kad niekada nepadariau nieko bloga tai bjauriai senei – net nepagalvojau apie tai!

– Ir vis dėlto, – švelniai pasakė Puaro, – vienas iš judviejų *meluoja.*

Raimondas Bointonas neramiai pasimuistė ir karštai sušuko:

– Jūs laimėjote, mesjė Puaro. Aš sakiau netiesą. Kai atėjau, motina buvo mirusi. Tai mane tiesiog pribloškė. Matote, aš ruošiausi su ja rimtai pasikalbėti, pasakyti, kad nuo šiol aš – laisvas paukštis. Suprantate, buvau labai įsikarščiavęs. Ir štai ji mirusi – rankos šaltutėlės ir suglebusios. Pagalvojau kaip tik taip, kaip pasakojote. Pamaniau, kad gal Karolina... matote, ant jos riešo buvo žymė...

Puaro skubiai įsiterpė:

– Į vieną klausimą dar ne visai atsakėte. Kaip ketinote ją nužudyti? Jūs turėjote planą, susijusį su švirkštu. Tiek aš žinau. Jei norite, kad jumis patikėčiau, turėsite papasakoti man visa kita.

– Apie tai skaičiau detektyviniame romane, – ėmė aiškinti Raimondas. – Reikia įbesti tuščią švirkštą ir suleisti oro. Tai atrodė labai rimtas nužudymo būdas. Aš... maniau, kad mes taip ir padarysim.

– Suprantu. – tarė Puaro. – Ar jūs nusipirkote švirkštą?

– Ne. Tiesą sakant, nušvilpiau jį iš Nadinos.

Puaro metė žvilgsnį į ją.

– Švirkštą, kuris yra jūsų krepšyje Jeruzalėje?

Jaunoji moteris paraudo.

– Aš... aš nebuvau tikra, kur jis dingo, – sušnibždėjo ji.

– Jūs tokia supratinga, madam, – atsakė Puaro.

16 skyrius

Kurį laiką kambaryje buvo visiškai tylu. Puaro garsiai atsikrenkštė ir tęsė:

– Ką tik atskleidėme *antrojo švirkšto* paslaptį. Švirkštas priklausė misis Lenoks Bointon, jį, prieš išvykdamas iš Jeruzalės, pavogė Raimondas Bointonas. Karolina jį rado pas Raimondą po motinos mirties, paėmė ir išmetė. Galiausiai švirkštą rado mis Pirs, o mis King pasakė, kad tai jos daiktas. Manau, kad dabar jį turi mis King.

– Taip, – atsakė Sara.

– Tvirtindama, kad švirkštas jūsų, melavote, nors sakėte, kad to nedarote.

– Tai kitoks melas, – ramiai atkirto Sara. – Tai nėra... tai *neprofesinis* melas.

Žeraras pritardamas linktelėjo.

– Puikiai suprantu jus, madmuazele.

– Ačiū, – padėkojo Sara.

Puaro vėl atsikosėjo.

– Dabar aš perskaitysiu dar vieną mano sudarytą sąrašą, kurį galime vadinti ir tvarkaraščiu. Taigi:

Bointonai ir Džefersonas Koupas išeina iš stovyklos	*(maždaug)*	*3.05*
Daktaras Žeraras su Sara King išeina iš stovyklos	*(maždaug)*	*3.15*
Ledi Vestholm su mis Pirs išeina iš stovyklos		*4.15*
Daktaras Žeraras grįžta į stovyklą	*(maždaug)*	*4.20*
Lenoksas Bointonas grįžta į stovyklą		*4.35*
Nadina Bointon grįžta į stovyklą ir kalbasi su misis Bointon		*4.40*
Nadina Bointon palieka anytą ir eina į didžiąją palapinę	*(maždaug)*	*4.50*
Karolina Bointon grįžta į stovyklą		*5.10*
Ledi Vestholm, mis Pirs ir misteris Džefersonas Koupas grįžta į stovyklą		*5.40*
Raimondas Bointonas grįžta į stovyklą		*5.50*
Sara King grįžta į stovyklą		*6.00*
Atrandamas lavonas		*6.30*

Lengva pastebėti, kad tarp ketvirtos penkiasdešimt, kai Nadina Bointon paliko savo anytą, ir tarp dešimties po penkių, kai grįžo Karolina, yra dvidešimties minučių tarpas. Taigi jei Karolina sako tiesą, misis Bointon turėjo būti nužudyta per tas dvidešimt minučių.

Kas gi galėjo ją nužudyti? Tuo metu mis King ir

Raimondas Bointonas buvo drauge. Misteriui Koupui nėra dėl ko jos žudyti, be to, turi alibi. Jis buvo su ledi Vestholm ir mis Pirs. Lenoksas Bointonas su žmona sėdėjo didžiojoje palapinėje. Stovykla ištuštėjusi, berniukai miega. Tai tinkamiausias metas nužudyti! Ar buvo žmogus, kuris galėjo tai padaryti?

Jis nukreipė savo mąslų žvilgsnį į Džinevrą Bointon.

– *Yra vienas žmogus.* Džinevra Bointon visą popietę buvo savo palapinėje. Taip ji sakė, bet aš turiu įrodymų, kad ji visą laiką *nebuvo* savo palapinėje. Džinevra Bointon pasakė labai svarbų dalyką – kad karščiuodamas daktaras Žeraras kartojo jos vardą. O daktaras Žeraras sakė, kad kliedėdamas matė Džinevros Bointon veidą. Bet tai nebuvo kliedesys! Kaip tik jos, stovinčios šalia savo lovos, veidą jis ir matė. Daktaras manė, kad tai – ligos sukelta vizija, bet tai buvo tikrovė. Džinevra Bointon lankėsi daktaro Žeraro palapinėje. Juk įmanoma, kad ji atėjo padėti švirkštą!

Džinevra pakėlė galvą su rausvo aukso plaukų karūna ir didelėmis, gražiomis, tačiau tuščiomis akimis pažvelgė į Puaro. Ji atrodė tarsi migloje paskendusi šventoji.

–*Ah, ca non!**– suriko daktaras Žeraras.

– Ar tai psichologiškai neįmanoma? – pasiteiravo Puaro.

Prancūzas nuleido galvą.

– Tai neįmanoma! – šiurkščiai pareiškė Nadina.

Puaro skubiai žvilgtelėjo į ją.

– Neįmanoma, madam?

– Taip, – ji nutilo ir prikando lūpą. – Aš neketinu daugiau klausytis tokių šlykščių kaltinimų savo jaunajai

* O, ne! *(pranc.)*

svainei. Mes visi žinome, kad tai neįmanoma.

Džinevra sujudėjo. Jos veidą nušvietė jaudinanti, nekalta ir nevalinga jaunutės mergaitės šypsena.

Nadina pakartojo:

– Neįmanoma.

Jos švelniame veide įsirėžė raukšlelės, o akys, žiūrinčios į Puaro, atrodė rūsčios.

Puaro nežymiai linktelėjo.

– Madam labai protinga, – tarė jis.

– Ką turite galvoje, mesjė Puaro? – ramiai paklausė Nadina.

– Žinote, madam, aš pagaliau supratau, kad turite puikią nuojuotą. Berods, taip tai vadinama.

– Jūs man pataikaujate.

– Man atrodo, kad ne. Jūs visą laiką rami ir susikaupusi analizavote situacijas. Jūs iš išorės sutarėte su vyro motina, manydama, kad taip bus geriausia, tačiau širdyje teisėte ir keikėte ją. Jau prieš kurį laiką supratote, kad jūsų vyras bus laimingas, tik prisivertęs palikti namus, gyvendamas savo gyvenimą ir nepaisydamas sunkumų bei skurdo. Jūs troškote prisiimti visą atsakomybę, mėginote įkalbėti jį išvažiuoti. Tačiau pralaimėjote, madam. Lenoksas Bointonas *nebetroško laisvės.* Jis buvo patenkintas savo apatiška ir melancholiška būtimi.

– Aš visiškai neabejoju, madam, kad jūs mylite savo vyrą. Nuprendėte jį palikti ne dėl karštesnės meilės kitam vyrui. Tai buvo desperatiška avantiūra, paskutinė viltis. Moteris, atsidūrusi jūsų vietoje, gali elgtis trejopai. Ji gali maldauti, bet kaip jau sakiau, šitai nepadėjo. Gali grasinti nusižudysianti. Bet galimas daiktas, kad net toks grasinimas

neišjudintų Lenokso Bointono. Jis dar giliau nugrimstų į liūdesį, tačiau nemaištautų. Liko paskutinis desperatiškas mėginimas – *pabėgti su kitu vyru.* Pavydas ir savininko instinktas yra vieni iš giliausių vyro instinktų. Jūs buvote labai išmintinga, mėgindama pasiekti tą gilų laukinį instinktą. Jei Lenoksas Bointonas leis jums tiesiog taip išeiti pas kitą vyrą, tada jam iš tiesų niekas negali pagelbėti. Tada jūs galite pradėti gyventi iš naujo kur nors kitur.

Bet tarkime, kad net tas paskutinis bandymas nepavyko. Lenoksą labai nuliūdino jūsų sprendimas, tačiau, nepaisant to, jis nepasielgė kaip primityvus patinas, kurio nuosavybės instinktas buvo sujaudintas. Ar buvo dar koks nors būdas išjudinti jūsų vyrą? *Jei jo pamotė mirtų,* dar gali būti ne per vėlu. Lenoksas galėtų pradėti gyvenimą iš naujo, vėl išsiugdydamas vyriškumą ir nepriklausomybės jausmą.

Puaro patylėjo, paskui švelniai pakartojo:

– Jei jo pamotė mirtų...

Nadina vis dar žvelgė į jį.

– Jūs spėjate, kad prisidėjau prie nusikaltimo, ar ne? Bet taip nėra, mesjė Puaro. Pranešusi apie ketinimą išvykti misis Bointon, nuėjau tiesiai į palapinę ir prisėdau prie Lenokso. Kartu buvome, kol anyta buvo rasta negyva. Galiu jaustis kalta dėl šios mirties, nes ją sujaudinau... Žinoma, jei manytume, kad tai natūrali mirtis. Bet jei ji buvo nužudyta tyčia, tai *aš* niekuo dėta. Nors kol neturite tiesioginių įkalčių ir dar neatliktas skrodimas, negalite tvirtinti, kad ji nužudyta.

– Išėjote iš palapinės tik tada, kai jūsų anytą rado negyvą, – tarė Puaro. – Ką tik taip sakėte. Būtent čia, misis Bointon, man ir kyla neaiškumų.

– Kokių?

– Pusę septynių, kai vakarienė buvo paruošta, tarnui liepėte pranešti tai misis Bointon.

– Nieko nesuprantu, – tarė Raimondas.

– Aš irgi, – pritarė jam Karolina.

Puaro pažiūrėjo į vieną, o paskui į kitą.

– Ne? Tarnui liepėte... Kodėl *tarnui?* Kodėl ne jūs, paprastai tokie dėmesingi senajai ledi, tai padarėte? Argi ne kuris iš jūsų visada palydi ją valgyti? Misis Bointon buvo silpna ir sunkiai atsistodavo be pagalbos. Visada vienas iš jūsų būdavo šalia. Todėl greičiausiai, kuris nors šeimos narys turėtų nueiti ir jai padėti. Bet nė vienas nepasisiūlėte, sėdėjote ten kaip suparalyžuoti, stebėjote vienas kitą ir svarstėte, kodėl nė vienas nenuėjo prie jos.

– Visa tai niekai, mesjė Puaro, – šiurkščiai nutraukė jį Nadina. – Tą vakarą visi buvome labai nuvargę. Pripažįstu, kad turėjome nueiti, bet tą vakarą... tiesiog to nepadarėme!

– Būtent... *Tą ypatingą vakarą*! Madam, jūs turbūt dažniausiai jai patarnaudavote, vykdydama savo nerašytą pareigą. Bet tą vakarą jūs nepasisiūlėte padėti. Kodėl? Norite, pasakysiu kodėl. *Nes gerai žinojote, kad ji negyva.*

– Ne, ne, nepertraukinėkite manęs, madam, – jis ramiai kilstelėjo ranką. – Paklausykite Erkiulio Puaro! Ledi Vestholm ir mis Pirs *matė*, bet *negirdėjo,* kaip kalbėjotės su anyta! Jos buvo netoliese. Bet kas gi vyko iš tiesų? Apsvarstykime vieną teoriją. Jūs protinga, madam, todėl jei ramiai ir neskubėdama būtumėte nutarusi... sakykime, *nužudyti* savo vyro motiną, būtumėte tam pasiruošusi iš anksto. Nueitumėte į daktaro Žeraro palapinę, kol jis

rytinėje ekskursijoje, būdama tikra, kad rasite tinkamų vaistų, nes esate slaugė. Pasirenkate digitoksiną – tokios pačios rūšies vaistus, kokius vartojo senoji ledi, paimate jo švirkštą, nes jūsiškis dingo. Tikitės grąžinti švirkštą, kol daktaras jo dar nepasigedo.

Prieš vykdydama savo planą, paskutinį kartą pamėginate išjudinti savo vyrą – papasakojate apie savo ketinimus ištekėti už Džefersono Koupo. Nors jis ir labai nusimena, bet reaguoja kitaip, nei tikėjotės. Todėl jūs priversta imtis žmogžudystės. Grįžtate į stovyklą, pakeliui maloniai persimetate žodeliu kitu su mis Pirs ir ledi Vestholm ir einate ten, kur sėdi jūsų anyta. Turite paruoštą švirkštą su vaistais. Lengvai paimate jos riešą ir kaip įgudusi slaugė įbedate adatą, o anyta to net nepastebi. Apačioje, slėnyje esantys tik mato, kaip palinkusi kalbatės su ja. Tada nueinate, pasiimate kėdę ir sėdite ten keletą minučių, tarsi draugiškai kalbėdamasi. Mirtis turėjo būti staigi. Jūs kalbatės su negyvėle, bet kas tai atspės? Tada pastatote kėdę atgal ir einate į didžiąją palapinę, kur randate savo vyrą su knyga. Jūs tokia atsargi, kad neinate iš palapinės! Esate tikra, kad visi patikės misis Bointon mirus nuo širdies smūgio. Iš tiesų tai ir *bus* širdies smūgis. Tik dėl vieno dalyko jūs suklydote. Negalėjote nunešti švirkšto į daktaro Žeraro palapinę, nes jį krėtė maliarijos priepuolis. Nors jūs to nežinojote, daktaras *jau pasigedo švirkšto*. Tai, madam, buvo vienintelė klaida puikiai suplanuotame nusikaltime.

Akimirkai stojo mirtina tyla. Lenoksas Bointonas pašoko nuo kėdės.

– Ne! – suriko jis. – Tai velnioniškas melas. Nadina nieko nepadarė. Ji negalėjo nieko padaryti. Mano motina...

Ji jau buvo mirusi.

– Kaip? – Puaro švelniai nužvelgė jį nuo galvos iki kojų. – Vadinasi, jūs nužudėte mesjė Bointon.

Vėl tyla... Lenoksas susmuko savo kėdėje ir drebančiomis rankomis užsidengė veidą.

– Taip... Tai tiesa... Aš ją nužudžiau.

– Jūs paėmėte digitoksiną iš daktaro Žeraro palapinės?

– Taip.

– Kada?

– Kaip... kaip jūs ir sakėte... ryte.

– Ir švirkštą?

– Švirkštą? Taip.

– Kodėl ją nužudėte?

– Argi galite to klausti?

– Aš *klausiu*, mesjė Bointonai!

– Bet jūs *žinote*... Žmona ruošėsi mane palikti... dėl Koupo...

– Taip, bet tai sužinojote tik *po pietų*.

Lenoksas žvigtelėjo į jį.

– Žinoma. Kai išėjome...

– Tačiau paėmėte nuodus ir švirkštą *ryte* – *prieš* sužinodamas tai.

– Kodėl, po velnių, kamuojate mane klausimais? – jis nutilo ir perbraukė virpančia ranka sau per kaktą. – Pagaliau koks skirtumas?

– Didžiulis. Patarčiau, mesjė Lenoksai Bointonai, iškloti man tiesą.

– Tiesą? – Lenokso akys išsiplėtė.

– Taip, tiesą.

– Dėl Dievo meilės, gerai, pasakysiu, – staiga prabilo Lenoksas. – Bet nežinau, ar manimi patikėsite, – jis giliai įkvėpė. – Tą popietę, kai palikau Nadiną, buvau visiškai sugniuždytas. Net nepagalvodavau, kad ji gali paspruktі su kitu. Aš... vos neišprotėjau! Jaučiausi lyg apgirtęs ar sveikstantis po sunkios ligos.

Puaro linktelėjo ir tarė:

– Ledi Vestholm tai pastebėjo, kai ėjote pro šalį. Štai kodėl žinau, kad jūsų žmona sakė netiesą, tvirtindama, kad papasakojo apie savo sprendimą palikti jus stovykloje. Tęskite, mesjė Bointonai.

– Beveik nesuvokiau, ką darau... Bet pamažu mano protas prašviesėjo. Staiga supratau, kad tik save galiu kaltinti. Buvau pasigailėjimo vertas šliužas! Turėjau nepaklusti pamotei ir išvažiuoti dar prieš daugelį metų. Bet čia pat pagalvojau, kad net dabar gali būti ne per vėlu. O ji, sena ragana, sėdėjo tarsi šlykštus stabas raudonų uolų fone. Nuėjau prie jos, kad pasakyčiau, ką galvoju ir pranešti apie mūsų išvažiavimą. Mane buvo užvaldžiusi beprotiška mintis, kad su Nadina išvyksime tą patį vakarą ir naktį nuvažiuosime bent iki Meno.

– O, Lenoksai, mano mielasis... – pasigirdo tylus, ilgas atodūsis.

Vyriškis tęsė:

– O tada, dėl Dievo meilės... Aš buvau apstulbęs! Pamotė sėdėjo ten negyva. Aš... aš nežinojau, ką daryti... Buvau sutrikęs... Pritrenktas... Visa tai, ką ruošiausi jai išrėkti, virė viduje... Net negaliu paaiškinti... Jaučiausi taip, tarsi tuoj tuoj virsiu į akmenį. Visai nesuvokiau, ką darau... Paėmiau jos laikrodį, gulintį sterblėje ir užsegiau ant riešo...

jos baisaus, suglebusio, negyvo riešo...

Jis krūptelėjo.

– Dieve... Tai buvo siaubinga. Vos pastovėdamas ant kojų nuėjau į didžiąją palapinę. Tikriausiai turėjau ką nors pašaukti, bet negalėjau... Tiesiog sėdėjau ten, verčiau lapus ir laukiau...

Lenoksas nutilo.

– Jūs manimi netikėsite... negalite tikėti. Kodėl ko nors nepakviečiau? Kodėl nieko nesakiau Nadinai? Nežinau.

Daktaras Žeraras atsikrenkštė.

– Jūsų pasakojimas visiškai tikėtinas, misteri Bointonai, – tarė jis. – Buvote labai susijaudinęs. Per labai trumpą laiką gavote kelis labai stiprius smūgius, ir to pakako, kad taip jaustumėtės. Tai Veizenhalterio reakcija, geriausiai iliustruojama paukščiu, kuris atsitrenkia galva į lango stiklą. Net atsigavęs jis instinktyviai vengia bet kokio veiksmo, duodamas laiko atsistatyti nerviniams centrams. Gal ir nelabai taisyklingai pasakoju tai angliškai, bet noriu pasakyti štai ką: *jūs negalėjote elgtis kitaip.* Negalėjote imtis jokio ryžtingo veiksmo, nes jūsų protas buvo suparaližuotas.

Jis atsisuko į Puaro.

– Užtikrinu jus, mano drauge, kad taip ir yra!

– O, aš tuo ir neabejoju, – tarė Puaro. – Vienas veiksmas sukėlė man įtarimą – mesjė Bointonas užsegė motinai rankinį laikrodį. Tikriausiai tai matė ir jo žmona, juk ji grįžo tik po penkių minučių... Atėjo pas anytą ir rado ją negyvą su dūrio žyme ant rankos. Nadina nutarė, kad tai padarė jos vyras, kad apsisprendimas jį palikti sukėlė kitokią reakciją, nei ji tikėjosi. Trumpiau tariant, Nadina Bointon

buvo įsitikinusi, kad paskatino vyrą nužudyti.

Puaro pažiūrėjo į Nadiną.

– Ar taip, madam?

Moteris linktelėjo.

– Ar *tikrai* mane įtarėte, mesjė Puaro?

– Maniau, kad tai galėjote būti jūs, madam.

Ji palinko į priekį.

– O toliau? *Kas nutiko iš tiesų, mesjė Puaro?*

17 skyrius

– Kas nutiko iš tiesų? – pakartojo Puaro.

Jis pasistūmė kėdę į priekį, atsisėdo ir draugiškai tarė:

– Tai bent klausimėlis, ar ne? Juk digitoksinas *paimtas*, švirkštas *dingo,* dūrio žymė ant misis Bointon riešo *irgi buvo*. Tiesa, kad po kelių dienų, kai bus atliktas skrodimas, mes tiksliai žinosime, ar misis Bointon mirė nuo digitalio perdozavimo, ar ne. Bet tada gali būti per vėlu! Daug geriau, jei sužinosime tiesą šįvakar, kol žudikas dar šalia.

Nadina skubiai pakėlė galvą.

– Jūs vis dar tikite, kad vienas iš mūsų... šiame kambaryje... – staiga ji nutilo.

Puaro linktelėjo.

– Pulkininkui Karberiui aš pažadėjau sužinoti tiesą. Taigi, mes pasikalbėjome ir galime grįžti atgal. Pamenate mano svarbių faktų sąrašą? *Misis Bointon vartojo mikstūrą su digitaliu, o daktaras Žeraras pasigedo injekcijų švirkšto.* Susiekime juos su nepaneigiamu faktu, kad Bointonai elgėsi kaip nusikaltėliai. Dėl to atrodo, kad vienas iš jų *turėjo*

nusikalsti! Ir vis dėlto tie du faktai, kuriuos minėjau, *prieštarauja* šiai teorijai. Matote, suleisti koncentruoto digitalio yra puiki mintis, kadangi misis Bointon jau vartojo tuos vaistus. Bet ką gi darytų šeimos narys? Yra tik vienas būdas – įpilti nuodų *į jos vaistų buteliuką*! Bet kas, turintis nors krislelį proto *ir galintis prieiti prie vaistų*, taip padarytų!

– Anksčiau ar vėliau misis Bointon išgertų vaistų ir mirtų... Net jei digitalio būtų rasta buteliuke, galima sakyti, kad tai vaistininko klaida. Tikrai nebūtų galima nieko įrodyti!

– Kam gi tada reikėjo pavogti *švirkštą?*

– Gali būti tik du paaiškinimai – arba daktaras Žeraras nepastebėjo švirkšto, kuris niekada ir nebuvo dingęs, arba švirkštas buvo paimtas, nes žudikas *negalėjo prieiti* prie vaistų... Noriu pasakyti, kad žudikas *nebuvo* Bointonų šeimos narys. Šie du faktai rodo, kad nusikalto *pašalinis*!

Aš tai supratau, tačiau mane sutrikdė Bointonai, kurie jautėsi kalti. Bet ar įmanoma, kad *nepaisant to kaltės jausmo,* Bointonai *nekalti?* Aš nusprendžiau įrodyti ne šių žmonių kaltę, bet *nekaltumą*!

– Nužudė pašalinis žmogus, *kuris nebuvo toks artimas misis Bointon, kad įeitų į jos palapinę ir paimtų vaistų buteliuką.*

Jis nutilo.

– Šiame kambaryje yra trys žmonės, kuriuos galima vadinti pašaliniais, bet jie labai susiję su byla.

Misteris Koupas, apie kurį dabar pašnekėsime, kurį laiką artimai bendravo su Bointonais. Sunku surasti motyvą, dėl kurio jis būtų ryžęsis žudyti. Misis Bointon mirtis jį labai paveikė, nes sudaužė viltis. Misteris Koupas labai

norėjo, kad kiti būtų laimingi, bet nėra priežasčių, dėl kurių jis trokštų misis Bointon mirties. Na, nebent yra koks nors motyvas, apie kurį mes visiškai nenutuokiame. Nežinome, kaip misteris Koupas bendravo su Bointonų šeima.

– Mesjė Puaro, šios išvados man atrodo nepagrįstos, – išdidžiai tarė misteris Koupas. – Turite prisiminti, kad aš visiškai neturėjau galimybės nužudyti misis Bointon. Be to, laikausi įsitikinimo, kad žmogaus gyvybė yra šventa.

– Jūs tikrai atrodote be menkiausio priekaišto, – rimtai pritarė Puaro. – Romanuose dėl to būtumėte labai įtariamas.

Jis pasisuko į Sarą.

– Dabar pakalbėkime apie mis King. Ji turėjo tam tikrų motyvų nužudyti. Be to, yra medikė, ryžtinga bei stipri moteris. Bet Sara išėjo iš stovyklos su kitais prieš pusę ketvirtos ir negrįžo iki šeštos, todėl sunku patikėti, kad ji turėjo kokią nors galimybę nužudyti.

Dabar daktaro Žeraro eilė. Čia labai svarbu nepamiršti laiko, kada buvo įvykdyta žmogžudystė. Iš misterio Lenokso Bointono paskutinio teiginio sužinojome, kad jo motina be dvidešimt penkių penkios buvo negyva. Pasak ledi Vestholm ir mis Pirs, ji buvo gyva ketvirtą valandą šešiolika minučių, kai jos išėjo pasivaikščioti. Taigi turime *lygiai dvidešimt minučių.* Daktaras Žeraras grįždamas praėjo pro šias dvi damas. Bet nėra liudininkų, kurie papasakotų, *ką veikė daktaras Žeraras, grįžęs į stovyklą. Dėl to visai įmanoma, kad daktaras Žeraras įvykdė nusikaltimą.* Būdamas gydytojas, jis lengvai galėjo suvaidinti maliarijos priepuolį. Netgi galime rasti motyvą. Daktaras Žeraras norėjo išgelbėti vieną žmogų, kurio

psichikai grėsė pavojus, ir nutarė, kad dėl to galima paaukoti senąją motiną.

– Jūsų teorijos, – tarė daktaras Žeraras, – fantastiškos!

Nekreipdamas į jį dėmesio, Puaro tęsė:

– Bet jei taip, *kodėl būtent Žeraras atkreipė dėmesį į tai, kad, galėjo būti, įvykdytas nusikaltimas?* Jei jis būtų nepranešęs pulkininkui Karberiui, visi manytų, jog misis Bointon mirė sava mirtimi. Tai, mano draugai, – tarė Puaro, – visai nelogiška!

– Taigi, – pritarė pulkininkas Karberis.

– Yra dar viena galimybė, – tęsė Puaro. – Misis Lenoks Bointon ką tik griežtai paprieštaravo, kad kalta gali būti jos jaunoji svainė, nes žino, jog tuo metu anyta buvo mirusi. Bet prisiminkite, kad Džinevra Bointon visą popietę buvo stovykloje. Vienu metu ledi Vestholm ir mis Pirs jau tolo nuo stovyklos, o daktaras Žeraras dar tik ėjo prie jos...

Džinevra suvirpėjo, pasilenkė į priekį, ir žiūrėjo į Puaro keistu, nekaltu, sutrikusiu žvilgsniu.

–*Aš* tai padariau? Jūs manote, kad aš tai padariau?

Mergaitė pašoko... Tą akimirką ji atrodė be galo graži! Džinevra perbėgo per kambarį ir suklupo šalia daktaro Žeraro, aistringai žvelgdama į jį.

– Ne, ne, neleiskite jiems to sakyti! Spąstai vėl užsitrenkė! Tai netiesa! Nieko panašaus aš nedariau! Jie mano priešai, nori įkišti mane į kalėjimą... Jūs *turite* man padėti. *Jūs* turite man padėti!

– Nusiramink, mano vaikeli, – daktaras švelniai paglostė jai galvą.

– Tai, ką čia pasakojate, yra visiškos nesąmonės, –

kreipėsi jis į Puaro.

– Persekiojimo manijos karštinė? – sumurmėjo šis.

– Taip. Bet ji niekada šitaip nepasielgtų. Jūs turite suprasti, kad Džinevra nužudytų labai *dramatiškai*, be jokios logikos! Sakau jums, kad *taip* yra. Tai buvo labai apgalvotas nusikaltimas...

Puaro nusišypsojo ir netikėtai nusilenkė.

– *Je suis entierement de votre avis,* *– tyliai tarė jis.

---

* visiškai su jumis sutinku *(pranc)*

18 skyrius

– Nagi, – tarė Erkiulis Puaro, – iki mūsų tikslo liko visai nedaug! Daktaras Žeraras užsiminė apie psichologiją. Todėl galime pakalbėti apie psichologinę šios bylos pusę. Mes jau turime *faktus*, nustatėme *chronologinę įvykių seką*, išklausėme *parodymus*. Liko psichologija. O čia svarbiausia pačios misis Bointon psichologija.

– Paimkime iš mano faktų sąrašo trečią ir ketvirtą dalis. *Misis Bointon su malonumu trukdė savo šeimai bendrauti su kitais žmonėmis. Misis Bointon tą popietę pasiūlė savo šeimai pasivaikščioti.*

– Šie faktai visiškai prieštaringi! Kodėl tą ypatingą popietę misis Bointon staiga visiškai pakeičia savo įprastą politiką? Ar ji staiga tapo jautri ir geraširdė? Iš viso to, ką girdėjau apie ją, man tai atrodo absurdiška! Tačiau kokia nors *priežastis* turėjo būti. Kokia? Įsigilinkime į misis Bointon charakterį. Mes vadinome ją sena tirone, sadiste, blogio įsikūnijimu, beprote. Kuris iš šių apibūdinimų teisingas? Aš manau, kad Sara King beveik neapsiriko, kai

Jeruzalėje senojoje ledi pamatė pasigailėjimo vertą moterį. Ne tik pasigailėjimo vertą, o net *kvailą*!

Ji gimusi su didžiulėmis ambicijomis, trokštanti valdyti kitus žmones ir stebinti juos savo asmenybe. Niekada nemėgina savęs tramdyti... Ne, *mesdames* ir *messieurs** – *ji ugdo šią savybę*! Tačiau galų gale... Gerai įsiklausykite: *galų gale* senoji ledi supranta, kad jos bijo ir nekenčia labai nedaugelis!

Ji yra izoliuotos šeimos tironė! O daktaras Žeraras man sakė, kad jai, kaip ir kitoms pagyvenusioms damoms, pabodo šis pomėgis, ir ji mėgino išplėsti savo veiklą, pasilinksminti, rodydama savo pavojingą dominavimą! Bet tai buvo visai ne tai, ko ji tikėjosi! Išvykusi į užsienį, misis Bointon pirmą kartą suvokė, kokia ji nereikšminga!

Pakalbėkime apie dešimtą faktą – žodžius, pasakytus Sarai King Jeruzalėje. Kaip žinote, Sara King buvo teisi. Ji visiškai ir be kompromisų atskleidė pasigailėtiną misis Bointon egzistencijos kvailumą! O dabar visi labai atidžiai klausykitės, ką ji pasakė mis King. Mis King sakė, kad misis Bointon kalbėjo *„taip grėsmingai, net nežiūrėdama į mane"*. Ji pasakė: *„Aš niekada nieko nepamirštu – nei veiksmo, nei pavardės, nei veido"*.

Šie žodžiai labai sukrėtė mis King. Jie buvo pasakyti tokiu kimiu balsu ir taip hipnotizuojančiai! Įspūdis buvo toks stiprus, kad greičiausiai ji nesugebėjo suvokti tikrosios žodžių prasmės!

– Ar suprantate, ką tai reiškia? – jis valandėlę patylėjo. – Rodos, kad ne... Bet, *mes amis*, * ar nesuvokiate,

---

* ponios ir ponai *(pranc.)*

* mano draugai *(pranc.)*

kad šie žodžiai *visai nebuvo atsakymas į* mis King žodžius? *„Niekada nieko nepamirštu – nei veiksmo, nei pavardės, nei veido".* Tai nelogiška! Jei ji būtų sakiusi „Niekada nepamirštu įžūlumo", ką nors panašaus, bet ne... Ji sakė *veido...*

Šie žodžiai, neva sakyti mis King, *visai nebuvo skirti mis King*! Jie buvo skirti *kažkam kitam,* kas stovėjo *už* mis King nugaros.

Jis nutilo, stebėdamas kokį įspūdį padarė jo žodžiai.

– Tai buvo svarbus psichologinis misis Bointon gyvenimo momentas. Protinga jauna moteris demaskavo *ją*! Senoji ledi buvo suglumusi, įtūžusi, ir tą akimirką *atpažino... veidą* iš praeities... Dar viena auka pateko tiesiai jai į rankas!

Kaip matote, vėl grįžome prie *pašalinio* žmogaus! D*abar* misis Bointon netikėtas draugiškumas visiškai aiškus. *Ji norėjo atsikratyti šeimos narių, kad galėtų sugauti kitą žuvelę*! Norėjo laisvai pasikalbėti su nauja auka.

– Iš naujo aptarkime popietės įvykius. Bointonų šeima išeina. Misis Bointon sėdi šalia savo urvo. Dabar įsigilinkime į ledi Vestholm ir mis Pirs parodymus. Pastaroji nepatikima liudininkė, ji nepastabi ir labai paveiki įtaigoms. Ledi Vestholm ypatingai pastabi. Abi damos liudija tą patį! *Arabas, vienas iš tarnų, prieina prie misis Bointon, ją supykdo ir skubiai nueina.* Ledi Vestholm pareiškė, kad iš pradžių tarnas ėjo į Džinevros Bointon palapinę, tačiau prisiminkite, kad *daktaro Žeraro* palapinė buvo šalia Džinevros. Įmanoma, kad arabas įėjo į *daktaro Žeraro* palapinę...

– Norite pasakyti, kad vienas iš maniškių beduinų

nužudė seną ledi, suleisdamas jai vaistų? Kokia nesąmonė! – pareiškė pulkininkas Karberis.

– Palaukite, pulkininke Karberi, aš dar nebaigiau. Sutikime, kad arabas *galėjo* išeiti iš daktaro Žeraro, o ne iš Džinevros Bointon palapinės. Kas toliau? Abi damos sutinka, kad negalėjo pakankamai aiškiai matyti jo veido, kad atpažintų, ir kad negirdėjo, ką jis sakė. Tai suprantama. Atstumas tarp didžiosios palapinės ir uolos iškyšulio yra du šimtai jardų. Ir vis dėlto ledi Vestholm aiškiai nupasakojo kaip atrodė tas vyras, smulkiai apibūdindama jo apdriskusias kelnes ir netvarkingai paraitotus auliukus.

Puaro palinko į priekį.

– O tai, mano draugai, *buvo išties labai keista*! Jei ji negalėjo matyti veido ar girdėti, ką arabas sakė, *ji negalėjo matyti ir skylių kelnėse bei netvarkingai paraitotų auliukų*! Ypač už dviejų šimtų jardų!

– Čia ji padarė klaidą! *Kam* taip akcentuoti apdriskusias kelnes ir netvarkingus auliukus? Ar galėjo būti taip todėl, kad kelnės nebuvo skylėtos, o *auliukų iš viso nebuvo?* Ledi Vestholm ir mis Pirs abi matė tą vyriškį, bet iš ten, kur jos sėdėjo, *negalėjo matyti viena kitos.* Ledi Vestholm *atėjo pažiūrėti*, ar mis Pirs pabudo, ir rado ją sėdinčią prie įėjimo palapinėje.

– Gerasis Dieve, – pulkininkas Karberis staiga išsitiesė. – Ar jūs spėjate?..

– Spėju, kad įsitikinusi, ką daro mis Pirs, vienintelė nemieganti liudininkė, ledi Vestholm grįžo į savo palapinę, apsimovė jojimo kelnes, batus ir chaki spalvos paltą, pasidarė sau arabišką galvos apdangalą iš skudurėlio ir vilnonės sruogos ir, šitaip apsirengusi, nuėjo tiesiai į daktaro

Žeraro palapinę, atsidarė vaistinėlę, išsirinko tinkamą vaistą, pasiėmė švirkštą ir nuėjo pas savo auką.

Misis Bointon tada tikriausiai snaudė. Ledi Vestholm greitai susitvarkė. Ji pačiupo senutės riešą ir suleido vaistus. Misis Bointon riktelėjo, mėgino pakilti, paskui sukniubo. „Arabas" skubiai nuėjo, apsimesdamas, kad susigėdo ir sumišo. Misis Bointon kratydama lazdą, mėgino atsistoti, paskui vėl parkrito ant kėdės.

Po penkių minučių ledi Vestholm grįžo pas mis Pirs ir papasakojo apie įvykį, kurio liudininke ką tik buvo, *įteigdama savo versiją*. Tada jos išėjo pasivaikščioti, aplenkdamos iškyšulį, ir ten ledi Vestholm šūktelėjo senajai ledi. Atsakymo nesulaukė, nes misis Bointon jau buvo negyva... Tačiau ledi Vestholm pasakė mis Pirs: „Labai negražu taip niurzgėti ant mūsų!" Mis Pirs pritarė... ji dažnai girdėdavo, kaip misis Bointon niurzga vietoj atsakymo... Ir ji visai nuoširdžiai prisieks, kad iš tiesų *tai girdėjo*. Ledi Vestholm, dažnai sėdinti įvairiuose komitetuose su tokiomis moterimis kaip mis Pirs, ir gerai žino, kaip pareigos bei valdinga asmenybė gali paveikti. Vienintelė plano spraga, kad nepavyko padėti švirkšto atgal. Daktaras Žeraras grįžo per anksti, sugadinęs jos ketinimus. Ji tikėjosi, kad daktaras nepastebės dingusio švirkšto, arba galvos, kad sirgdamas tiesiog jo nepamatė. Todėl padėjo švirkštą atgal naktį.

Jis nutilo.

– Bet *kodėl?* Kodėl ledi Vestholm norėjo nužudyti senąją misis Bointon? – paklausė Sara.

– Argi ne jūs man sakėte, kad ledi Vestholm, kai kalbėjotės su misis Bointon, buvo visai netoli? Misis

Bointon žodžiai buvo skirti ledi Vestholm. „*Aš niekada nieko nepamiršu... nei veiksmo, nei pavardės, nei veido*". Prisiminkime, kad misis Bointon *buvo kalėjimo prižiūrėtoja,* ir aiškiai viską suprasime. Lordas Vestholmas sutiko savo žmoną, grįždamas iš *Amerikos.* Prieš susituokdama ledi Vestholm buvo nusikaltėlė, ką tik atlikusi bausmę.

Matote, kokia baisi dilema jai iškilo? Jos karjera, ambicijos, socialinė padėtis – viskas pakibo ant plauko! Koks buvo nusikaltimas, už kurį ji sėdėjo kalėjime, mes dar nežinome, bet greitai sužinosime. Be abejo, iškilęs į viešumą, jis tikrai sugriautų jos politinę karjerą. *Misis Bointon nebuvo paprasta šantažuotuoja.* Jai nereikėjo pinigų. Senoji troško malonumo kurį laiką kankinti savo auką, o tada su pasimėgavimu paskelbti tiesą! Ne, kol misis Bointon gyva, ledi Vestholm negalėtų jaustis saugi. Ji pakluso misis Bointon nurodymams ir susitiko su ja Petroje. Beje, visą laiką maniau, kad taip savimi pasitikinčiai moteriai kaip ledi Vestholm keistoka leistis į kelionę kaip paprastai turistei. Be abejo, ledi Vestholm kūrė nužudymo planus. Ji rado galimybę nužudyti ir ja pasinaudojo. Ir padarė tik dvi klaidas. Viena, pasakė kiek per daug... Suplėšytų kelnių apibūdinimas iš karto atkreipė mano dėmesį. Antra, ji apsiriko ir iš pradžių įėjo į Džinevros palapinę, kurioje mergaitė snaudė. Štai iš kur mergaitės šiek tiek išgalvota, šiek tiek tikra, istorija apie užsimaskavusį Šeichą. Ji sudramatino ir iškraipė tai, ką matė, bet ši užuomina man buvo pakankamai reikšminga.

Jis nutilo.

– Tačiau tuojau viską sužinosime. Šiandien paėmiau ledi Vestholm pirštų atspaudus, jai to nežinant. Jei juos

nusiųsime į kalėjimą, kur misis Bointon kadaise buvo prižiūrėtoja, greitai sužinosime tiesą.

Po akimirkos tyloje pasigirdo šaižus garsas.

– Kas tai? – paklausė daktaras Žeraras.

– Panašu į šūvį, – pulkininkas Karberis skubiai atsistojo. – Gretimame kambaryje. Beje, kas nuomoja tą kambarį?

– Tai ledi Vestholm kambarys... – sumurmėjo Puaro.

Epilogas

Ištrauka iš „Evening Shout":

Su giliu liūdesiu pranešame apie ledi Vestholm, parlamento narės, mirtį per nelaimingą atsitikimą. Ledi Vestholm, mėgusi keliauti po svetimas šalis, visada vežiojosi mažutį revolverį. Ledi valant ginklą, šis netyčia iššovė. Mirtis ištiko tuoj pat. Nuoširdžiai užjaučiame lordą Vestholmą...

Po penkerių metų šiltą birželio pavakarę Sara Bointon su vyru sėdėjo Londono teatro salėje. Buvo vaidinamas „Hamletas". Sara paėmė Raimondo ranką, nuskambėjus Ofelijos žodžiams:

Kaip atskirti, pasakyk,
Tavąjį bernelį?
Lengvos puskurpės, lazda,
Skrybėlėj kriauklelė.

Tavo mieląjį seniai
Žemė jau užklojo, –
Prie galvos žalia veja
Ir akmuo prie kojų.
O, o!*

Sara neteko žado. Tas išskirtinis grožis, ta miela nežemiška šypsena, pasitraukus nuo rūpesčių ir sielvarto, kur tik mirgantys miražai yra tiesa...

Sara sušnibždėjo:

– Ji tokia miela...

Įspūdingas gražus balsas dabar skambėjo tarsi puikus instrumentas.

Pasibaigus veiksmui, užuolaida nusileido, ir Sara ryžtingai pasakė:

– Džinė – puiki aktorė... puiki... puiki aktorė!

Vėliau jie sėdėjo prie vakarienės stalo Savojoje. Džinevra šypsodamasi ta pačia nežemiška šypsena, atsisuko į barzdotą vyriškį.

– Ar aš gerai vaidinau, Teodorai?

– Tu buvai nuostabi, *cherie***.

Šypsena vėl nušvietė merginos veidą. Ji sumurmėjo:

– *Tu* visada manimi tikėjai... visada žinojai, kad galiu daug ką nuveikti, tapti karaliene...

Prie gretimo staliuko sėdintis to vakaro Hamletas

---

* vertė D. Judelevičius

** brangioji *(pranc.)*

niūriai kalbėjo:

– Koks jos elgesys! Žinoma, žmonėms *iš pradžių* labai patinka, bet tai ne *Šekspyras.* Ar matėte, kaip ji sugadino mano išėjimą?

Nadina, sėdinti priešais Džinevrą, tarė:

– Kaip nuostabu! Esame čia, Londone, su Džine, vaidinančia Ofeliją, ir tapusia tokia garsia aktore!

– Labai malonu, kad atvažiavote, – tyliai tarė Džinevra.

– Įprastas šeimos vakarėlis, – Nadina šypsodamasi apsižvalgė, ir kreipėsi į Lenoksą:

– Manau, kad vaikai gali eiti į dieninį seansą. Kaip tu manai? Jie pakankamai dideli, ir *taip* nori pamatyti tetulę Džinę scenoje!

Lenoksas, žvalus ir laimingas Lenoksas, linksmai pakėlė taurę.

– Už jaunavedžius, misterį ir misis Koupus.

Džefersonas Koupas ir Karolina susidaužė stiklais.

– Bjauri kiaulė! – juokėsi Karolina. – Džefai, tu geriau išgerk už savo pirmąją meilę, sėdinčią priešais.

– Džefas raudonuoja, – linksmai tarė Raimondas. – Nepatinka, kai kas primena senas dieneles.

Jo veidas staiga apsiniaukė.

Sara palietė Raimondo ranką, ir niūrių minčių kaip nebūta. Jis pažiūrėjo į žmoną ir nusišypsojo:

– Tai atrodo kaip baisus sapnas!

Staiga puošniai apsirengęs žmogelis sustojo prie jų staliuko. Erkiulis Puaro atrodė tvarkingai ir gražiai, ūsai buvo išdidžiai susukti. Mažasis seklys pagarbiai nusilenkė.

– Madmuazele, – kreipėsi jis į Džinevrą, – *mes hommages.* * Jūs buvote nuostabi!

Visi Puaro sutiko labai šiltai ir pastatė jam kėdę šalia Saros. Jis apžvelgė visus ramiai besišnekučiuojančius šeimos narius ir Sarai tylutėliai pasakė:

– *Eh bien,* rodosi, *la famille Boynton* viskas klojasi gerai!

– *Jūsų* dėka! – tarė Sara.

– Jūsų vyras darosi labai žymus. Šiandien perskaičiau puikią jo paskutinės knygos kritiką.

– Ji tikrai gana gera, aš tai ir sakau! Ar žinojote, kad Karolina pagaliau susituokė su Džefersonu Koupu? O Lenoksas ir Nadina turi du puikius vaikučius. Raimondas vadina juos žavučiais. O Džinė...Aš manau, kad Džinė yra tiesiog geniali.

Ji pažvelgė per stalą į mielą veiduką, rusvo aukso plaukų karūną ir staiga krūptelėjo. Kurį laiką ji atrodė labai rimta. Paskui lėtai pakėlė stiklą prie lūpų.

– Geriate tostą, madam? – paklausė Erkiulis Puaro.

Sara lėtai pasakė:

– Staiga... pagalvojau apie Ją. Pažiūrėjau į Džinę ir pirmą kartą pastebėjau panašumą. Tie patys bruožai... tik Džinė yra šviesoje... O ji skendėjo tamsybėse...

Džinevra netikėtai pridūrė:

– Vargšė mama... Ji buvo *keista*... Dabar, kai mes visi tokie laimingi, man jos lyg ir gaila. Negavusi iš gyvenimo

---

* mano pagarba *(pranc.)*

to, ko norėjo, ji jautėsi labai nelaiminga.

Beveik be pauzės ji ėmė deklamuoti Šekspyrą, o kiti klausėsi užburiančios jos balso muzikos:

Daugiau nebijok saulės šviesos
Nei šalčių piktos žiemos;
Tu žemiškus darbus atlikai,
Iš namų išėjai,
Ir štai tau atpildas...

AGATA KRISTI

Agata Kristi (Agatha Christie) dar vadinama nusikaltimų karaliene. Pasaulyje parduota daugiau nei milijardas jos knygų anglų kalba ir dar milijardas kitomis keturiasdešimt keturiomis kalbomis. Jos knygos plačiausiai leidžiamos, šią rašytoją lenkia tik Biblija ir Šekspyras. Ji yra beveik aštuoniasdešimties kriminalinių romanų ir trumpų apsakymų rinkinių, devyniolikos pjesių ir šešių romanų, pasirašytų Marijos Vestmekot (Mary Westmacott) slapyvardžiu, autorė.

Agata Kristi gimė Torkvėjuje. Jos pirmasis romanas *Paslaptinga afera Stailse* buvo parašytas baigiantis Pirmajam pasauliniam karui, kurio metu ji tarnavo medicinos sesele. Tada ji ir sukūrė Erkiulį Puaro, žemaūgį belgų seklį, kuriam buvo lemta tapti populiariausiu kriminalinių romanų sekliu po Šerloko Holmso. Romanas buvo išleistas 1920 metais *Bodley Head* leidyklos.

Iki 1926 metų Agata Kristi kasmet išleisdavo po vieną knygą. 1926 metais ji parašė savo šedevrą *Rodžerio Ekroido nužudymas*. Tai buvo pirmoji jos knyga, išleista *Harper Collins* leidyklos. Nuo tada prasidėjo autorės ir šios leidyklos bendradarbiavimas, kuris tęsėsi ištisus penkiasdešimt metų. Ši leidykla išleido per septyniasdešimt Agatos Kristi knygų. *Rodžerio Ekroido nužudymas* buvo pirmoji inscenizuota Agatos Kristi knyga. Ji ilgai buvo rodoma Vest Endo scenoje pavadinimu *Alibi*. Jos įžymiausia pjesė *Pelėkautai* yra ilgiausiai vaidinama pjesė teatro istorijoje.

1971 m. Agata Kristi apdovanota Britų imperijos ordinu. Paskutinės jos knygos buvo: *Užuolaidos: paskutinė Puaro byla* (1975 m.) ir *Miegantis žudikas* (1976 m.). Abi knygos tapo perkamiausios. Agata Kristi taip pat parašė keturis nebeletristinius darbus, tarp jų – autobiografiją ir žavingąją *Ateik, pasakyk man, kaip tu gyveni*, apie ekspedicijas, kuriose ji daug kartų dalyvavo su savo vyru archeologu seru Maksu Melovanu.

Agata Kristi

SUSITIKIMAS SU MIRTIMI

Redagavo
Rūta KRASNOVAITĖ
Irma VILTRAKYTĖ
Dailininkė **Daiva STAŠKEVIČIENĖ**
Maketavo **Danielius SAMULEVIČ**

2001. Užs. Nr. 356 Leidėjas UAB "Sirokas".
Spausdino UAB "Standartų Spaustuvė",
Dariaus ir Girėno g. 39, Vilnius

SUSITIKIMAS SU MIRTIMI

Tarp raudonų Petros uolų viršūnių
lyg siaubinga Budos statula
vis dar sėdi misis Bointon lavonas.
Tik mažytė žaizdelė ant riešo,
mirtinos injekcijos vieta,
liudija baisų nusikaltimą.

Turėdamas tik 24 valandas
paslapčiai atskleisti,
Erkiulis Puaro prisimena
atsitiktinę pastabą, nugirstą Jeruzalėje:
"Tu supranti, ar ne, kad ji turi būti nužudyta?"
Misis Bointon buvo tikrai pati šlykščiausia
iš jo sutiktų moterų...

"Dukart puikesnė už k
"Mirtis ant Nilo",
kuri buvo išties puil

The Observer